

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego

27. posiedzenie, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 22. Października 1881.

Treść: Spis petycji. — Zapowiedź wyboru jednego członka do komisji reklamacyjnej krakowskiej. — Pierwsze czytanie i przekazanie komisji budżetowej sprawozdania Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki na spłatę 6% obligacyj pożyczki z r. 1873. Uchwała względem ustnego referowania tego przedmiotu. — Dalszy ciąg rozprawy nad budżetem r. 1882, a mianowicie nad rubr. VII działu wydatków. Poprawka p. Czerkawskiego przy załatwieniu wydawnictwa „Kosmos“. Głosy pp. H. Wodzickiego i sprawozdawcy Smarzewskiego. Uchylenie jej i uchwalenie wniosku komisji. Uchwalenie zasiłku E. Dunikowskiemu i Romanowi Krępie tudzież szkole żeńskiej w Brodach. Uchwalenie reszty rubr. VII, dalej rubr. VIII, IX, tudzież poz. 96 i 97 rubr. X. Rozprawa nad pożyczką 98. Głos p. Polanowskiego i oświadczenie p. hr. Badeniego. Uchwalenie poz. 98—100. Rozprawa nad tytułem B. Budowy i rekonstrukcy dróg. Głosy pp. S. Koziembrodzkiego, Romera, powtórnie Koziembrodzkiego, Krukowieckiego (z poprawką) Grossa, Badeniego i sprawozdawcy Stadnickiego Jana. Odrzucenie poprawki p. Krukowieckiego, a uchwalenie wniosku komisji, tudzież tytułów C, D, E, i F. Uchwalenie preliminarza dla szpitala powszechnego we Lwowie od rubr. I—XI wydatków. Rozprawa nad rubr. XII. Głosy pp. Hallera (z wnioskiem) i Horszarda. Cofnięcie wniosku p. Hallera i przyjęcie rubr. XII—XVII wydatków, tudzież preliminarza dochodów tego szpitala. Preliminarz zakładu obłąkanych na Kulparkowie. — Rozprawa nad rubr. XII wydatków tego zakładu. Głos i wniosek p. Krukowieckiego. Oświadczenie p. Horszarda. Głos ponowny p. Krukowieckiego. Odpowiedź sprawozdawcy Goldmana. Uchylenie wniosku p. Krukowieckiego a przyjęcie wniosku komisyjnego. — Uchwalenie preliminarza wydatków i dochodów zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i zaliczki dla lekarza Dobińskiego. — Uchwalenie preliminarza funduszu podrzutek we Lwowie, szpitala św. Łazarza w Krakowie, i funduszu policji krajowej. — Uchwalenie preliminarza wydatków na szupaństwo (Rubr. XII). — Uchwalenie Rubr. XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże. — Uchwalenie Rubr. XIII Budowy wodne. — Uchwalenie Rubr. XV pożyczka 123—137, przyczem osobne referaty dotyczące szkół Dublańskich, folwarku Dublańskiego, szkoły i folwarku w Czernichowie i szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. Rozprawa nad poz. 138. Rubr. XV. Głosy pp. Grossa i sprawozdawcy Smarzewskiego nad nią i uchwalenie tej pożyczki tudzież następnych aż do 150 b. — Uchwalenie rubr. XVI poz. 151—152. Załatwienie petycji l. 123, 216, 371, 696, 698, 254, 219, 280 i 321. Rozprawa nad petycją 560. Głos i wniosek p. Spławińskiego. Odpowiedź sprawozdawcy Smarzewskiego. Uchylenie wniosku p. Spławińskiego i uchwalenie wniosku komisji. Załatwienie petycji

do l. 573, 733, 60, 727, 59 i 504. — Rozprawa nad petycją do l. 168. Głosy pp. Hallera (z wnioskiem), Grossa, Bartmańskiego (z wnioskiem), Wereszczyńskiego i sprawozdawcy Smarzewskiego. Uchylenie wniosku p. Bartmańskiego a przyjęcie wniosku komisyjnego. Załatwienie petycji do l. 200. — Odłożenie uchwały finansowej na r. 1882. — Uchwalenie budżetu funduszów samoistnych. — Udzielenie prawa na pobór opłat mytniczych: 1. a) Radzie powiatowej w Drohobyczu, przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej. b) Radzie powiatowej w Śniatynie, przy drodze powiatowej z Załuża do Rożnowa. 2. Radzie powiatowej w Brzesku, przy drodze powiatowej Jurków Wytrzyśka. 3. Radzie powiatowej w Przemysłu, od mostu na rzece Wiarze. 4. a) Obszarowi dworskiemu w Monasterzu i Czerwonej woli (pow. Jarosław) od mostu na rzece Lubaczówce. b) Gminie Babina (pow. Sambor) od mostu na rzece Strwiążu. c) Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach (powiatu Drohobyckiego) od mostu na rzece Bar czyli Zbiór. d) Obszarowi dworskiemu w Monasterku (powiatu Rudeńskiego) od mostu na rzece Dniestrze. 5. a) Obszarowi dworskiemu w Hanowcach (powiatu Rohatyńskiego) od przewozu na rzece Dniestrze. b) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie (powiatu Chrzanowskiego) od przewozu na rzece Wiśle. 6. Gminom miast Brzeżan i Brodów na pobór myta kopytkowego. 7 a) Obszarowi dworskiemu w Wróbliku Królewskim (powiatu Krośnieńskiego) od mostu na rzece w Nowej Murawie. b) Gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupczyńcach (powiatu Tarnopolskiego) od mostu na rzece Strypie. 8. Gminie Szerca (pow. Lwów) od mostów na drogach gminnych, prowadzących do Piasków i do Łan. 9. Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach siemianowskich (pow. Rudki) od mostów na rzece Dniestrze. 10. Radzie powiatowej w Gorlicach przy drogach komunikacyjnych Ropa-Wysowa i Biecz-Golanka. 11. Radzie powiatowej w Brzozowie, przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej. 12. Obszarowi dworskiemu w Rożnowce (pow. Śniatyn) od mostu na rzece Rybnicy. 13. Radzie powiat. w Wieliczce przy drodze powiatowej Dobczycko-Szczyrzyckiej. — Uchwalenie wszystkich dotyczących postanowień w drugim i trzecim czytaniu. — Głos p. Pawła Popiela z wnioskiem wyrażenia czci p. Oktawowi Pietruskiemu za budowę gmachu sejmowego. Odpowiedź p. Pietruskiego. — Sprawozdanie komisji prawniczej co do zmiany regulaminu sejmowego i uchwała tej zmiany. — Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie subwencji dla sadowniczo-ogrodniczej szkoły w Tarnowie. Rozprawa nad tem. Głos i wniosek p. ks. Krasickiego. Głosy pp. Stadnickiego, Spławińskiego i sprawozdawcy Grossa. Uchwalenie wniosku komisji. — Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia stypendyów dla uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie. Głos i wniosek p. Merunowicza. Odpowiedź sprawozdawcy Grossa. Uchwalenie wniosku komisji. — Wniosek p. Grocholskiego i uchwała względem ustnego referowania sprawy o uwolnienie korespondencyi Wydziałów powiatowych od opłaty pocztowej. — Porządek dzienny 28. posiedzenia

Początek posiedzenia o godzinie 10. minut 35. rano.

Przewodniczący JW. Marszałek dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent Namiestnictwa p. Filip Zaleski.

Sekretarze: pp. Alfons Czajkowski, Józef Jasiński, Turzański i Jan hr. Stadnicki.

Obecných posłów 128.

JW. Marszałek. Sejm w komplecie, otwiera posiedzenie. — Podaje do wiadomości Wysockiej Izby, iż protokół z 24. posiedzenia jest przyjęty, ponieważ żadnych zarzutów przeciwko niemu nie wniesiono. Protokół z 25. i 26. posiedzenia został złożony w biurze Sejmowem, gdzie przez 24. godzin będzie służył pp. Posłom do przejścia.

Proszę p. sekretarza odczytać spis nadesłanych petycji.

Sekretarz p. Jasiński (czyta):

Spis petycji

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 22. Października 1881.

660. Gmina Lacko, przez p. Tyszkowskiego, o o wyłączenie ze związku szkolnego w Dobromilu.
661. Gmina Skała, przez p. Joczka, o subwencję na budowę cerkwi.
662. Gminy Wola dalsza i Smolarzyny, przez p. Scipio, o regulację rzeki Wisłok.
663. Wydział powiatowy Zbaraż, przez p. Kaczałę, o zmianę ustawy o dojazdach kolejowych.

Petycje te odesłano według uchwały z 21. Października 1881. do Wydziału krajowego.

JW. Marszałek. Do komisji reklamacyjnej krakowskiej został wybrany z grona posłów p. Jan hr. Stadnicki. A ponieważ z tego wyboru do komisji reklamacyjnej rezygnuje, przeto na porządku najbliższego posiedzenia postawię wybór jednego członka do komisji reklamacyjnej krakowskiej.

Ob. Al.
120.

Przystępujemy do porządku dziennego. Nasamprzód wypada pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu spłacenia sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. — Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca p. Wereszczyński (zaczyna czytać): Sprawozdanie Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu spłacenia sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873.

P. hr. Krukowiecki. Wnoszę, aby p. sprawozdawcę uwolnić od czytania.

JW. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, aby sprawozdawcę uwolnić od czytania sprawozdania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Proszę p. Sprawozdawcę postawić wniosek do formalnego traktowania.

Sprawozdawca p. Wereszczyński. Wnoszę, aby sprawozdanie to odesłać do załatwienia komisji budżetowej.

P. Henryk hr. Wodzicki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Henryk Wodzicki ma głos.

P. Henryk hr. Wodzicki. Ponieważ tak mało już zostaje czasu Wysokiemu Sejmowi do obrad a komisji budżetowej do pracy, upraszam przeto Wysoką Izbę, ażeby raczyła zezwolić, ażeby ta sprawa ustnie referowaną być mogła ze strony komisji budżetowej.

JW. Marszałek. Podam naprzód pod głosowanie wniosek p. Wereszczyńskiego, aby to sprawozdanie Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu opłacenia sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. odesłać do komisji budżetowej. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto się zgadza z wnioskiem p. Henryka Wodzickiego, aby zezwolić komisji budżetowej, ustnie tę sprawę referować w Izbie, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Ponieważ jak dostrzegam ilość pp. Posłów obecnych w sali nie wystarcza do uchwał, więc pp. Kwestorów, aby byli łaskawi zawiadzać wszystkich do Izby. (Pp. kwestorowie udają się na kurytarze i po chwili kikut nastu posłów wchodzi do sali.)

Przystępujemy do drugiego punktu porządku dziennego t. j. do dalszego ciągu rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1882. Sprawozdawca p. Smarzewski ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Przy rozprawie szczegółowej stanęliśmy wczoraj nad referatem o petycji do l. 489. (w rubr. VII. Wydatków.) Komisja budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić, w skutek petycji L. 489. Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ 400 zł.

P. Czerkawski. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Czerkawski ma głos.

P. Czerkawski. W zeszłym roku Wysoki Sejm raczył przyznać subwencję 600 zł. na wydawnictwo czasopisma „Kosmos,“ a tem samem uznał za uzasadnione moje wywody, w których starałem się wykazać pożyteczność tego przedsięwzięcia i jego dla literatury naszej znaczenia. — W tym roku znajduję pożyczkę mniejszą o 200 zł. bo tylko 400 zł. — Z tego należałoby wnosić, że komisja budżetowa znalazła, iż to wydawnictwo przynajmniej w części nie odpowiada położonym przez Wysoki Sejm nadziejom. Pod tym względem jestem innego zdania, powołuję się na druki, które załączyło wydawnictwo podając na me ręce petycję o przyzwolenie na zeszłoroczną subwencję, z których komisja budżetowa mogła się przekonać zaglądawszy do nich, że towarzystwo się nie cofa wstecz w usiłowaniach, ale korzystając z łaskawie udzielonej subwencji postępowało dalej i dało dostateczne dowody żywotności.

Nie wdając się w dalsze wywody, upraszam, ażeby Wysoka Izba nie raczyła zeszłorocznej subwencji umniejszać i wstawić tę samą cyfrę jak zeszłego roku t. j. 600 zł.

JW. Marszałek. Kto popiera wniosek p. Czerkawskiego, aby w tej pozycji podwyższyć sumę 400 zł. na 600 zł. zechce rękę podnieść. (Dostateczna liczba.) Wniosek jest poparty.

P. Henryk hr. Wodzicki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Henryk hr. Wodzicki ma głos.

P. Henryk hr. Wodzicki. Jest to nieznaczne podniesienie, które proponuje p. Czerkawski i zapewne nie byłoby tak wiele powodów odmówienia tego podwyższenia. Jednakowoż korzystam z tej okoliczności, aby zapewnić Wysoką Izbę, że komisja budżetowa w obec trudnego finansowego położenia, we wszelkich tego rodzaju sprawach szła jak najdalej. — Nie wdając się w szczegóły wspomnę tylko, że takie artykuły, które są przeznaczone do czasopisma „Kosmos“ mogą także na innej drodze znaleźć swoje ogłoszenie, ale mimo to korzystam z tej sposobności i upraszam, aby Wysoka Izba nie podwyższała tej pożyczki, bo mogę zaręczyć Wy-

sokiej Izbie, że komisya budżetowa wszelkich dołożyła starań, ażeby gdzie tylko można, w celach korzystnych dla kraju pójść do ostatecznych granic możliwości.

JW. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, p. Sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Jeżeli do brze zrozumiałem p. Czerkawskiego, to upatrywał on jakąś tendycję i wyrok o wartości tego pisma „Kosmos“ w tem, że komisya budżetowa mniejszą kwotę wstawia do budżetu, jak roku zeszłego. Zwrócę tylko uwagę, że Wydział krajowy w projekcie do budżetu tę pozycję całkowicie pominął dla tego, że uchwała Sejmu odnosiła się na rok jeden, i Sejm nigdy nie miał zamiaru udzielać stale subwencji. Komisya budżetowa mając na względzie to, że każde pismo jeżeli ma być pożyteczne, musi być rozpowszechnione w pewnym kole czytelników a pismo, które znajdzie rozpowszechnienie, z natury rzeczy nie potrzebuje wcale subwencji a jeśli potrzebuje jakiej pomocy, to co raz mniejszej, w miarę środków jakie przybywają przez rozszerzenie koła czytelników.

Z drugiej strony odzywały się w komisji głosy, które słusznie przedstawiały, że pismo fachowe i umiejętne prowadzone jak „Kosmos,“ już z natury rzeczy nie może znaleźć tak obszernego koła czytelników, jak każde inne pismo, jeżeli więc chodzi o utrzymanie go, to ma ono silniejsze za sobą powody do subwencji jak każde inne pismo. Takie zdania ścierały się w komisji, a wynikiem tego było to, że wstawiono tę pozycję.

Nie pozostaje mi zatem nic innego, jak rozstrzygnięcie między wnioskiem komisji a wnioskiem p. Czerkawskiego pozostawić Wysokiej Izbie.

JW. Marszałek. Komisya proponuje, aby na. wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ dać zasiłek 400 zł. — P. Czerkawski zaś wnosi, aby ten zasiłek podwyższyć o 200 zł. w skutek czego zasiłek ten miałby wynosić 600 zł. Podam naprzód wniosek p. Czerkawskiego. Kto zgadza się z tym wnioskiem, aby subwencya dla czasopisma „Kosmos“ wynosiła 600 zł. zechce powstać. (Po obliczeniu.) Tylko 22. posłów głosuje za tym wnioskiem, wniosek więc upadł. — Podam pod głosowanie wniosek komisji. Kto przyjmuje tę pozycję, która brzmi: (Czyta:) Wskutek petycji L. 489. na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ 400 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski. (Czyta:) Wskutek petycji L. 565. Dr. E. Dunikowskiemu na podróż naukową 300 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta, żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się zgadza z tą pozycją: (Czyta:) Wskutek petycji L. 565. Dr. E. Dunikowskiemu na podróż naukową 300 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski. (Czyta:) Wskutek petycji L. 637. Romanowi Krępie, na taksy egzaminów ścisłych 250 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Żąda kto głosu? (Nikt.). Gdy nikt głosu nie żąda, podam pod głosowanie. Kto się zgadza z tą pozycją budżetu, która brzmi: Wskutek petycji L. 637. Romanowi Krępie, na taksy egzaminów ścisłych 250 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski. (Czyta:) Wskutek petycji L. 685. Dyrekcyi Wyższej szkoły żeńskiej w Brodach 450 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Żąda kto głosu? (Nikt.) Rozprawa zamknięta, kto się zgadza z tą pozycją, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski. (Czyta:) Na podstawie uchwały sejmowej z d. 13. Października 1881. należy wstawić nową pozycję na internat dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie:

a) na pierwsze urządzenie, wydatek nadzwyczajny 5.200 zł.

b) na utrzymanie, wydatek zwyczajny 6.364 zł.

JW. Marszałek. Te dwie pozycje nie potrzebują uchwały, podaję je tylko do wiadomości Wysokiej Izbie.

Przystępujemy do następnej rubryki: Rubryka VIII. Utrzymanie pomników historycznych. Referent p. Wojciech Dzieduszycki ma głos.

Referent p. Wojciech hr. Dzieduszycki. (Czyta:)

Rubryka VIII.

Komisya budżetowa wnosi w tej rubryce przedewszystkiem zgodnie z Wydziałem krajowym zachowanie dotychczasowych pozycyj. Wnosi jednak do pozycyi 76tej budżetu zmiany spowodowane po części przez petycye przesłane do Sejmu, a po części czyniąc zadość potrzebom rzeczywistej ochrony pomników dziejowych i dzieł sztuki w kraju.

Dotąd Sejm wyznaczał rok rocznie ryczałtową sumę na utrzymanie pomników historycznych w kwocie 1500 zł. w. a. Od kilku lat suma ta zostawała do połowy prawie nietkniętą. A że dotąd nie sporządzono urzędowego i naukowego zarazem spisu pomników, znajdujących się w kraju naszym, i że sporządzenie i publikacja takiego spisu zgodnie z wymaganiami teraźniejszej nauki, będzie z konieczności połączone ze znacznymi kosztami, przeto komisya budżetowa wnosi, aby sumę ryczałtową 1500 zł. uchwalano odtąd tak na utrzymanie pomników w ogóle, jako też na sporządzenie spisu takowych zgodnego z wymaganiami nauki.

Wysoki Sejm uchwalał także w latach minionych sumy przeznaczone na restaurację pojedynczych pomników. Komisya budżetowa wniesie i tego roku uchwalenie zasiłków krajowych przeznaczonych na zachowanie i odnowienie kilku z pomiędzy znakomitszych pomników, porzucanych po powierzchni kraju naszego.

Fara łacińska w Drohobyczu jest nadzwyczaj rzadkim, mimo częstych późniejszych przeróbek wspaniałym zabytkiem nadwiślańskiego Gotycyzmu; farę tę fundował jeszcze Władysław Jagiełło, restaurował ją Zygmunt Stary. Dziś zeszpecona rozmaitemi dodatkami i zagrożona upadkiem. Komitet kościelny drohobycki prosi w petycyi podanej do Sejmu na ręce p. Hausnera o wyznaczenie sumy 7.400 zł. na przeprowadzenie niezbędnych przeróbek potrzebnych do zachowania i przywrócenia pomnikowego charakteru kościoła, a nieobjętych kosztorysem robót potrzebnych do zachowania fary przed grożącym jej upadkiem, na które to znacznie kosztowniejsze roboty konkurencya kościelna jest obowiązana dostarczyć fundusze. Komisya budżetowa wnosi zamieszczenie sumy 3.000 zł. w. a. na restaurację tej fary już na rok 1882.

Istnieją w Bohorodczanach i w Sieniawie w cerkwiach parafialnych ikonostazy starożytne, sięgające początkiem swym 16go i 17go wieku, a przeniesione do cerkwi, w których się znajdują z monasterów, zniesionych za dni Cesarza Józefa II. Są to tak pod względem snycerstwa, jak i pod względem malarstwa pomniki znakomite starej ruskiej sztuki i zasługują ze wszechmiar na uwzględnienie. Gdy komisya się dowiaduje na pewne, że ikonostazy te potrzebują restauracyi, i że im grozi zniszczenie, przeto wnosi, aby Wysoki Sejm raczył przeznaczyć na restaurację i ochronę tych dwu pomników sumę tysiąca zł. w. a.

Według wniosków komisji budżetowej brzmiałyby tedy pozycje rubryki VIII budżetu krajowego jak następuje:

Pozycya 76. Na rzecz zabytków sztuki i pomników historycznych:

a) Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w kraju naszym 1.500 zł.

b) Restauracya fary drohobyckiej 3.000 zł.

c) Restauracya i chrona ikonostazów w Sieniawie i Bohorodczanach 1.000 zł. — razem 5.500 zł.

Pozycya 77. Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie 500 zł.

Pozycya 78. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:

a) Dyrektor we Lwowie 1.200 zł.

b) Dyrektor w Krakowie 1.000 zł.

c) Adjunkt we Lwowie:

a) płaca 1.100 zł.

b) dodatek aktywalny 100 zł. razem 1.200 zł.

d) Adjunkt w Krakowie:

a) płaca 900 zł.

b) dodatek aktywalny 100 zł. razem 1.000 zł.

e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł. — razem 1.200 zł.

f) Dwóch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł. — razem 600 zł.

g) Stróże 600 zł.

h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie 600 zł.

i) Opał i potrzeby kancelaryjne 500 zł. razem 7.900 zł.

Na mocy tych wniosków suma preliminowana na rok 1882 na zachowanie pomników historycznych wyniesie ogółem 13.900 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta, żąda kto głosu do Rubryki VIII? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z tem, aby na mocy tych wniosków suma preliminowana na rok 1882 na zachowanie pomników historycznych wynosiła ogółem 13.900 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VIII. jest przyjęta. Następuje rubryka IX. Kwaterunkowe żandarmeryi. Sprawozdawca p. Ambrozy Towarnicki ma głos.

Sprawozdawca p. Ambrozy Towarnicki (Czyta):

Rubryka IX.

Wydatki na kwaterekowe żandarmeryi na rok 1881 preliminowane, wynosiły kwotę 72.110 zł. na rok 1882 preliminuje Wydział krajowy 70.595 „ to jest w porównaniu z rokiem 1881 mniej o 1.515 zł. a to z powodu, że na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 29. Października 1880 l. 15795 3470 III., — dla kontroli katastru bydła — w posterunkach 90 żandarmów umieszczonych zostało, za których Skarb państwa stosunkowo do zawartych kontraktów, kwaterekowe zwraca.

Preliminarz potrzeb na kwaterekowe żandarmeryi pierwotnie przez c. k. Komendę żandarmeryi sporządzony, został następnie przez Wydział krajowy sprawdzony.

Komisya budżetowa, uznając go za usprawiedliwiony, wnosi bez zmiany: Wstawić w budżet na rok 1882, jako wydatki zwyczajne, na koszta kwaterekowe żandarmeryi kwotę 70.595 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z tą pozycją budżetu, która brzmi: Wstawić w budżet na rok 1882 jako zwyczajne na koszta kwaterekowe żandarmeryi kwotę 70.595 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IX. jest przyjętą.

Z kolei wypada Rubryka X. Drogi krajowe Sprawozdawca p. Jan Stadnicki ma głos.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki (czyta): Drogi krajowe. W Rubryce X. od pozycyi 96—108 pod tytułem „Drogi krajowe“ preliminuje Wydział krajowy: na wydatki zwyczajne 636.944 zł. na wydatki nadzwyczajne 253.000 zł. razem 889.944 zł. Na rok 1881 uchwalono w tej rubryce ogółem 782.542 zł. Wynikłość z rachunków r. 1879 wynosi ogółem 891.733 zł. Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1882 w Rubryce X. wynosi zatem więcej od kwoty preliminowanej na rok 1881 o 107.402 zł., wynosi zaś mniej od kwoty wynikłej z rachunków 1879 r. o 1.789 zł.

Zwiększenie preliminarza na r. 1882 o tak znaczną kwotę w porównaniu z sumą uchwaloną na r. 1881 uzasadnia Wydział krajowy głównie tem, że wstawia 100.000 zł. na budowę nowych i rekonstrukcyę istniejących dróg, oraz na budowę większych mostów, dla wyrównania dotacyi preliminowanej przez Wydział krajowy na r. 1881 a przez Wysoki Sejm obniżonej dla braku dostatecznych funduszków.

A. Koszta zarządu.

Pod pozycją 96 „Płace urzędników i sług“ preliminuje Wydział krajowy przy lit. i) zwiększenie wydatków o 1.200 zł. jako płacę p. o. inżyniera na drogach krajowych Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga.

Z uwagi jednak, że p. o. inżyniera, dla którego to zwiększenie było preliminowane, umarł, a w miejsce jego został przeznaczony inżynier zastający na etacie, komisya budżetowa wnosi wykreślenie preliminowanej kwoty 1.200 zł. pod pozycją 96 lit. i).

Przy pozycyi 96 lit. k) proponuje Wydział krajowy zwiększenie uchwalonej na r. 1881 kwoty o 600 zł. w. a., a to z powodu powiększenia liczby drożników o 4ech, tłumacząc potrzebę tego powiększenia tem, że w r. 1882 przybędzie do utrzymania 21 kilm. nowych dróg krajowych, oraz most na Bugu w długości 150 mtr.

Komisya budżetowa, uznając słuszność tego żądania, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 30. Sierpnia 1877 r., by drożnik obsługiwał przeciętnie 6 kilm. drogi z wyjątkiem większych mostów i dróg prowadzących przez miasta, wnosi przy poz. 96. lit. k) przyjęcie preliminowanej kwoty przez Wydział krajowy.

Komisya zatem wnosi wstawienie w miejsce proponowanej przez Wydział kraj. kwoty 82.720 zł. w poz. 96 kwoty 81.520 zł. tj. mniej o 1.200 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta, czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z tą pozycją budżetu, aby na koszta zarządu dróg preliminować sumę 81.520 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Pozycya ta jest przyjętą. Przystępujemy do dalszej pozycyi, P. Sprawozdawca zechce ją odczytać.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki (czyta):

Przy pozycyi 97. „Ryczałty“ preliminuje Wydział krajowy na r. 1882. kwotę o 40 zł. mniejszą, niż kwota na r. 1881. uchwalona: odpada bowiem ryczałt przywołony na umieszczenie biura dla inżyniera w Przemyślu 100 zł., przybywa zaś ryczałt 60 zł. na umieszczenie biura w Jarosławiu, gdzie mieszkania są tańsze, niż w Przemyślu. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi w poz. 97. lit. c) 1, 2, przyjęcie tego znizzenia wydatków.

Z uwagi wszakże, iż w miejsce zmarłego p. o. inżyniera na drogach Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga został przeznaczony inżynier będący na

tacie, a który ma do nadzorowania drogę Tarnów-Szczucin i Dembica-Nadbrzezcie;

z uwagi, że owemu inżynierowi przyznany być musi ryczałt na objazdy o 200 zł. wyższy od ryczałtu innych inżynierów, gdyż inaczej inżynier rzeczony nie mógłby pełnić swych obowiązków zwiększonych nadzorem nad dwoma drogami w znacznej od siebie odległości położonemi, a których długość razem wzięta 68 kilm. 776 mtr. wynosi; komisya budżetowa wnosi wstawienie do poz. 97. lit. a) w poddziale 3) jeszcze poddziału 4) z tytułem: „dla jednego inżyniera na objazdy dróg Rzeszów-Nisko i Przeworsk-Kańczuga“ i o preliminowanie w tym poddziale kwoty 200 zł. na r. 1882.

Komisya zatem wnosi wstawienie w miejsce preliminowanej przez Wydział krajowy kwoty pod tytułem: „Ryczałty“ 10.362 zł.

w pozycji 97. kwoty . . . . . 10.562 zł. tj. o 200 zł. więcej.

JW. Marszałek. Kto się zgadza z tym wnioskiem komisji budżetowej, aby w miejsce preliminowanej przez Wydział krajowy kwoty pod tytułem: „Ryczałty“ 10 362 zł. wstawić w pozycji 97. kwotę 10.562 zł., tj. o 200 zł. więcej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycja ta jest przyjęta.

Przystąpimy do pozycji 98. „Remunera-cye i zapomogi“.

Sprawozdawca p. Jan hr. St a d n i c k i (czyta):

W tytule „Remunera-cye i zapomogi“ wnosi komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawić pod pozycję 98. 7.100 zł.

P. Polanowski. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Polanowski ma głos.

P. Polanowski. Chcę parę słów przymówić, tylko z ogólnego stanowiska i witam z przyjemnością tę wyższą cyfrę, jaką komisya w tej pozycji na drogi krajowe wstawiła. Stwierdzę tutaj, że mając styczność, bo jeżdżę po drogach krajowych, więc wiem, że one są dobrze zbudowane i dobrze utrzymywane, za co wdzięczność się należy oddziałowi czwartemu Wydziału krajowego. Korzystam ze sposobności wypowiedzenia mego zdania w dyskusji ogólnej nad całym budżetem drogowym, by zwrócić uwagę Wysokiej Izby, że obecnie do dróg krajowych, zaliczyć należy i przyszłe koleje wicynalne, które w naszym kraju powstać mają, Prosiłbym więc paau referenta

oddziału czwartego, ażeby zechciał wziąć w ciepłą opiekę, usiłowania wybudowania kolei wicynalnych, a to nietylko w interesie kolei Jarosław-Sokal o którą my się staramy, ale także w interesie innych kolej wicynalnych, któreby zamierzano budować w innych okolicach. Wysoka Izba przypomni sobie uchwałę z 1872 r., że tam, gdzie dróg krajowych budować nie można dla braku kamienia, tam postanowiła subwencyonować koleje wicynalne, a ta jedna okoliczność już nadała im charakter wyłącznie krajowy. Usiłowania robione, by dostać koncesyę na kolej pierwszą wicynalną, trafiły zaraz na wstępie na takie przeszkody i tak długi czas muszą z nimi walczyć, że nie chcąc przypuszczać, ażeby to było w systemie Wysokiego Rządu, niemniej mam prawo i obowiązek prosić, ażeby szanowny referent nietylko w ciepłą, ale w gorącą wziął opiekę te nasze usiłowania i je zechciał całą powagą uchwał tej Wysokiej Izby i Wydziału krajowego popierać gorliwie.

P. hr. Badeni. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Badeni ma głos.

P. hr. Badeni. Pragnę wyrazić wdzięczność szanownemu posłowi żółkiewskiemu za wyrazy uznania dla zarządu drogowego, które z ust z których wyszły, wysoko cenię. Jeżeli jednak dobrze zrozumiałem, to w cukrze tym było i ziarno pieprzu, mianowicie za to, że Wydział krajowy sprawą kolei nie opiekował się dotąd ciepło. Muszę przedstawić, że władza wykonawcza może podjąć ingerencyę na pewną sprawę tylko na podstawie pewnych danych, tylko na podstawie dat autentycznych. Wydziałowi krajowemu nie były przedłożone ani plany, ani kosztorysy, ani plan finansowy kolei tej wicynalnej, nie widzieliśmy nic więcej, jak to, co z gazet było wiadomem. Nadto nie mogliśmy przesądzać zapatrywania Wysokiego Sejmu. Dzisiaj, skoro Sejm wolę swoją wyrzekł, mogę zapewnić szanownego posła, że Wydział krajowy w razie potrzeby nie zaniedba przypomnąć tej sprawy tam, gdzie się ona toczyć będzie.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji budżetowej, aby w tytule: „Remunera-cye i zapomogi“ wstawić pod poz. 98. 7.100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Przystępujemy do pozycji 99. „Sprawienie narzędzi“.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki (czyta):

W tytule „sprawienie narzędzi“ komisya budżetowa stawia wniosek przyjęcia kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy, a to z uwagi, że aczkolwiek sprawiono od r. 1877. siedm sztuk walców za sumę 7.301 zł., to zachodzi nieodzowna potrzeba zaopatrzenia walcami tych dróg krajowych, dla których jeszcze walców nie sprawiono; wstawia się zatem w pozycyi 99. kwotę 4.600 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Rozprawa zamknięta. Kto jest za wnioskiem komisji budżetowej, ażeby w poz. 99. wstawić kwotę 4.600 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Przystępujemy do pozycyi 100. „koszta podróży“.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki (czyta):

a również zgodnie z preliminarzem w tytule „koszta podróży“ poz. 100. — 4.500 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Rozprawa zamknięta. Kto się zgadza, ażeby do pozycyi 100. „koszta podróży“ wstawić kwotę 4.500 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycja jest przyjęta.

Przystępujemy do rozprawy nad tytułem: B) „Budowy i rekonstrukcyje dróg“.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki (czyta):

B) Budowy i rekonstrukcyje dróg.

W pozycyi 101. preliminarz Wydział krajowy kwotę 250.000 zł. zamiast kwoty 150.000 uchwalonej na rok 1881.

Pobudki, które skłoniły Wydział krajowy do wstawienia w preliminarzu o 100,000 zł. więcej niż na rok poprzedni uchwalona suma wynosiła, komisya budżetowa uważa za uzasadnione;

dotacje bowiem przez Wysoki Sejm na nowe budowy przyznaczone, wynosily:

na rok 1875 . .	500.000 zł.
„ „ 1876 . .	500.000 „
„ „ 1877 . .	500.000 „
„ „ 1878 . .	400.000 „
„ „ 1879 . .	300.000 „
„ „ 1880 . .	200.000 „
„ „ 1881 . .	150.000 „

Obecnie prawie wszystkie drogi, uznane przez Wysoki Sejm za nagłe, są bądź to ukończone, bądź na ukończeniu.

Przybyła jednak nowa droga krajowa Lwów-Stojanów, na której roboty znacznie postąpiły, a wiadomą jest rzeczą, że droga raz zaczęta cierpi na tem, jeżeli roboty dłuższej przerwy doznają. Zamierzając więc dokończyć w r. 1882, na drodze Zborów-Załośce brakujące 5 kilometrów; na drodze Smykowie-Grzymałów nie wykończone 6 kilometrów, a przytem chcąc dalej prowadzić roboty na drodze Lwów-Stojanów, jak również rozpocząć roboty od Niska ku Nadbrzeziu, które w roku zeszłym z powodu szczupłych funduszków wstrzymane zostały, musiał Wydział krajowy żądać wyższej dotacyi, niż dotacya roku zeszłego. Nasuwała się wątpliwość dla komisji, która brała na uwagę potrzeby każdej poszczególnej drogi, na której nowe budowy są projektowane, czyby nie należało zmniejszyć dotacyi na budowy dróg na r. 1882. przez Wydział krajowy preliminowanej o kwotę 9.000 zł. potrzebną na przełożenie kawałka drogi Zakliczyn-Nowy-Śącz-Niedzica około Tylmanowy. Komisya budżetowa jednak uchwaliła nie obniżać preliminarza Wydziału krajowego z wyraźnem zastrzeżeniem, że przełożenie drogi krajowej pod Tylmanową w r. 1882. nastąpi. Wnosi przeto komisya budżetowa w dziale wydatków nadzwyczajnych pod pozycyą 101. wstawienie kwoty 250.000 zł. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

JW. Marszałek, Rozprawa otwarta.

P. Szczęsny hr. Koziebrodzki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Koziebrodzki ma głos.

P. Szczęsny hr. Koziebrodzki. Czytam w sprawozdaniu komisji budżetowej następujący ustęp (czyta):

Obecnie prawie wszystkie drogi, uznane przez Wysoki Sejm za nagłe, są bądź to ukończone, bądź na ukończeniu.

Przy tej sposobności chciałem przypomnieć, że wszystkie drogi nie są na ukończeniu. Jedna droga, która wcale nie jest zaczęta, jest Borszczów-Jezierzany, która w r. 1872. za krajową i nagłą była uznana. Przy tej sposobności śmiałem zabrać głos i przypomnąć tę drogę. Dalej czytam w drugim ustępie (czyta):

Nasuwała się wątpliwość dla komisji, która brała na uwagę potrzeby każdej poszczególnej drogi, na której nowe budowy są projektowane, czyby nie należało zmniejszyć dotacyi na budowy dróg na rok 1882. przez Wydział krajowy preliminowanej

o kwotę 9.000 zł. potrzebną na przełożenie kawałka drogi Zakliczyn Nowy-Sącz-Niedzica około Tylmanowy. Komisya budżetowa jednak uchwaliła nie obniżyć preliminarza Wydziału krajowego z wyraźnem zastrzeżeniem, że przełożenie drogi krajowej pod Tylmanową w r. 1882. nastąpi.

Otóż śmiem wnieść, ażeby referent, do którego resoru należą drogi, był łaskaw osądzić, co jest potrzebniejsze czy przełożenie tej drogi, na którą kwota 9.000 zł. została preliminowana, czy rozpoczęcie drogi krajowej Borszczów-Jezierzany jeszcze w r. 1872. za nagłą i krajową uznanej, a której wzięcie do roboty kilkakrotnie Wysokiego Sejmu Rada powiatowa Borszczowska i mieszkańcy gmin, przez które droga ma przechodzić, prosili, a tego roku weszła w tej sprawie petycja, która jednak z powodu braku czasu nie może przyjść na porządek dzienny i według uchwały wczorajszej Wysokiej Izby została odesłana do Wydziału krajowego do załatwienia, więc mam zaszczyt prosić, ażeby referent wedle sprawiedliwości osądził, która z tych dwóch dróg jest potrzebniejszą. Muszę w końcu dodać, że to postawiłem jako życzenie, tak jak komisji wolno jest wyrazić w swem sprawozdaniu życzenie, tak i ja moje uczyniłem.

P. Romer. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Romer ma głos.

P. Romer. Nie mam nic przeciwko temu, ażeby droga Borszczów-Jezierzany była również wybudowaną. Jeżeli kiedy przyjdzie do Sejmu ta rzecz, za tą drogą z pewnością będę głosował jak w roku zaprzyszłym głosowałem za drogą Lwów-Stojanów jakkolwiek może nigdy w życiu tą drogą jechać nie będę. Jednakże muszę zwrócić uwagę na to, że 9.000 zł. odnoszą się do drogi, która dla okolicy tamtejszej jest niesłychanie ważna, jest to część drogi mającej może 20 mil długości, która łączy bardzo ważne punkta w górach; gdyby tej drog nie było, wszelkiego połączenia i komunikacji byłyby te okolicy pozbawione. Jest to droga prowadząca do stacyi kolei żelaznej, jest to droga która również prowadzi do miejsca kąpielowego, mianowicie do Szczawnicy, gdzie co roku tysiące gości z całej Polski przyjeżdża. Otóż droga ta, która była wybudowana w czasach przed autonomicznych, była w najfatalniejszym stanie; nazywała się obwodową, a później krajową i prowadziła po takich urwiskach i wertepach po nad brzegiem Dunajca, że ją można było nazwać karkołomną. Pod tym względem mogę się odwołać na tych, którzy

jeździli do Szczawnicy. Otóż od kilku lat co roku się coś na tej drodze robi i potrzeba dać sprawiedliwość departamentowi drogowemu Wydziału krajowego, który tę drogę w kilku latach do stanu bardzo dobrego doprowadził, jednakże są na tej drodze luki i bardzo dotkliwie. Jedna z tych luk, tj. miejsc, które musi być koniecznie zrobione, bo przez to cały koszt wyłożony na tę drogę do pewnego stopnia byłby stracony. A ten kawałek jest tak zły, że każdy, który tamtędy jedzie uderzonym być musi: droga jest wszędzie tak ładna i dobra, a tu taka zła i szkaradna.

Zdaje mi się, że wstawienie 9.000 zł. jest tylko dalszym ciągiem tego co się od kilku lat stało.

Nie mając nic przeciwko budowaniu tej drogi, którą p. Koziebrodzki podniósł, proszę, ażeby ta kwota była na ten cel w budżecie wstawiona i rzeczywiście użyta.

P. hr. Koziebrodzki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Koziebrodzki ma głos.

P. Szczęsny hr. Koziebrodzki. Ponieważ p. Romer specjalnie zalecił przełożenie drogi Zakliczyn-Tylmanowa myślę, że mam prawo zalecić także rozpoczęcie budowy drogi Borszczów-Jezierzany. Ta droga wyprowadza z klina między Dniestrem a Zbruczem położonego, i właśnie jest tak haniebną, że nie można z Borszczowa do Jezierzany się dostać, za tem przemawiam, ażeby była do roboty wzięta.

Dalej muszę zwrócić uwagę i na tę okoliczność że gminy, przez które przechodzić ma ta droga, ofiarowały się przyczynić dobrowolnym datkiem w kwocie 1.700 zł., która to suma jednak jest znaczna w porównaniu na przestrzeń, na którą jest przeznaczona i w porównaniu z sumą, którą czytamy w preliminowanym budżecie o dochodach z dobrowolnych datków na cały rok, a które wynoszą 5.000 zł. Mnie się zdaje, że te okoliczności tutaj bardzo przemawiają za budową drogi Borszczów-Jezierzany. O dobrowolnej ofiarze obszaru dworskiego nie mogę nic powiedzieć, ale zaznaczam ten fakt, że obszary dworskie we wszystkich gminach, przez które przechodzi ta droga a które wyżej wspomniany dobrowolny datek 1.700 zł. złożyć obowiązały się, należą do jednego właściciela a zatem i od tego znacznej pomocy należy się spodziewać.

P. hr. Krukowiecki. Poszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Krukowiecki ma głos.

P. hr. Krukowiecki. Nie będę mówił ani o jednej ani o drugiej drodze. Mnie chodzi o sprawę trochę ważniejszą, a mianowicie o 100.000 zł.

Ja wychodzę z tego, że w roku przeszłym było 150.000 zł. preliminowano a tego roku 250.000 zł. Otóż nie przeczę, że ta suma będzie użyta. Wiem nawet, że szanowny referent Wydziału krajowego powie, że to byłyby ze szkodą funduszu krajowego połączone, gdyby niżono preliminarz drogowy, ponieważ się ma inżynierów i ma się służbę do tego urządzoneą i ponieważ budowa dróg będzie więcej kosztować jak się dłużej przeciągnie. I powiem, że Szanowny szef dep. IV. ma rację i gdybym był na jego miejscu, to samo bym twierdził. Jednakże wychodząc z tego stanowiska, że to będzie 1½ centa dodatku na podstawie teraźniejszego obliczenia, a 3 centy w porównaniu z dawniejszą podstawą. Jakkolwiek może będzie strata z powodu nieużycia służby, ale zdaje mi się że możeby nic nie szkodziło ażeby odłożyć te 100.000 zł. na później, tembardziej, że nie myślę ażeby nadal ustały te subwencye. Budowa dróg krajowych ma się wkrótce skończyć, ale drogi wycinalne muszą się robić, bo inaczej nie byłoby celu, gdyby główne drogi były zrobione a mniejsze nie. Więc będziemy tak dalej dawać jak dajemy. Takie 1½ centa bardzo łatwo uchwalimy na drogi a kiedy było potrzeba na myta 3 centy dołożyć to p. Gross usilnie prosił ażeby żyd nie płacił i ażebyśmy jeszcze dawali swoje pieniądze na myta. Jeżeli temu tak trudno było dołożyć tych 3 centów, to może te 1½ cent. by odłożyć do przyszłego roku. Stawiam więc wniosek ażeby fundusze na drogi nie powiększać o te 100.000 zł.

JW. Marszałek. Proszę o podanie wniosku na piśmie.

P. Gross. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Gross ma głos.

P. Gross. Nie byłbym się odzywał, gdybym nie był zmuszony do tego przemówieniem p. Krukowieckiego, który powiada, że gorliwie przemawiałem za utrzymaniem myta. Ja tylko powiem, że nie rozumię jego konsekwencyi. Bo jeżeli szan. poseł chce opuścić z preliminarza drogowego 100.000 zł. a równocześnie przemawia zatem ażeby zniesiono myta, to znaczy ażeby fundusz

krajowy i to stracił co z myt ma, t. j. 190.000 zł. i chyba przyjdziemy do tego, że żadnych dróg budować nie będziemy. (Głosy Bardzo słusznie!)

P. hr. Badeni. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Badeni ma głos.

P. hr. Badeni. Sprawa budowy drogi krajowej z Borszczowa do Jezierzan nie poraz pierwszy jest przypominaną w tej Wysokiej Izbie. Przypominam sobie, że przed parą laty wniesiona była tutaj interpelacya do Wydziału krajowego, na którą miałem zaszczyt szczegółowo odpowiedzieć i wykazać, z jakich powodów budowa drogi z Borszczowa do Jezierzan nie jest na pierwszym planie. Sejm odpowiedź tę moją przyjął do wiadomości. O ile przypominam sobie podniosłem już wtenczas, że Sejm polecił budować drogi za krajowe uznane w takim porządku i w tej mierze, jak wpływać będą deklaracye na datki dobrowolne. Otóż powiedzieć muszę, że deklaracye na datki dobrowolne na tę drogę nie są wcale takie, aby ją można stawiać na pierwszym miejscu, raczej ma się rzecz całkiem odwrotnie. Przypominam następnie, że w powiecie borszczowskim ukończono przed parą laty inną drogę krajową, mianowicie drogę z Borszczowa do Krywca; w tej więc okolicy jedna już droga kosztem kraju zbudowana została, kiedy mamy okolice kraju, gdzie na 100 mil kwadratowych jednej piędzi drogi bitej nie ma. Powiedziałem także wówczas, że droga z Borszczowa do Jezierzan była wtedy uchwaloną, gdy była nadzieja, że w Jezierzanach będzie stacya kolei żelaznej. Nadzieja ta wszakże zawiodła i mojem zdaniem, jeżeli ta droga ma stać się ważną i doniosłą dla kraju, potrzeba będzie ją do jakiegoś punktu bitej drogi, wiodącej ze Skały do Zaleszczyk przedłużyć, a mianowicie przeciąć ją bądź w Kołędzianach lub Szmańkowczykach albo Dawidkowcach. Co do pytania, czy nie jest droga ta naglejszą niż zrównanie góry na drodze krajowej Nowy Sącz - Niedzica, to gdyby szło tylko o 9.000 zł. — być może, że zasługiwałyby na pierwszeństwo, lecz będzie ona kosztowała znacznie więcej, skoro raz rozpoczęta zostanie. Zrównanie zaś owej góry w Sandeckiem wymaga tylko 9.000 zł., a skoro wydatek ten będzie poniesionym, cała droga Tarnów - Sącz - Niedzica, wiodąca do Szczawnicy będzie w dobrym zupełnie stanie. Tyle co do uwag szan. posła Koziembrodzkiego.

Co zaś do wniosku p. Krukowieckiego, to jeśliby miało być wolą Sejmu, żeby dróg uznanych za krajowe nie budować, to musiałbym oświadczyć

się za wnioskiem p. Krukowieckiego; jeżeli zaś wola Sejmu jest, żeby te drogi, które za krajowe są uznane, były budowane, to suma, którą Wydział krajowy prelininuje, jest niezbędnie potrzebna. Muszę przypomnieć, że w roku zeszłym z prelininowanej sumy 200.000 zł., Sejm zmuszony był ująć 50.000 zł., nie jak ówczesna dyskusja wykazała dla tego, żeby była zaprzeczona potrzeba owych 50.000 zł., ale jedynie dla tego, że stan funduszu krajowego wymagał koniecznie obniżenia przedłożonego prelininarza.

Żądana dziś suma 250.000 zł. nie jest właściwie zatem podwyższeniem prelininarza zeszłorocznego, tylko żadaną jest ta sama suma 50.000 zł., o którą prelininarz w roku zeszłym został obniżony, chociaż z pewnością nie z korzyścią dla funduszu krajowego, bo administracja została ta sama, a zrobiono o czwartą część mniej, niżeli można było zrobić, i ile też należało zrobić.

Nareszcie przypomnę, że przed kilku dniami Wysoki Sejm polecił, żeby rozpocząć budowę drogi z Niska do Nadbrzezia, i wtedy miałem zaszczyt oświadczyć, że nie nie będzie stało na przeszkodzie rozpoczęciu tej drogi, przypuściwszy, że kwota na to potrzebna w tej wysokości będzie uchwaloną, jak ją Wydział krajowy prelininował.

W końcu muszę oświadczyć, choć wprawdzie sprawy tej jeszcze Wydziałowi krajowemu nie przedkładałem, że intencją moją jest przedłożyć Wydziałowi krajowemu propozycję na rok przyszły, aby dotacja na budowę dróg krajowych nadal bywała obniżoną, ponieważ w r. 1882. mamy jeszcze dokończyć tylko dwie drogi, t. j. drogę ze Zborowa do Załozieć i drogę z Tarnopola do Grzymałowa. Skoro te drogi będą ukończone, będzie można dotację na budowę dróg obniżyć, a natomiast intencją moją jest przedłożyć Wydziałowi krajowemu wniosek, żeby prosił Wysokiego Sejmu o zwiększenie znacznej dotacji na subwencje dla dróg powiatowych i gminnych. (Brawo), na ten raz jednak proszę, by Wysoka Izba raczyła przyjąć prelininarz w proponowanej kwocie.

P. Szczęsny hr. Koziebrodzki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Szczęsny Koziebrodzki ma głos.

P. Szczęsny hr. Koziebrodzki. Nie zaprzeczam temu co p. referent powiedział, ale chciałem tylko nadmienić, że tę drogę Sejm uchwalił już w roku 1872. i uznał budowę jej za nagłą, a że ma wszelkie warunki aby za taką uznaną być

mogła, to w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego jest wyrażone, gdzie powiedziano że ta droga należy do tych, które Sejm uznał za naj- naglejsze.

Co się zaś tyczy tego, aby to od kolei zależnym być miało, muszę podwieść, że dopiero dalszy kierunek tej drogi od Jezierzan począwszy będzie zależny od kolei, zaś część drogi z Krzywca do Borszczowa objętą została jako krajowa już wtenczas jak Wydział krajowy odbierał od rządu wszystkie drogi. — Nakoniec nie chcę wywlekać tej sprawy, w jakim stonie była droga, gdyżmy ją od Rządu w administrację krajową objęli.

P. hr. Badeni. Proszę o głos

JW. Marszałek. P. Badeni ma głos.

P. Badeni. Nie miałem wcale zamiaru powiedzieć, aby budowa drogi tej nie była potrzebna. Powiedziałem tylko, że kolej na jej budowę przyjdzie wtedy, skoro drogi naglejsze i potrzebniejsze będą ukończone.

JW. Marszałek. Gdy nikt więcej głosu nie żąda, rozprawa zamknięta i p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. Łątwem jest zadanie sprawozdawcy rubryki X. gdy ma to szczęście zgadzać się z szanownym referentem departamentu IV. Referent IV. departamentu wyręczył mnie w zupełności w mem zadaniu dzisiejszem, a tylko muszę wytłómaczyć, jakim sposobem pozycya ta 9.000 zł., która jako potrzebna na przełożenie kawałka drogi Zakliczyn-Nowy Sącz-Niedzica została w budżet wstawioną, znalazła uwidocznienie w motywach komisji. — Stało się to w ten sposób, że komisya budżetowa tegoroczna zadała sobie pracę zbadać, jak na każdą drogę specjalnie będą użyte te kredyty, które Sejmowi we wnioskach do uchwały przedstawiła. Zwykle była praktyka, że nie badano tak poszczególnie potrzeb każdej drogi, w tym jednak roku stało się, że komisya budżetowa uprosiła departament IV, aby jej udzielił szczegółowy wykaz tych kwot, które na każdą poszczególną drogę będą użyte. Przy tej więc pozycyi 9.000 zł. wywiązała się dyskusja i w skutek tej uchwalono, aby tę kwotę 9.000 zł. w budżet wstawić, z tem wyraźnem zastrzeżeniem, że będzie użytą na przebudowanie drogi Zakliczyn-Nowy Sącz-Niedzicy koło Tylmanowy. Głównym powodem dla którego ta uchwała zapadła, było, że ta droga jest uważana przez wszystkich nie tylko jako droga krajowa, ale można powiedzieć — jako droga ogólna polska, bo mieszkańcy wszystkich

stron dawnej Polski zjeżdżając do Szczawnicy tej drogi używają i ze stanu tej drogi wyrabiają sobie do pewnego stopnia wyobrażenie o gospodarstwie w kraju naszym. Uważała zatem komisya za pożyteczne i potrzebne, aby ta droga już w tym roku była wykończoną tak, by już nie było niebezpiecznych miejsc na niej. P. Krukowieckiemu moge odpowiedzieć, że w motywach przedłożonych przez komisję budżetową do postawionego wniosku, jest wyraźnie powiedziana przyczyna, dla której stawiamy tego roku o 100.000 zł. więcej, niżeli przeszłego roku, a przyczyna jest ta, że kiedy są drogi porozpoczynane, to przerwanie budowy z pewnością na większe straty kraj narazi, niżeli uchwalenie tej kwoty, wiadomą bowiem jest rzeczą, że na każdej drodze nowo zaczętej musi być zaprowadzoną administracya i to dość kosztowna, trzeba ją opłacać, pomimo że roboty na drodze nie postępują wskutek obniżenia kredytów, tak, jakby postępować powinny. To były powody, które komisją budżetową skłoniły do tego, że uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie na cele budowy dróg krajowych kwoty wyższej o 100.000 zł. w porównaniu z preliminarzem zeszłorocznym.

JW. Marszałek. P. Krukowiecki wnosi, aby zamiast kwoty 250.000 zł. proponowanej przez komisję wstawić tylko 150.000 zł. na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych. Podam najpierw pod głosowanie wnioski komisji, aby w dziale wydatków nadzwyczajnych wstawić kwotę 250.000 zł. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski komisji: „B. Budowy i rekonstrukcyi dróg pozycya 101“ jest przyjęty, a tem samem upadł wniosek p. Krukowieckiego.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. (Czyta:)

C. Utrzymanie dróg.

Komisya proponuje zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, który uważa za dostatecznie zasadniony, wstawienie w pozycyi 102. kwoty 453.602 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto ten ustęp „Utrzymanie dróg“ z kwotą 453.602 zł. przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya 102. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. (Czyta:)

D. Zasiłki.

Wstawia się jak w roku zeszłym, jako zapomogę z funduszu krajowego dla dróg powiatowych i gminnych w pozycyi 103 kwotę 70.000 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto ten ustęp „D. zasiłki“ z kwotą 70.000 zł. przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya 103 jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. (Czyta:)

E. Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniczych, wstawia się podobnie jak lat ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych w pozycyi 104. zł. 3.000. a koszta komisyjne w dziale wydatków zwyczajnych pod poz. 105. 1.400 zł.

Przerwy z powodu wypadków elementarnych praliminuje komisya podobnie jak kwota na r. 1881. uchwalona w poz. 106. zł. 2.500.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje podług wniosku komisji kwoty 3.000 zł. 1.400 zł. i 2.500 zł. Wydatki na myta, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustęp. E. poz. 104. 105 i 106. jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. (Czyta:)

F. Zaopatrzenia.

Od ułożenia ostatniego budżetu przybył nowy dział w rubryce X. z powodu tego, że Wysoki Sejm uchwalił w r. 1880 stałe zaopatrzenie dla Medoka Fedora w kwocie 60 zł., i że stała zapomoga dla Kokosińskiego Wojciecha przeniesioną została w preliminarzu obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożonym z rubryki XVI. do rubryki X.

Komisya budżetowa wnosi zatem przyjęcie w poz. 107. kwoty 60 zł.

w poz. 108. kwoty 100 zł.

a w pozycyi 108. a) uchwalonej przez Wysoki Sejm dla p. Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze i dla jej 3ga dzieci w dniu 30. Września 1881 r. kwoty stałej rocznej w ilości 524 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje pozycyę 107. z kwotą 60 zł., pozycyę 108. z kwotą 100 zł. i pozycyę 108a z kwotą 524 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycye te są przyjęte.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. Zwracam uwagę Wysokiego Sejmu, że w myśl uchwały z dnia 13. Października 1881 r., którą wyznaczono na rekonstrukcyę drogi z Nowego Targu do Zakopanego na rok 1882. 1883. i 1884. po 10.000 zł. budżet drogowy wzrósł o 10.000 zł., które w drukowanym sprawozdaniu nie są wymienione. Tutaj

należy petycja L. 59. p. Filipeckiej, wdowy po konduktorze o pensję która została uwzględniona, a którą umieszczono w rubryce XVI.

JW. Marszałek. Przechodzimy do rubr. XII. „Wydatki na szupaśnictwo“. — Sprawozdawca p. Towarnicki ma głos.

Sprawozdawca p. Towarnicki (czyta):

Wydział krajowy preliminarzuje — z powodu że koszta w tym dziale stopniowo wzrastają — zaokrąglony wynik z roku 1879 w kwocie 33.000 zł.

Komisya budżetowa sądzi jednak, że za podstawę do obliczenia tych kosztów, jedynie powyższa przeciętna kwota posłużyć może, przeto wnosi: wstawić w budżet na rok 1882 zaokrągloną przeciętną kwotę ryczałtową 28.500 zł.

Dochody w tej rubryce wynoszą rocznie przeciętnie 2.458 zł. i umieszczone są w rubryce V. dochodów.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w tej rubr. kwotę 28.500 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka XII jest zatem przyjęta.

Przystępujemy do obrad nad rubr. XI. Dotacje dla zakładów krajowych, a mianowicie nad „lit. C. Krajowy szpital powszechny we Lwowie“. Sprawozdawca p. Spławiński ma głos.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):
Wydatki.

Rubryka I. poz. 1—15. Płace i emolumenta.

W rubryce tej preliminarzuje Wydział krajowy sumę 30.151 zł. — o 1.160 zł. więcej, aniżeli uchwalono w r. 1881 (28.991 zł.) i usprawiedliwia wyższą tę okolicznością, iż w r. 1882 przypadają czterem prymaryuszom, tudzież chemikowi, akuszerce i rządcy drugie pięciolecie i koszt na drzewo dla rządcy więcej o 7. zł. wyniesie.

Komisya budżetowa, uznając usprawiedliwienie to za uzasadnione, wnosi zgodnie z propozycją Wydziału krajowego na wstawienie: w funduszu chorych 27.549 zł., w funduszu położnic 2.602 zł., razem 30.151 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w rubr. I. w funduszu chorych kwotę 27.549 zł., w funduszu położnic 2.602 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubr. I. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubr. II. poz. 16—23. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

W rubryce tej preliminarzuje Wydział krajowy 30.800 zł. — o 1.000 zł. mniej, aniżeli w r. 1881. (31.799) z powodu zaniechanego oświetlenia szpitala gazem, a przeto i opuszczenia płacy maszynisty, — natomiast dodaje Wydział krajowy 1 zł. do poz. 20. jako wyższą cenę drzewa opałowego w tej pozycyi preliminarzanego.

Komisya budżetowa zgadzając się z Wydziałem krajowym, wnosi na umieszczenie: w funduszu chorych 28.561 zł., w funduszu położnic 2.239 zł., razem 30.800 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w rubr. II. w funduszu chorych kwotę 28.561 zł. a położnic 2.239 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka II. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubr. III. 24—31. Pensye.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić: w funduszu chorych 3.243 zł., w funduszu położnic 172 zł., razem 3.415 zł., o 94 zł. mniej, aniżeli w roku 1881 (3.509 zł.) z powodu zaszłej śmierci pensyonistki Bodaszewskiej.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w tej rubryce kwotę ogólną 3.415 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka III. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubr. IV. poz. 32—35. Zaopatrzenia i dary z łaski. Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić: w funduszu chorych 216 zł., w funduszu położnic 63 zł., razem 279 zł. Dalej wnosi komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

Rubr. V. poz. 36. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych, w funduszu chorych 300 zł., w funduszu położnic 30 zł., razem 330 zł.

Rubr. VI. poz. 37. 38. Remuneracye i zapomogi: w funduszu chorych 813 zł., w funduszu położnic 109 zł., razem 922 zł.

Rubr. VII. poz. 39—47. Koszta gospodarcze.

W rubryce tej preliminarzuje Wydział krajowy sumę 80.540 zł. w wydatkach zwyczajnych, a sumę 8.200 zł. w wydatkach nadzwyczajnych, czyli razem sumę 88.740 zł., a więc o 4.795 zł. mniej, aniżeli w r. 1881 uchwalono (93.435 zł.).

Komisya budżetowa ze względu na to, co już na początku powiedziano i mając na uwadze wy-

nikłości tej rubryki zamknąć rachunków za r. 1880, obniża:

Poz. 39. lit. a) Zwykła strawa i dodatki o 4.000 zł. i wnosi wstawić tylko: w funduszu chorych 36.000 zł., w funduszu położnic 2.000 zł., razem 38.000 zł.

lit. e) Służba kuchenna: 1) płaca o 220 zł., 2) wikt o 280 zł., razem 500 zł. i wnosi wstawić tylko: 1) płace: w funduszu chorych 1.110 zł., w funduszu położnic 90 zł., razem 1.200 zł. 2) wikt: w funduszu chorych 2.000 zł., w funduszu położnic 100 zł., razem 2.100 zł.

lit. f). Drzewo na kuchnię o 320 zł. i wnosi wstawić tylko w funduszu chorych 2.000 zł., w funduszu położnic 200 zł., razem 2.200 zł.

lit. i). Pieczywo dla chorych o 500 zł. i wnosi wstawić tylko w funduszu chorych 6.200 zł., w funduszu położnic 300 zł., razem 6.500 zł.

lit. j). Wino dla chorych o 500 zł. i wnosi wstawić tylko w funduszu chorych 1.460 zł., w funduszu położnic 40 zł., razem 1.500 zł.

Resztę preliniowanych przez Wydział krajowy kwot w poz. 39. Komisya budżetowa przyjmuje i obniża tym sposobem pozycje te razem o 5.820 zł., a to w funduszu chorych o 5.166 zł., a w funduszu położnic o 654 zł. i wnosi wstawić jako sumę poz. 39. w funduszu chorych 51.966 zł., w funduszu położnic 2.930 zł., czyli razem sumę 54.896 zł.

Pozycja 46. Drzewo opałowe o 600 zł. i wnosi wstawić tylko w funduszu chorych 4.594 zł., w funduszu położnic 406 zł., razem 5.000 zł.

Poz. 47. Oświetlenie: a) oświetlenie o 200 zł. i wnosi wstawić tylko: w funduszu chorych 1.900 zł., w funduszu położnic 200 zł., razem 2.100 zł. c) drzewo i węgle użyte do gazowni.

Wydział krajowy nic tu nie preliniuje, z powodu zaniechanego oświetlenia gazowego w szpitalu i należałoby ustęp ten z budżetu opuścić.

Resztę pozycji i kwot preliniowanych przez Wydział krajowy w rubryce VII. Komisya budżetowa wnosi do przyjęcia.

Obniżyła Komisya w ten sposób rubrykę VII. tylko razem o 6.620 zł., a to w funduszu chorych o 5.826 zł., a w funduszu położnic o 794 zł.

Komisya budżetowa wnosi tedy wstawić jako sumę rubryki VII. zwyczajne: w funduszu chorych 69.889 zł., w funduszu położnic 4.031 zł., razem 73.920 zł., a ogólną sumę tej rubryki w funduszu

chorych 77.339 zł., w funduszu położnic 4.781 zł., czyli razem 82.120 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta? Czy żąda kto głosu do rubr. IV, V, VI, VII? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. IV. w kwocie 279 zł., rubr. V. w kwocie 330 zł., rubr. VI. w kwocie 922 zł. i rubr. VII. w kwocie 82.120 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki IV, V, VI, VII są przyjęte.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubryka VIII. poz. 48—51. Koszta sanitarne.

Wydział krajowy preliniuje w rubryce tej kwotę 13.600 zł. więcej o 290 zł. aniżeli w roku 1881 uchwalono (13.310 zł.).

Komisya budżetowa obniża z powodów już poprzednio przytoczonych:

Poz. 49. Lekarstwa o 1.500 zł. i wnosi wstawić tylko: w funduszu chorych 5.750 zł., w funduszu położnic 250 zł., razem 6.000 zł.

Resztę pozycji rubryki tej Komisya zaleca do przyjęcia i wnosi wstawić jako sumę tejże rubryki: w funduszu chorych 11.550 zł., w funduszu położnic 550 zł., razem 12.100 zł.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić: w rubryce IX. poz. 52. Potrzeby kancelaryjne w funduszu chorych 1.157 w funduszu położnic 83 zł., razem 1.240 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. VIII i IX? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. VIII. w kwocie 12.100 zł., a rubr. IX. w kwocie 1.240 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki VIII. i IX. są przyjęte.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubryka X. poz. 53. Potrzeby kapliczne w funduszu chorych 360 zł.

Rubryka XI. poz. 54—56. Utrzymanie budynków w funduszu chorych 6.563 zł., w funduszu położnic 737 zł., razem 7.300 zł.

Rubryka XII. poz. 57. Najem pomieszczeń w funduszu chorych 4.330 zł., w funduszu położnic 2.170 zł., razem 6.500 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Haller. Proszę o głos do rubr. XII.

JW. Marszałek. Kto przyjmuje rubr. X. w kwocie 360 zł., i rubr. XI. w kwocie 7.300 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubr. X., XI. są przyjęte. Do rubryki XII. głos ma p. Haller.

P. Haller. Najem pomieszczenia dla szpi-

tała lwowskiego kosztuje obecnie 6.500 zł., dawniej zaś kosztował do 8.000 zł. Zdawało się Wydziałowi krajowemu, że gdy zostaną rozszerzone lokalności szpitalne, gdy drugie piętro będzie wybudowane, i po przeniesieniu obłąkanych do Kulparkowa, że mówię wtedy szpital powinien wystarczyć przynajmniej dla udziału chorych. Nadzieja zawiodła, kiedy ciągle mieszkanie najmować potrzeba. Należałoby dążyć do ograniczenia tego wydatku, który nie ogranicza się na 6.500 zł. wydawanych na najem pomieszkania. Ponieważ szpital jest w dwóch miejscach i to dość odległych od siebie, muszą być utrzymywane osobne kuchnie, więcej Sióstr miłosierdzia i służby, wydatki zatem ztąd wynikłe wynoszą — nie wiem tego dokładnie — może drugie tyle, co kosztuje najem pomieszkania.

Nie mogąc stawiać wniosków pozytywnych, zmierzających do obniżenia tych wydatków, pozwałam sobie wyrazić życzenie, aby Wydział krajowy dążył do tego. W r. 1871 wniósł Wydział krajowy prośbę do Sejmu o pozwolenie zaciągnięcia pożyczki w sumie 60.800 zł. na przybudowanie brakującego skrzydła szpitalu, w którym miał się pomieścić oddział położniczy. Gdyby Wysoki Sejm na tę pożyczkę wówczas był przyzwolił, do dzisiejszego dnia samym czynszem na pomieszkaniach wydanych byłaby już w znacznej części — zapewne koło połowy — spłaconą, a kraj za kilka lat posiadałby budynek własny, za który nie potrzebowałby czynsz opłacać, a administracja byłaby daleko łatwiejszą, gdyż wszystkie oddziały byłyby połączone razem. Dziś nie śmiałybym podobnego wniosku Wysokiej Izbie przedstawiać lub jego przyjęcie zalecać, bo sędzę, że byłby odrzucony, pomimo że może jeszcze i dziś byłoby to korzystnym.

Zmierzam do tego, aby cały szpital właściwy był pomieszczony w jednym budynku, a zakład położniczy w bliskości tegoż, gdyż w takim razie wymagałby mniejszego budynku od tego, w którym obecnie się mieści. Można by przez to jeszcze pewne oszczędności osiągnąć jak np. przez wspólne prowadzenie kuchni itd. W tym duchu pozwałam sobie przedstawić rezolucję następującą (czyta):

Sejm wzywa Wydział krajowy do obmyślenia środków usunięcia potrzeby wydatku na najem pomieszkania dla lwowskiego szpitala powszechnego, albo przynajmniej zmniejszenia tego wydatku tudzież niedogodności i kosztów wynikających z podwójnego gospodarstwa.

P. Hoszard. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Hoszard ma głos.

P. Hoszard. Na przedmiot poruszony przez p. Hallera, Wydział krajowy już dawniej zwrócił swoją uwagę. Jeszcze przed trzema laty uczuł Wydział krajowy niedogodność pomieszczenia w jednym i tym samym budynku filii Hofmana dwóch oddziałów, położniczego i chirurgicznego, które ze względów higienicznych nie powinny być pomieszczone pod jednym dachem. Szukano więc domów dla pomieszczenia ich odrębnie, jednak w okolicy szpitala głównego. Niestety nic stosownego nie znaleziono.

Na przyszły rok w Maju kończy się najem filii Aldera i Wydział krajowy powtórnie znów polecił szukać pomieszczenia choćby tylko dla oddziału położniczego, sądząc że jeżeli się do wiosny nie powiększy ilość chorych do tej cyfry, jaka bywała przed laty, w takim razie może będzie można oddział chirurgiczny pomieścić w głównym budynku. Oba zaś oddziały chirurgiczny i położniczy choćby ilość chorych jeszcze więcej się zmniejszyła nie pomieszczą się w głównym budynku pod żadnym warunkiem. Dawniej, gdy w zimie ilość chorych wynosiła 750 do 770 nie można było na żaden sposób myśleć o pomieszczeniu wszystkich oddziałów w głównym budynku. W lecie tego roku było przeciętnie chorych około 400 dziennie, gdyby i przez zimę ten stosunek potrwał, to możnaby pomyśleć o tem, aby oddział chirurgiczny przenieść do głównego budynku. Dopóki się jednak niższa liczba chorych nie utrwali, dopóty nie będzie można przenieść do głównego gmachu, nawet oddziału chirurgicznego. Co do rezolucji nie mam nic przeciw niej i owszem oświadczam, że Wydział krajowy i bez rezolucji o tej sprawie pomyśli.

P. Haller. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Haller ma głos.

P. Haller. Po wyjaśnieniu danem przez szanownego referenta w imieniu Wydziału krajowego, cofam rezolucję.

JW. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. XII. „Najem pomieszkań w kwocie 6 500 zł.“ zechce rękę podnieść. (Większość). Rubr. XII. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubryka XIII. 58. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii. Wydział krajowy preliminuje sumę 10 000 zł. tak jak w roku 1881 uchwalono; gdy jednak Wydział krajowy zniżył w b. r. takse z 58 ct. na 50 ct. w. a. dziennie i gdy

w roku 1880 było 15.972 dni leczenia dzieci w szpitalu św. Zofii, w r. 1879 zaś tylko 11.225. Komisya budżetowa, przyjmując okrągłą liczbę dni leczenia na rok 1882 t. j. 16.000, za których utrzymanie wypada tylko 8.000 zł. obniża rubrykę tę o 2.000 zł. w. a. i wnosi wstawić w takową tylko kwotę 8.000 zł. (Wynikłość z r. 1880 — 11.580 zł. 40 ct. przy taksie 58 ct.).

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia:

Rubryka XIV. poz. 59. Odsetki od kapitałów dłużnych w funduszu położnic 352 zł.

Rubryka XV. poz. 60. Zapomogi dla położnic w funduszu położnic 2.000 zł.

Rubryka XVI. poz. 61. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic w funduszu położnic 30 zł.

Rubryka XVII. poz. 62—63. Rozmaite: w funduszu chorych 520 zł., w funduszu położnic 80 zł. razem 600 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. XIII. w kwocie 8.000 zł., rubr. XIV. w kwocie 352 zł., rubr. XV. w kwocie 2.000 zł., rubr. XVI. w kwocie 30 zł., rubr. XVII. w kwocie 600 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryki XIII, XIV, XV, XVI i XVII, są przyjęte.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta): Sumę wydatków wnosi Komisya budżetowa wstawić: w oddziale chorych 170.501 zł., w oddziale położnic 15.998 zł., razem 186.499 zł.

JW. Marszałek. Cyfry tej nie podaję pod głosowanie, ponieważ jest to tylko zestawienie.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Dochody.

Wydział krajowy preliniuje dochody w sumie 147.930 zł. o 1324 zł. mniej, aniżeli w r. 1881 uchwalono (149.254 zł.) i opiera takowe na przeciętnych wynikłości z r. 1877, 1878, 1879. Komisya budżetowa, zgadzając się z Wydziałem krajowym, wnosi wstawić:

Rubryka I. poz. 1. Opłaty pośmiertne w funduszu chorych 8.850 zł.

Rubryka II. 2—3. Dodatki w funduszu chorych 23.667 zł., w funduszu położnic 139 zł. razem 23.806 zł.

Rubryka III. poz. 4—6. Zwroty kosztów leczenia, przyjmuje komisya w poz. 4, 5, w preliniowanych przez Wydział krajowy kwotach — zaś w poz. 6. preliniowaną kwotę 100.000 zł.

jako zwrot od funduszu krajowego galicyjskiego obniża Komisya z uwagi na zmniejszającą się liczbę chorych, a ztąd i konieczny ubytek w tej pozycyi o 6.000 zł. i wnosi wstawić w tej pozycyi w funduszu chorych tylko kwotę 94.000 zł., zaś w całej rubryce III. w funduszu chorych 108.630 zł. w funduszu położnic 440 zł., razem 109.070 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. I. w kwocie 8.850 zł. rubr. II. w kwocie 23 806 zł., rubr. III. 109.070 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubr. I. II. III. są przyjęte.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Rubryka IV. poz. 7. Rozmaite. Komisya budżetowa wnosi umieścić, zgodnie z Wydziałem krajowym w funduszu chorych 200 zł., w funduszu położnic 4 zł., razem 204 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje Rubrykę IV. poz 7. z sumą 204 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. przyjęta.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Sumę dochodów Komisya budżetowa wnosi wstawić:

W oddziale chorych 141.347 zł., w oddziale położnic 583 zł., razem 141.930 zł.

W oddziale chorych wynoszą wydatki 170.501 zł., dochody 141.347 zł., niedobór 29.154 zł.

W oddziale położnic wydatki 15.998 zł., dochody 583 zł., niedobór 15.415 zł.

W całym powszechnym szpitalu we Lwowie wydatki 186 499 zł., dochody 141.930 zł., niedobór 44.569 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliniarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i wykazany niedobór:

W oddziale chorych 29.154 zł., w oddziale położnic 15.415 zł. Razem 44.569 pokryć z fund. krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliniarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i pokryć wykazany niedobór w łącznej sumie 44.569 zł. z funduszu krajowego. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o krajowym zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie. Sprawozdawca p. Goldmann ma głos.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Wydatki.

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy prelinuje 17.620 zł. więcej o 785 zł. niż na rok 1881, a mianowicie na płace, dodatki osobiste i pięciolecia podług ustanowionego przez Wysoki Sejm etatu 13.310 zł. zaś na wikt 4.310 zł. licząc wikt dla lekarzy po 420 zł. dla urzędników i kapelanów wikt I. klasy po 370 zł. zaś dla innych osób wikt II. klasy po 260 zł. Komisja budżetowa jednak, opierając się na wynikłościach r. 1879 i 1880, obniża koszt wikt dla lekarzy o 20 zł., wikt I. klasy także o 20 zł., zł., zaś wikt II. klasy o 10 zł., łącznie więc Komisja budżetowa wstawia na koszt wikt osób etatowych zamiast prelinowanych 4.310 zł., tylko kwotę 4.100 zł.

Komisja budżetowa wnosi przeto wstawić do tej rubryki 17.410 zł. mniej o 210 zł. od wniosku Wydziału krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. w kwocie 17.410 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Wydział krajowy prelinuje 30.129 zł., o 84 zł. więcej niż na rok 1881, Komisja budżetowa zaś wnosi w poz. 13. i 14. zniżyć koszt wikt z 370 zł. na 350 zł.

Komisja prelinuje zatem w tej rubryce 30.049 zł. o 80 zł. mniej niż Wydział krajowy prelinował.

Rubryka III. Substytucye, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie prelinuje.

Rubryka IV. Pensye i emerytury, zgodnie z Wydziałem krajowym jak na r. 1881 — 350 zł.

Rubryka V. Zaopatrzenia i dary z łaski, tak samo 14 zł.

Rubryka VI. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych, tak samo 40 zł.

Rubryka VII. Renumeracye i zapomogi, tak samo 590 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryki II, III, IV, V, VI, VII? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zam-

knięta. Kto przyjmuje rubrykę II. w sumie 30.049 zł. rubrykę IV. w sumie 350 zł., rubrykę V. w sumie 14 zł., rubryka VI. w sumie 40 zł. i rubryka VII, w sumie 590 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryki te są przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta).

Rubr. VIII. Koszta gospodarcze.

Wydział krajowy prelinuje 89.361 zł. w wydatkach z wyuczajnych i 6.600 zł. w wydatkach nadzwyczajnych, czyli razem 95.961 zł., o 5.687 zł. w zwyczajnych i o 800 zł. w nadzwyczajnych więcej, niż na rok 1881. Komisja budżetowa wnosi obniżenie tej kwoty w poz. 35 a), 36, 37 b), 39, 40 a) i b), 42, 43 i 46.

W poz. 35. a) Zwykła strawa i dodatki, prelinuje Wydział krajowy 46.000 zł. o 1.000 zł. więcej, niż na r. 1881. popierając cyfrę swoją przeciętną z lat 1877—1879. Komisja budżetowa jednak, biorąc przeciętną z lat 1878—1880. przychodzi do następującego rezultatu:

W roku 1878. było dni leczenia	163.973,	koszt wynosił . . .	44.562 zł.
W roku 1879. było dni leczenia	169.292,	koszt wynosił . . .	40.069 „
W roku 1880. było dni leczenia	157.462.	koszt wynosił . . .	39.900 „
razem za 3 lata	490.727	. . .	124.531 „
przeciętnie	163.576	. . .	41.510 „

z uwagi jednak, że w skutek zwinienia filij w Przemysłu i Żółkwi prawdopodobny jest wzrost liczby chorych, komisja przyjmuje 170.000 dni leczenia i wnosi wstawić do tej pozycyi 42.000 zł. o 4.000 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

W poz. 36) Służba kuchenna, prelinuje Wydział krajowy 2.946 zł. o 920 zł. mniej, niż na r. 1881. Komisja budżetowa jednak z uwagi, że wydatek ten wynosił w r. 1878 — 2.900 zł., w r. 1879 — 2.475 zł., a w r. 1880 — 2.538 zł., wnosi wstawić do tej pozycyi 2.600 zł. o 346 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

W poz. 37. b) Naczynia kuchenne, prelinuje się 800 zł. o 100 zł. mniej, niż prelinował Wydział krajowy, ponieważ przeciętna z 3 lat 1878—1880. wynosi tylko 650 zł., a podwyższa się ją na 800 zł. dla tego, że zakład posiada 7 kotłów parowych, które należy co dwa miesiące pobielać.

W poz. 39. a) Bielizna i pościel, prelinuje się 6.000 zł. o 100 zł. mniej, niż Wydział

krajowy, a to ze względu na wynik r. 1879—1880. Z tej kwoty przypada na wydatki zwyczajne 1.000 zł. na nadzwyczajne 5.000 zł.

W poz. 40. a. i b) Pralnia z drzewem, Wydział krajowy preliniuje 6.000 zł. o 2.000 zł. więcej, niż na r. 1881. i opiera tę cyfrę na przeciętnej z lat 1877—1879. Komisya budżetowa jednak, biorąc w rachubę także wynikłość z r. 1880., obniża kwotę przez Wydział krajowy preliniowaną o 800 zł. i wnosi wstawić 5.200 zł.

W poz. 42. Drzewo opałowe i węgiel kamienny, preliniuje Wydział krajowy 9.200 zł. o 1.200 zł. więcej, niż na r. 1881. Komisya budżetowa jednak uważa tę cyfrę za nieco wygórowaną, a to z następujących powodów: Wprawdzie w r. 1879., kiedy maszyna parowa pół roku tylko była czynną, wydano na drzewo i węgle 9.837 zł., ale już w roku następnym koszt ten wynosił tylko 7.933 zł. nadto gdy w skutek polecenia Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy wezwał komisję znawców, ta komisya zbadawszy na miejscu czynności maszyny, orzekła, że wydatek na paliwo jest wyższym, niżby być powinien, a to głównie z tego powodu, że każdy kocioł parowy z początku więcej konsumuje paliwa, gdyż obsługa kotła i maszyny potrzebuje dość długiego czasu, aby poznać własności tychże i palić oszczędnie z równym skutkiem; komisya wskazała także niektóre niedokładności w urządzeniu maszyny i w trybie administracyjnym i podała odpowiednie środki zaradcze, które podług sprawozdania Wydziału krajowego (str. 127) już zostały w życie wprowadzone. Z tych tedy powodów komisya budżetowa przyszła do przekonania, że koszta paliwa znacznie winny być niższe i wnosi wstawić do tej pozycji 7.500 zł. o 1.700 zł. mniej, niż preliniuje Wydział krajowy.

W poz. 43. Oświetlenie, preliniuje Wydział krajowy 3.400 zł. o 100 zł. mniej, niż na r. 1881. Komisya budżetowa jednak z uwagi, że wydatek ten wynosił w 1880 r. tylko 2.324 zł., że nadto Wydział krajowy w roku bieżącym do l. 529⁴ zarządził dalsze oszczędności, które pozwalają się spodziewać, że się wydatku z r. 1880. znacznie nie przekroczy, wnosi wstawić do tej pozycji 2.600 zł. o 800 zł. mniej, niż Wydział krajowy preliniuje.

W poz. 46. Utrzymanie dwóch par koni, preliniuje Wydział krajowy 1.700 zł. o 70 zł. więcej niż na rok 1881. Na rok 1879.

preliminowano 1.400 zł. wydano zaś 1.600 zł. na rok 1880. preliniowano 1.250 zł. wydano zaś 1.690 zł. na rok 1881. preliniowano tylko 1.000 zł. Wprawdzie przeciętna z ostatnich trzech lat wynosi przeszło 1.700 zł., komisya budżetowa sądzi jednak, że kwota ta jest wygórowaną, tembardziej gdy się zważy, że utrzymanie 2 par koni w Dublinach wraz z reparaacją wozów i zakupnem nowych sanek kosztowało w r. 1879. tylko 1.100 zł., z tego powodu wnosi wstawić kwotę 1.250 zł. o 450 zł. mniej niż wniosek Wydziału krajowego.

Niewspomnione powyżej pozycje rubr. VIII. Komisya budżetowa wnosi wstawić bez zmiany podług wniosków Wydziału krajowego.

Całą rubrykę VIII. preliniuje zatem komisya budżetowa w kwocie 87.665 zł. o 8 296 zł. mniej, niż wniosek Wydziału krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Kto przyjmuje rubrykę VIII. w sumie 87.665 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka VIII. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta).

Rubr. IX. Koszta sanitarne, Wydział krajowy ze względu na wynikłość z roku 1879. preliniuje jak na r. 1881. — 3.370 zł. Komisya budżetowa jednak z uwagi, że wynik z r. 1880. wynosi tylko 2.250 zł., a przeciętna z lat 1878—1880. wynosi 2.600 zł., sądzi, że we wszystkich pozycjach tej rubryki należy obniżyć preliniowane kwoty i wnosi wstawić:

Do poz. 47. sanitarne w ścisłym znaczeniu, zamiast 1.800 zł. tylko 1.500 zł.; poz. 48. lekarstwa w ścisłym znaczeniu, zamiast 1.000 zł. tylko 750 zł.; poz. 49. instrumenta w ścisłym znaczeniu, zamiast 170 zł. tylko 150 zł.; poz. 50. utrzymanie prosektoryum, zamiast 200 zł. tylko 150 zł.; poz. 51. koszta pogrzebowe, zamiast 200 zł. tylko 150 zł.

Komisya budżetowa przeto wnosi wstawić do tej rubryki 2.700 zł. o 670 zł. mniej, niż Wydział krajowy preliniował.

Rubr. X. Koszta kancelaryjne, zgodnie z Wydziałem krajowym 900 zł. o 100 zł. więcej, niż na r. 1881., a to na podstawie wynikłości z lat 1878—1880.

Rubr. XI. Koszta kapliczne, zgodnie z Wydziałem krajowym jak rok 1881., — 200 zł.

Rubr. XII. Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń. Wydział krajowy preliminuje 9.450 zł., o 2.700 zł. więcej, niż na rok 1881., a mianowicie, w poz. 54., konserwacja i reperacje budynków 3.000 zł. w wydatkach zwyczajnych jak na r. 1881. — a 2.000 zł. w nadzwyczajnych. Nadzwyczajne te wydatki motywuje Wydział krajowy koniecznością pokostowania dachu na budynku głównym i ekonomicznym, zmiany podłóg w gmachu głównym i innymi drobniejszymi. Komisya budżetowa, ze względu na wyniki ostatnich trzech lat, których przeciętna wynosi 4.350 zł., i na konieczność poczynienia powyżej wyszczególnionych wydatków, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym 5.000 zł., a to 3.000 zł. w zwyczajnych i 2.000 zł. w nadzwyczajnych. W poz. 55. koszta utrzymania mechanicznych urzędzeń Wydział krajowy preliminuje 1.600 zł., o 600 zł. więcej, niż na rok 1881. Zewzględu na wynikłość r. 1880. i na potrzebę sprawienia różnych zapasowych przyborów do ruchu mechanicznych urzędzeń, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi wstawić 1.600 zł., również podwyższenie preliminarza w poz. 58. kominiarze i straż ogniowa o 100 zł., uznaje komisya budżetowa za uzasadnione, i wnosi wstawić do tej pozycyi 700 zł.

Do całej rubryki XII. Komisya budżetowa z przyczyn powyżej wyluszczonej wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić 9.450 zł., o 2.700 zł. więcej, niż na r. 1881.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta.

P. hr. Krukowiecki. Proszę o głos do rubryki XII.

JW. Marszałek. Kto przyjmuje rubr. IX. w sumie 2.700 zł., rubr. X. w sumie 900 zł., rubr. XI. w sumie 200 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki te są przyjęte.

Do rubryki XII. ma głos p. hr. Krukowiecki.

P. hr. Krukowiecki. W tej rubryce na nadzwyczajne wydatki wstawionych jest 2.000 zł. Ta suma potrzebną ma być na przebudowanie dachu na tak zwanym folwarku na Kulparkowie. Już przy budowie domu administracyjnego sprzeciwiłem się wydatkowi na ten cel z tego powodu, że dostatecznem jest pomieszczenie wszystkich chorych. Teraz chcecie Panowie przebudować dach na folwarku, który jest w dobrym stanie, jakkolwiek gdzieniegdzie są dziurki, co jest zwy-

czajną rzeczą w dachu gącianym, dach jest spadzisty, może 20 lat stać bezpiecznie. Zważywszy że czwarta część gmachu pustką stoi w skutek wydalenia chorych nieuleczalnych albo takich, którzy nie są niebezpieczni i że tu chodzi tylko o to, aby przenieść jednego pana z gmachu głównego, który gra na fortepianie i przez to przeszkadza siostrom miłosierdzia się modlić, zważywszy dalej, że w gmachu jest tyle miejsca, że można rozsądzić tak jednego od drugiego, że ani fortepian modlitwie ani też modlitwa fortepianowi przeszkadzać nie będzie, wydatek 2.000 zł. jest zupełnie zbyteczny.

Ja byłbym raczej za tem, aby raczej ten budynek rozrzucić a przez to niebyłoby wielkiej krzywdy. Czynie przeto poprawkę aby w tej rubryce sumy 2.000 zł. nie uchwalać.

P. Hoszard. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Hoszard ma głos.

P. Hoszard. Mogę uspokoić p. Krukowieckiego i zapewnić go, że Wydział krajowy jak zawsze tak i w tym razie z całą oględnością i przecznością sobie postąpił. Kiedyśmy się dowiedzieli, że budynek folwarczny reperacji potrzebuje, wysłaliśmy budowniczego technika, znajdującego się na rzeczy, do zbadania sprawy, i ten orzekł, że budynek znajduje się w takim stanie, iż jeżeli się go na rok przyszły nie naprawi, z pewnością runie. Jest to dawny dwór folwarczny w Kulparkowie, dom potrzebny; mieszkają w nim na dole rządca, na piętrze jeden urzędnik, a w drugiej połowie ma mieszkać drugi urzędnik, lecz nie mieszka z powodu, że się sufity wygięły, że belki są spruchniałe, a dach cały jest bardzo zepsuty. Otóż jeżeli Wydział krajowy proponuje w nadzwyczajnych wydatkach 2000 zł. na naprawę tego budynku, to najprzód dlatego, aby fundusz krajowy uchronić od niechybnej straty, bo gdyby się reperacji na czas nie zrobiło, budynek bez wątpienia by runął, coby dla funduszu krajowego było oczywistą stratą. Oparliśmy się przytem na zdaniu technika budowniczego, który orzekł, że reperacja jest koniecznie potrzebną. Gdybym był pewny, że szanowny p. Krukowiecki jest takim znawcą w sprawach budowlanych, jakim jest specjalistą w kopytkowych, to nie wahałbym się iść za jego zdaniem, ale niech mi daruje, że muszę tu wyżej cenić opinię technika, jak jego zdanie, profana. Proszę zatem, aby Wysoka Izba przyjęła tę pozycję według wniosku komisji budżetowej.

P. hr. Krukowiecki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Krukowiecki ma głos.

P. hr. Krukowiecki. Muszę tu zaznaczyć, że gdybym wierzył, że szef departamentu lekarskiego na budownictwie tak się rozumiał, jak dobrze zna się na szpitalach, spuściłbym się na jego zdanie. Ponieważ jednak chodzi tu o budowniczych, to wiemy, jak oni budują, bo przypomnijmy sobie kosztą budowy tego gmachu sejmowego, albo gmachu w Kulparkowie, który miał kosztować 400.000 zł., a kosztował milion kilkakroć. Pozwólcie sobie panowie powiedzieć, że każdy budowniczy lubi budować, gdyż to jest jego zatrudnienie i zawsze coś przytem może dostać. Ja utrzymuję, że budynek ten może stać jeszcze 20 lat. Jestem przywiązany do życia, bo byłem na tamtym świecie i wróciłem nazad, a jeżeliby mi budowniczego przysłano, któryby mi powiedział, że dom mój się zawali, to ja będę z największym bezpieczeństwem 20 lat w nim mieszkać. Jabym wolał, aby ten budynek na Kulparkowie się zawalił, bo mniejby kosztowało utrzymanie, a miejsca byłoby dość w gmachu. Proszę zatem, aby mój wniosek poddać pod głosowanie.

JW. Marszałek. Czy żąda kto jeszcze głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Goldmann. Komisya budżetowa nie wchodziła w rozbiór kwestyi, czy budowniczowie dlatego tylko doradzają Wydziałowi krajowemu, aby pokrył dach na budynku folwarcznym, że to leży w ich interesie, aby budować, czy też dlatego, że należyte utrzymanie budynku wymaga koniecznie tej naprawy. Komisya budżetowa nie była tego zdania, co p. hr. Krukowiecki, że lepiej, aby ten budynek się zawalił, i dlatego wstawiła sumę 2000 zł.

Mógłbym na tem poprzestać, gdyby p. hr. Krukowiecki nie był przytoczył innego argumentu, który nie może pozostać bez odpowiedzi. Zwrócił p. hr. Krukowiecki uwagę na tę okoliczność, że w tej chwili, jak słusznie twierdził, pewna część Kulparkowa jest opróżniona, i radził, aby tych wszystkich, którzy mieszkają w domu administracyjnym i na folwarku, przenieść do tych opróżnionych sal. W ten sposób budynek folwarczny będzie niepotrzebny i będzie mógł się zawalić. W tym względzie pozwolę sobie słów kilka powiedzieć. Faktem jest, że pewna część sal i ubikacyj stoi próżna i niezajęta przez chorych, ale

fakt ten należy sobie tłumaczyć naturalną reakcją, jaka nastąpiła w skutek dyskusyi, przeprowadzonej w tej Wysokiej Izbie przed trzema laty i w zeszłym roku. Wydział krajowy miał od Sejmu polecenie starania się o zmniejszenie i liczby chorych i ilości dni leczenia. Może być (wypowiadam tu moje osobiste zdanie), że Wydział krajowy poszedł trochę dalej, niż to w intencji Wysokiego Sejmu leżało, ale jabym nie radził, aby te opróżnione chwilowo miejsca w zakładzie kulparkowskim dawać na pomieszczenie innych osób, i tego argumentu bym użyć nie radził, dlatego, że mam silne przekonanie, iż Wydział krajowy po pierwszym impecie opamięta się nieco i przyjdzie do przekonania, że opróżnienie zbyt prędkie i może nazbyt bezwzględne łóżek nietylko że obraża poniekąd uczucie ludzkości, ale nadto nie przyczyni się do zmniejszenia kosztów leczenia. Statystyka bowiem wykazuje, że kiedy u nas na Kulparkowie przeprowadzono tak radykalne reformy, ilość obłąkanych, szukających przytułku w szpitalach prowincjonalnych, wzrasta. Nadto zbyt wielka liczba obłąkanych, tułających się po kraju bez należytej opieki lekarskiej, może stać się przyczyną szkód i niebezpieczeństw. Wydział krajowy będzie zapewne zmuszony zaniechać dotychczasowego bezwzględnego postępowania, a wtedy skorzysta z opróżnionych łóżek, aby do normalnej liczby wrócić. Dlatego nie chciałbym, aby użyto opróżnionych chwilowo ubikacyj na pomieszczenie służby albo urzędników, i proszę o uchwalenie tych 2000 zł. na naprawę domu w folwarku kulparkowskim.

JW. Marszałek. P. hr. Krukowiecki wnosi, aby rubrykę XII. zmniejszyć o 2000 zł. Podam najpierw pod głosowanie sumę przez komisję proponowaną. Kto przyjmuje rubrykę XII. w sumie 9.450 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęta, a tem samem upadł wniosek p. hr. Krukowieckiego.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

„Na kosztą utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i Przemyślu Wydział krajowy żadnej kwoty nie prelinuje z powodu zwinienia tych filij. Komisya budżetowa przeto wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Dotychczasową rubrykę XIII. „Kosztą utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i w Przemyślu“ znosi się.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda,

rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

„Rubryka XIII. dawniej XIV. „Odsetki od kapitałów dłużnych“, zgodnie z Wydziałem krajowym, jak na rok 1881. 1.408 zł. na zapłacenie 5 prc. odsetków od 26.280 zł., dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.

„Rubryka XIV. dawniej XV. „Podatki i daniny“, zgodnie z Wydziałem krajowym jak na rok 1881. 200 zł.

„Rubryka XV. dawniej XVI. „Rozmaite“. Wydział krajowy preliniuje 1.800 zł., o 500 zł. więcej niż na rok 1881. Komisja budżetowa wnosi obniżyć kwoty w poz. 69. „myto“ z 300 na 250 zł. ze względu na wynikłości lat 1878—1880., i w poz. 70. „przypadkowe“ z 1.100 na 1.000 zł.

„Do całej więc rubryki dawniej XVI. komisja wnosi wstawić 1.650 zł., o 150 zł. mniej niż wniosek Wydziału krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryki XIII, XIV i XV? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę XIII. w sumie 1.408 zł., rubrykę XIV. w sumie 200 zł. i rubrykę XV. w sumie 1.650 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki te są przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Dochody.

W rubryce I. „Dodatki od c. k. Skarbu i i kasy miejskiej“ preliniuje komisja budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym 654 zł., o 110 zł. mniej niż na rok 1881.

W rubr. II. „Zwroty kosztów leczenia“ zgodnie z Wydziałem krajowym jak na rok 1881. 33.800 zł. na podstawie wynikłości z ostatnich trzech lat.

W rubryce III. „Dochody z dóbr“ zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi komisja budżetowa 2.950 zł., o 1.495 zł. więcej niż na rok 1881., ponieważ w poz. 5. „Czynsz z propinacji“ preliniuje komisja zgodnie z Wydziałem krajowym 550 zł., o 245 zł. więcej niż na rok 1881., a to na podstawie zawartego kontraktu; w pozycji 6. „Dochody z pól i pastwisk“ wnosi komisja zgodnie z Wydziałem krajowym 1.600 zł., o 1.250 zł. więcej niż na rok 1881., a to na podstawie obliczenia, że dochód ten powinien pokryć poczynione wydatki na uprawę tych gruntów (1.250 zł. rub. VIII. poz. 45. wydatków), nadto dać tyle, ile dotychczas płacił dzierżawca tychże gruntów (352 zł.)

W rubryce IV. „Rozmaite“ zgodnie z Wydziałem krajowym 400 zł., o 100 zł. więcej niż na rok 1881.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę dochodów I. w sumie 654 zł., rubrykę II. w sumie 33.800 zł., rubrykę III. w sumie 22.950 zł., rubrykę IV. w sumie 400 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki te są przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Wydatki krajowego zakładu dla obłąkanych wynoszą zatem 152.626 zł., a dochody 37.804 zł., zatem niedobór wynosi 114.822 zł., o 9.406 zł. mniej niż wniosek Wydziału krajowego, a o 19.590 zł. mniej niż preliminarz na rok 1881.

Komisja budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1882. i pokryć wykazany niedobór w kwocie 114.822 zł. z funduszu krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Goldmann. Do tej rubryki jest wniesiona petycja p. Dobińskiego, prymaryusza zakładu obłąkanych na Kulparkowie, o danie mu zaliczki w kwocie 2000 zł., płatnych w 48. ratach. Komisja mając sobie udzielone przychylne zdanie Wydziału krajowego, przekonana nadto o krytycznym położeniu pana petenta, które wymaga koniecznie takiej doraźnej pomocy, zgadza się na udzielenie petentowi żądanej zaliczki pod warunkiem złożenia policy asekuracyjnej. Dla tego komisja wnosi: Wysoki Sejm raczy panu Dobińskiemu, prymaryuszowi zakładu obłąkanych na Kulparkowie, udzielić zaliczki w kwocie 2000 zł. za złożeniem policy asekuracyjnej.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji budżetowej, aby prymaryuszowi Dobińskiemu udzielić zaliczkę 2.000 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęto.

Sprawozdawca p. Goldmann. Komisja budżetowa przypomina, że do budżetu zakładu kulparkowskiego w skutek uchwały sejmowej z d. 11. Października 1881 r., przybyła suma 800 zł. jako

dodatek osobisty dla Dra Neussera, dyrektora zakładu.

JW. Marszałek. Przechodzimy do funduszu podrzutków we Lwowie. Sprawozdawca p. Spławiński ma głos.

Sprawozdawca p. Spławiński (czyta):

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Wydział krajowy preliniuje wydatki w funduszu tym na r. 1882. w kwocie 3.290 zł., o 1860 zł. mniej, aniżeli w roku 1881. (5510 zł.).

Obniżenie nastąpiło: w rubryce VI. poz. 5. Koszta utrzymania dzieci o 1800 zł. z powodu, że na rok 1882. ma pozostać na utrzymanie dzieci tylko 107 zł. i przyjąć wypadnie z oddziału położnic na fundusz podrzutków dzieci 10 na utrzymanie których według nowej normy z dnia 11. Maja 1880 r. L. W. 18.715 wystarczy okrągła kwota 2700 zł.;

w rubryce VIII. poz. 7. Koszta pogrzebowe o 10 zł. na podstawie przeciętnej śmiertelności dzieci z lat 1878., 1879. i 1880.

i w rubryce VIII. poz. 8. Różne nieprzewidziane o 50 zł. z powodu, iż w r. 1879. i 1880. takich wydatków nie było.

Komisya budżetowa nie mając temu preliminarzowi nic do zarzucenia, wnosi zgodnie z propozycją Wydziału krajowego na uchwalenie sumy wydatków 3.290 zł., mianowicie:

Rubr. I. poz. —	Płace	—	zł.
„ II. „ —	Zasługi	—	„
„ III. „ —	Czynsze	—	„
„ IV. „ 1	Potrzeby kancelaryjne	10	„
„ V. „ 2—4	Remuner. i zapomogi	450	„
„ VI. „ 5	Koszta utrzym. dzieci	2.700	„
„ VII. „ 6	„ leczenia „	10	„
„ VIII. „ 7—8	Rozmaite	120	„

a ponieważ fundusz podrzutków własnych dochodów nie ma, przeto całą powyższą kwotę wydatków należy pokryć z funduszu krajowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji budżetowej, dopiero co przez p. sprawozdawcę odczytany, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie. Sprawozdawca p. Goldmann w zastępstwie p. Rapoporty ma głos.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Szpital krajowy św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Przedstawiony ze strony Wydziału krajowego preliminarz wydatków szpitala św. Łazarza na r. 1882. w kwocie 156.284 zł., przewyższa uchwaloną na rok 1881. kwotę 145.286 zł. (nie wliczając w nią zaliczki 2.800 zł. dla Dra Neussera) o 10.998 zł. Przewyżka ta pochodzi głównie ztąd, iż Wydział przy układaniu preliminarza opierał się na wynikłościach roku 1879., w którym wydatki wynosiły 157.339 zł. 12 ct., tymczasem wynik roku 1879., zdaniem komisji, nie może być wzięty za podstawę obecnego preliminarza, gdyż właśnie od owego roku stosunki w zarządzie szpitala zmieniły się stanowczo na lepsze, a to głównie w skutek energicznego działania Wydziału co do zarządzenia oszczędności w kosztach żywienia chorych i służby. To też z zestawienia cyfer roku 1879. i 1880. wynika, iż w roku 1879. wydatki były preliniowane w kwocie 138.227 zł., a wynikłość 157.339 zł. 12 ct., zatem przekroczenie wynosiło 19.112 zł. 12 ct., podczas gdy w r. 1880. preliniowano 144.804 zł., a wydano 146.666 zł., zatem przekroczenie wynosiło tylko 1.862 zł.

Ogółem zatem wydano w r. 1879. 157.339 zł. 12 ct., zaś w r. 1880. tylko 146.666 zł., zatem wydano w r. 1880. mniej niż w roku 1879. o 10.673 zł. 12 ct., a gdy przekroczenie preliminarza w roku 1879. wynosiło 19.112 zł. 12 ct., zaś w roku 1880. tylko kwotę 1.862 zł., zatem przekroczenie roku 1880. było od przekroczenia w r. 1879. mniejsze o kwotę 17.250 zł. 12 ct.

W obu zatem względach, tak co do ogólnej sumy wydatków, jak co do wysokości przekroczenia w r. 1880. zaznacza się zwrot bardzo pomyslny w administracji szpitala.

Taki sam stosunek zachodzi co do ilości dni leczenia, które w r. 1879. wynosiły 153.396 dni, zaś w roku 1880. tylko 149.941 dni.

Również w roku bieżącym ilość dni leczenia stopniowo się zmniejsza; gdy bowiem w I. półroczu 1880. było dni leczenia 83.856, to w I. półroczu roku 1881. było tylko dni leczenia 82.700 czyli mniej jak w I. półroczu roku zeszłego dni 1.156.

W obec tego stanu rzeczy, komisya uważała za odpowiednie oprzeć się na wynikach z r. 1880. i dla tego preliniuje na wydatki w roku 1882. tylko kwotę 142.840 zł., czyli o kwotę 13.444 zł. mniej, aniżeli Wydział krajowy.

Komisya obniżyła zatem preliminarz Wydziału:

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych, pozycya 21 a) i b) łącznie o 1.029 zł.

Rubryka IV. Pensye i emerytury, poz. 24. o 267 zł.

Rubryka VIII. Koszta gospodarcze, poz. 29. a), e), h), k), m), o); poz. 32. e); poz. 34. d); poz. 36. f), h); poz. 37., poz. 38. a), 2) i e); poz. 39. a) łącznie o 10.077 zł.

Rubryka IX. Koszta sanitarne, poz. 40. i 43 b) łącznie o 671 zł.

Rubryka XVII. Dyety i koszta podróży, poz. 68. o 100 zł.

Rubryka XXII. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika, poz. 74. o 1.300 zł.

Znaczne zaś obniżenie kosztów gospodarczych w rubryce VIII. tyczy się głównie kosztu żywienia chorych i służby, które to pozycye obliczone zostały na podstawie wynikłości roku 1880.

Ogółem komisya obliczyła wydatki na rok 1882. w kwocie 142.840 zł., preliniuje takowe tylko o 3.726 zł. niżej, jak wynik roku 1880. w kwocie 146 666 zł., a o 2.446 zł. niżej od sumy 145.286 zł. uchwalonej na rok 1881.

Preliminarz zaś szczegółowy jest następujący:

Wydatki

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe.

Komisya preliniuje zgodnie z Wydziałem, w myśl etatu płac przez Wysoki Sejm na dniu 10. Października 1878. uchwalonego, z dodatkiem drugiego pięciolecia dla dyrektora i pierwszego prymaryusza i z obliczeniem kosztu wikt dla dozorczy domu (oddziału obłąkanych) i odźwiernego po 14 zł. miesięcznie następujące pozycye:

Poz. 1. Dyrektor a) płaca 1.600 zł., b) dodatek pięciolecia 300 zł., c) drugi od 25. Marca 1882. 231 zł., razem 2.131 zł.

Poz. 2. Pięciu prymaryuszów a) płaca po 1.200 zł., razem 6.000 zł., b) dodatek pięciolecia po 200 zł., razem 800 zł., c) pierwszemu podobny dodatek od 1. Stycznia 1882 r. 200 zł., razem 7.000 zł.

Poz. 3. Profesor położnictwa za pełnienie obowiązków prymaryusza 650 zł.

Poz. 4. Sześciu sekundaryuszów I. klasy, płaca po 600 zł., razem 3.600 zł.

Poz. 5. Trzech sekundaryuszów II. klasy, płaca po 500 zł., razem 1.500 zł.

Poz. 6. Akuszerka a) płaca 400 zł., b) dwa dodatki pięciolecia po 40 zł. 80 zł., razem 480 zł.

Poz. 7. Aptekarz a) płaca 800 zł., dodatek na pomieszkanie 200 zł., razem 1.000 zł.

Poz. 8. Prosektor płaca 800 zł.

Poz. 9. Chemik patologii płaca 700 zł.

Poz. 10. Kapelan a) płaca 600 zł., b) dodatek na pomieszkanie 200 zł., razem 800 zł.

Poz. 11. Rządca a) płaca 1.200 zł., b) dodatek pięciolecia 200 zł., razem 1.400 zł.

Poz. 12. Dwóch oficyałów a) płaca po 1.000 zł., razem 2.000 zł., b) dodatek pięciolecia dla pierwszego oficyała 150 zł., c) dodatek osobisty dla tegoż 50 zł., razem 2.200 zł.

Poz. 13. Dwóch pisarzy stałych płaca po 600 zł., razem 1.200 zł.

Poz. 14. Dozorca domu (oddział obłąkanych) a) płaca 400 zł., b) wikt II. klasy po 14 zł. miesięcznie 168 zł., razem 568 zł.

Poz. 15. Woźny a) płaca 300 zł., b) na ubiór 50 zł., c) dodatek osobisty 75 zł., razem 425 zł.

Poz. 16. Odźwierny a) płaca 150 zł., b) wikt II. klasy po 14 zł. miesięcznie 168 zł., c) na ubiór 50 zł., razem 368 zł.

Suma rubryki I. 24.822 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryki I.? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. w wysokości 24.822 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Goldman (czyta):

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych^a.

Poz. 17. Komisya preliniuje, zgodnie z Wydziałem o 2 siostry mniej, niż na rok 1881, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lipca 1880, a zatem: a) 1 Siostra przełożona, płaca 80 zł., b) 13 Sióstr oddziałowych płaca po 80 zł. czyni 1.040 zł., c) 1 Siostra wspólna płaca 80 zł. — razem 1.200 zł.

Poz. 18. Komisya preliniuje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881, z opuszczeniem wikt dla 2 Sióstr wspólnych: a) żywność Sióstr z dodatkami po 15 zł. miesięcznie 2.700 zł., b) żywność 3 Sióstr Miłosierdzia emerytek i 4 postulantek po 15 zł. miesięcznie 1.260 zł. razem 3.960 zł.

Poz. 19. Służba oddziałowa. Komisya preliniuje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881: a) 4 posługaczów, rocznie po 90 zł. 360 zł., b) 11 posług. rocznie po 64 zł. 704 zł., c) 5 posługaczek rocznie po 72 zł. 360 zł., d) 15 posługaczek rocznie po 48 zł. 720 zł. razem 2.144 zł.

Poz. 20. Służba wspólna. Według wniosku Wydziału preliniuje się jak na rok 1881: a)

1 odźwierny, płaca 120 zł., dodatek na ubiór 60 zł., b) 1 parobek do pomocy 48 zł., c) 1 parobek do łązianek 60 zł., d) 1 parobek do korytarzy 64 zł., e) 1 stolarz 150 zł., f) 1 murarz 100 zł., g) 2 grobarzy, rocznie po 64 zł. 128 zł., h) 5 stróżów rocznie po 64 zł. 320 zł. i) 1 palacz do maszyny 120 zł., k) 1 maszynista, płaca 750 zł. razem 1.920 zł.

Poz. 21. Żywnienie służby. Ponieważ z rachunków za rok 1880. wynika, iż żywnienie służby kosztowało miesięcznie po 11 zł. 6 ct. na osobę, co wobec dawniejszych kosztów, które wynosiły: w roku 1878. 13 zł. 95 ct., a w roku 1879 12 zł. 67 ct., przedstawia znaczną oszczędność, a gdy nie zachodzą żadne powody, dla którychby te koszty miały się podnieść, Komisya preliminuje jako koszt miesięczny żywienia służby, zaokrągloną kwotę 11 zł. 25 ct., czyli o 1 zł. 75 ct. miesięcznie mniej od kwoty 13 zł., przez Wydział krajowy preliminowanej. Koszt zatem żywienia: a) służby oddziałowej, preliminuje się tylko na 4.725 zł. czyli o 735 zł. mniej od kwoty 5.460 zł. przez Wydział preliminowanej; b) służby wspólnej, tylko na 1.890 zł. razem 6.615 zł. czyli o 294 zł. mniej, niżeli Wydział.

Poz. 22. Dyurniści, preliminuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881 3.560 zł. Komisya zatem preliminuje w rubryce II. łącznie 19.399 zł. czyli o 1.029 zł. mniej, niżeli proponowana przez Wydział suma 20.428 zł.

Rubryka III. „Substytucye“.

Nic się nie preliminuje, zgodnie z Wydziałem.

Rubryka IV. „Pensye i emerytury“.

Poz. 23. Bobrzyńska Zofia, preliminuje się według wniosku Wydziału, jak na rok 1881 — 250 zł.

Poz. 24. Zaś preliminowaną przez Wydział dla Świerzbinińskiej Józefy kwotę 267 zł. Komisya wykreśla z powodu, że ta emerytka umarła. — Suma rubryki IV. 250 zł.

Rubryka V. „Zaopatrzenia“.

Poz. 25. Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem dla Okońskiej Anastazyi, byłej nadzorczyńni 73 zł.

Poz. 26. Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem dla Skotnickiej Katarzyny, byłej posługaczki 78 zł. — Suma rubryki V. 151 zł.

Rubryka VI. „Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych“.

Nic się nie preliminuje, zgodnie z Wydziałem.

Rubryka VII. „Remuneracye i zapomogi“.

A. Stałe.

Poz. 27. Urzędnicy c. k. Kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych, preliminuje się jak na rok 1881. — 100 zł.

B. Niestale.

Poz. 28. Wsparcia przypadkowe i zastępstwa. Komisya wnosi, zgodnie z Wydziałem 700 zł. o 250 zł. więcej, niż na rok 1880, na podstawie wynikłości z roku 1879 i ze względu na potrzebę prawdopodobną. — Suma rubryki VII. — 800 zł.

Rubryka VIII. „Koszta gospodarcze“.

Poz. 29. Żywnienie chorych: a) zwykła strawa i dodatki. Wydział preliminuje 36.200 zł., czyli o 4.650 zł. więcej niż na rok 1881 uchwalono, a to na podstawie wynikłości z r. 1879, która wynosiła 36.138 zł. Tymczasem koszt strawy chorych obniżył się w następnym roku bardzo znacznie, bo wynosił w roku 1880. tylko 28.912 zł. Obniżenie to spowodowane zostało po części umniejszeniem ilości dni leczniczych, których w roku 1879 było 153.396, zaś w r. 1880. — 149.941 przeważnie zaś oszczędnościami, przez Wydział zaprowadzonymi. Nie ma więc żadnego powodu, aby do obliczenia kosztu strawy chorych brać za podstawę wynikłości r. 1879, w którym to roku oszczędności wyżej wspomniane, nie były jeszcze przeprowadzone. Gdy nadto ilość dni leczenia stopniowo się umniejsza, bo w pierwszym półroczu r. b. wynosiła 82.700, t. j. o 1.156 dni mniej, niżeli w temże samem półroczu roku 1880., w którym było 83.856 dni leczenia, gdy zatem spodziewać się można, że stan ten pomyślny utrzyma się także w roku 1882, przeto Komisya, na podstawie wynikłości roku 1880., preliminuje w tej pozycji zaokrągloną sumę 29.000 zł. czyli o 7.200 zł. mniej, niżeli Wydział.

Następnie preliminuje Komisya, zgodnie z Wydziałem: b) 5 Sióstr miłosierdzia, zatrudnionych w kuchni i spiżarni, płaca po 80 zł. razem 400 zł., c) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami, miesięcznie po 15 zł. razem 900 zł., d) koszta utrzymania służby kuchennej i magazynu kuchennego, a mianowicie: płaca dla 8 sług (o 1 sługę więcej na podstawie faktycznej potrzeby) rocznie po 48 zł. razem 384 zł., płaca dla 1 parobka rocznie 60 zł. razem 444 zł., e) wikt dla tychże, miesięcznie po 11 zł. 25 ct. razem 1.215 zł., f) drzewo i węgle do kuchni i maszyny parowej, preliminuje się zgodnie z Wydziałem, według prawdopodobnej potrzeby 1.140 zł., g) naczynia i sprzęty kuchenne, zgodnie z Wydziałem, preliminuje

się według przeciętnej wynikłości 170 zł., h) pieczywo, Wydział prelininuje 5.500 zł., a to na podstawie wynikłości z roku 1879. W myśl atoli uwag powyżej pod a) wyluszczonech, Komisya, na podstawie wynikłości r 1880, w którym pieczywo kosztowało tylko 4.331 zł., prelininuje zaokrągloną sumę 4.400 zł., czyli o 1.100 zł. mniej, niż Wydział; a zatem na oddział I. 1.920 zł., na oddział II. 320 zł., na oddział III. 1.360 zł., na oddział IV. 800 zł. razem 4.400 zł., i) piekarz, płaca, prelininuje się zgodnie z Wydziałem 150 zł., k) wikt dla tegoż, miesięcznie po 11 zł. 25 ct. 135 zł., l) 2 parobków w piekarni, płaca po 60 zł. razem 120 zł., m) wikt dla tychże, miesięcznie po 11 zł. 25. ct. 270 zł., n) drzewo do piekarni 300 zł., o) wino dla chorych: Wydział prelininuje 2.300 zł., w myśl wynikłości z r. 1879, gdy jednak wydatek ten wynosił w roku 1880 tylko 1.795 zł., przeto Komisya prelininuje tylko 1.800 zł., czyli o 500 zł. mniej, niżeli Wydział.

Poz. 30. Wikt lekarza dyżurnego z winem i pieczywem, prelininuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881. 309 zł.

Poz. 31. Opał łazienek, sal chorych i innych ubikacyj, Komisya prelininuje, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881. 5.600 zł.

Poz. 32. Oświetlenie. a) Olej, koks, nafta, świece i inne. Komisya prelininuje, zgodnie z Wydziałem 2.600 zł.

W prawdzie wynikłość w r. 1880 wynosiła w tej pozycji znacznie więcej, bo 2.960 zł., jednakowo ze względu na oszczędności, zarządzane przez Wydział, w myśl sprawozdania z czynności r. 1880. kwota powyższa prawdopodobnie wystarczy.

Następne pozycje: b) drzewo i węgle do gazowni 500 zł., c) gazownik, płaca 120 zł., d) lampiarz oraz parobek do gazowni, płaca 64 zł., prelininuje się zgodnie z Wydziałem jak na rok 1881.; zaś w pozycji e) wikt dla tychże. prelininuje się tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie 270 zł.

Poz. 33. Sprzęty gospodarcze i naprawa tychże. Preliminuje się, zgodnie z Wydziałem, odnośnie do rzeczywistej potrzeby i wynikłości roku 1879. a) zwyczajne 350 zł., b) nadzwyczajne 2.300 zł.; razem 2.650 zł.

Poz. 34. Utrzymanie jednej pary koni. Preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem, jak na r. 1881: a) siano, owies, słoma itp. 300 zł., b) utrzymanie wozów, uprzęży i t. p. 150 zł., c) fernal, płaca 64 zł., zaś pod d) wikt dla tegoż, tylko 11 zł. 25 ct. miesięcznie 135 zł.

Poz. 35. Utrzymanie ogrodu: a) roboty ogrodowe, nasiona, ogrodzenia, sprzęty i inne potrzeby, Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem: 1) zwyczajne 600 zł., 2) nadzwyczajne, ze względu na konieczną potrzebę zasypania rowu i wyczyszczenia stawu w ogrodzie 1.216 zł.; razem 1.815 zł. czyli o 615 zł. więcej, niż pod tą pozycją uchwalono na r. 1881. W roku 1882 więc, wydatki na ogród prelininowane (z wliczeniem płacy ogrodnika) w łącznej kwocie 2.175 zł. będą większe od prelininowanego dochodu (Rubr. II. poz. 7 a i b) w kwocie 1.200 zł. o 975 zł., co wskazuje potrzebę ograniczenia na przyszłość wydatków nadzwyczajnych na utrzymanie ogrodu. b) Ogrodnik, płaca wraz z relutem za wikt, jak na rok 1881. 360 zł.

Poz. 36. Utrzymanie pralni. Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem, na podstawie wynikłości r. 1879, kwoty nieco większe niż na r. 1881. a mianowicie: a) mydło, proszek, farbka, krochmal 1.000 zł., b) drzewo i węgle do pralni i suszarni 1.000 zł., c) 2 Siostry miłosierdzia zatrudnione w pralni, płaca rocznie po 80 zł. 160 zł., d) wikt dla tychże z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie 360 zł., e) 10 praczek, płaca po 48 zł. rocznie 480 zł., f) wikt dla powyższych, tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie 1.350 zł., g) 1 parobek do pralni, płaca 60 zł., h) wikt dla tegoż, tylko po 11 zł. 25 ct. miesięcznie 135 zł.

Poz. 37. Słoma do sienników. Wydział prelininuje 750 zł. ze względu na wydatek w roku 1880, który wynosił 585 zł., Komisya prelininuje tylko 600 zł., a zatem o 150 zł. mniej, aniżeli Wydział. Z kwoty tej przypada: na oddział I. 280 zł., na oddział II. 80 zł., na oddział III. 160 zł., na oddział IV. 80 zł.; razem 600 zł.

Poz. 38. Bielizna i odzież. a) Reparacye i sprawienie nowej: 1) zwyczajne: Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem jak na rok 1881 1.300 zł., 2) nadzwyczajne: Wydział prelininuje 4.200 zł.; Komisya jednak, ze względu na wynikłość r. 1880 w kwocie 3.927 zł. prelininuje 4.000 zł.; razem 5.300 zł., b) 1 Siostra miłosierdzia, zatrudniona przy magazynie bielizny i szwalni, płaca 80 zł., Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem o jedną Siostrę mniej, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lipca 1880; tak samo c) wikt dla tejże z pieczywem i dodatkami, Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem, miesięcznie po 15 zł. 180 zł., d) 1 szwaczka,

płaca 48 zł., d) wikt dla tejże, jednak tylko po 11 zł. 25 ct. 135 zł., f) szwaczka, płaca dziennie po 30 ct. 90 zł.

Poz. 39. Rozmaite: a) sprzęty, olej i reparacja maszyny parowej. Wydział preliminuje 1.110 zł., Komisya jednak, na podstawie wynikłości r. 1880 w kwocie 702 zł., preliminuje 750 zł. czyli o 360 zł. mniej, niżeli Wydział, b) rozmaite drobne gospodarcze, preliminuje Komisya, zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881 w kwocie 300 zł.

Razem więc preliminuje Komisya w rubryce VIII. 67.409 zł., czyli w obec preliminowanej przez Wydział sumy 77.486 zł., mniej o 10.077 zł.

Rubryka IX. „Koszta sanitarne“.

Poz. 40. Lekarstwa. Wydział preliminuje 3.850 zł. o 650 zł. więcej, niż na rok 1881 uchwalono, a to na podstawie przeciętnej wynikłości z lat: 1877, 1878 i 1879. Zważywszy jednak, że lekarstwa w r. 1879 kosztowały 3.171 zł., zaś w r. 1880 — 3.026 zł. i że Wydział zarządził znaczne oszczędności w wydawaniu lekarstw, Komisya preliminuje tylko jak na rok 1881 3.200 zł., t. j. o 650 zł. mniej, niżeli Wydział.

Poz. 41. Drzewo i węgle do apteki. Preliminuje komisya, zgodnie z Wydziałem jak na rok 1881. 110 zł.

Poz. 42. 2. Siostry miłosierdzia w aptece. Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem: a) płaca rocznie po 80 zł. 160 zł., b) wikt z pieczywem i dodatkami po 15 zł. miesięcznie 360 zł.

Poz. 43. 1. parobek w aptece. Komisya preliminuje: a) płaca zgodnie z Wydziałem 14 zł., b) wikt dla tegoż po 11 zł. 25 ct. miesięcznie 135 zł.

Poz. 44. Na odczynniki chemikowe patologii. Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem 100 zł.

Poz. 45. Instrumenta chirurgiczne. Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, jak na rok 1881: a) zwyczajne 300 zł., b) nadzwyczajne, ze względu na konieczną potrzebę uzupełnienia i sprawienia nowych instrumentów 350 zł.; razem 650 zł.

Poz. 46. Potrzeby sanitarne. Komisya preliminuje zgodnie z Wydziałem, na podstawie przeciętnej wynikłości z lat: 1877, 1878 i 1879, i ze względu na spodziewaną oszczędność 2.300 zł.

Poz 47. Koszta pogrzebowe Sióstr miłosierdzia i ubogich chorych 250 zł.

Razem więc preliminuje Komisya w rubryce IX. 7.329 zł. czyli o 771 zł. mniej, niżeli kwota 8.000 zł. przez Wydział preliminowana.

Rubryka X. „Koszta kancelaryjne“.

Poz. 48. Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. Komisya wnosi, na podstawie przeciętnej wynikłości dawniejszych, zgodnie z Wydziałem 750 zł.

Rubryka XI. „Koszta kapliczne“.

Poz. 49. Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, wynagrodzenie za utrzymanie kościoła 250 zł.

Rubryka XII. „Utrzymanie budynków.“

Poz. 50. a) konserwacja i reparacje budynków szpitalnych 3.200 zł. b) konserwacja wodociągów 300 zł.

Poz. 51. Asekuracja budynków 250 zł.

„ 52. Kominiarze i straż ogniowa 230 zł.

„ 53. Czyszczenie kanałów 310 zł.

„ 54. Wynagrodzenie za czynności techniczne 600 zł.

Suma rubryki XII. 4.890 zł.

Rubryka XIII. „Odsetki od kapitałów dłużnych.“

Poz. 55. 4% od kapitału 2.000 złp., ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“, na rzecz kościoła Panny Maryi w Krakowie 20 zł.

Rubryka XIV. „Zapisy“.

Poz. 46. Zapis ś. p. biskupa Szembeka, na odprawienie mszy św. przez Kapitułę krakowską 38 zł.

Poz. 57. Zapis ś. p. Wencla, na obdzielenie rekonwalescentów 38 zł.

Poz. 58. Zapis ś. p. ks. Gałęckiego i Klozowej, na odprawienie mszy św. 36 zł.

Suma rubryki XIV. 112 zł.

Rubryka XV. „Podatki i daniny“.

Komisya przeliminuje zgodnie z Wydziałem:

A. Z realności i dóbr:

Poz. 59. Od realności szpitalnych 62 zł.

„ 60. Z dóbr „Prądnik Czerwony“ 626 zł.

„ 61. Z propinacyi w Krowodrzy 157 zł.

Razem 845 zł.

B. Ekwiwalenta:

Poz. 62. Od nieruchomego majątku szpitalnego 12 zł.

Poz. 63. Z dóbr „Prądnik Czerwony“ 108 zł.

„ 64. Z propinacyi w Krowodrzy 78 zł.

Razem 198 zł.

C. Podatek dochodowy:

Poz. 65. Z dóbr „Tropiszów“ w Królestwie polskiem położonych 459 złp. 16 groszy 115 zł.

D. Podatek dochodowy od prowizyj:

Poz. 66. 7% od prowizyj pobieranych od kapitałów hipotekowanych nie się nie preliminuje, zgodnie z Wydziałem, albowiem kapitały hipote-

kwane pozostały w Królestwie polskiem, od których podatek dochodowy się nie należy.

Suma rubryki XV. 1.158 zł.

Rubryka XVI. „Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe“.

Poz. 67. Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem 150 zł.

Rubryka XVII. „Dyety i koszta podróży“.

Poz. 68. Wydział prelininuje 150 zł., ze względu jednak na wynikłość r. 1879. (5 zł. 50 ct.) Komisya wnosi tak, jak na rok 1881. tylko 50 zł. to jest o 100 zł. mniej, niż Wydział.

Rubryka XVIII. „Koszta utrzymania podrzutek“.

Poz. 69. Na utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873 prelininuje się 3.000 zł.

Poz. 70. Utrzymanie podrzutek przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873. prelininuje się zgodnie z Wydziałem 300 zł.

Suma rubryki XVIII. 3.300 zł.

Rubryka XIX. „Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic“.

Poz. 71. Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, prelininuje Komisya zgodnie z Wydziałem 200 zł.

Rubryka XX. „Zapomogi dla położnic“.

Poz. 72. Dla położnic, opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział, prelininuje Komisya zgodnie z Wydziałem 1.200 zł.

Rubryka XXI. „Rozmaite“.

Poz. 73. Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki, prelininuje Komisya zgodnie z Wydziałem 400 zł.

Rubryka XXII. „Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika“.

Poz. 74. Wydział prelininuje kwotę 11.500 zł., zważywszy jednak, że Wydział zniżył w roku bieżącym takse tego szpitala z 55 ct. na 50 ct., prelininuje Komisya, na podstawie ilości 20.400 dni leczenia, sumę 10.200 zł. czyli o 1.300 zł. mniej, niż Wydział krajowy.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryk wydatków od II—XXII? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki dopiero co odczytane, zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki te zostały przyjęte. Suma łączna zatem wydatków wynosi 142.840 zł.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Dochody.

Wydział krajowy prelininuje 137.931 zł.

Rubryka I. „Odsetki od kapitałów“.

Poz. 1. Od papierów publicznych nic się nie prelininuje, zgodnie z Wydziałem, gdyż papiery stanowiące fundusz szpitali krakowskich, sprzedane zostały jeszcze w r. 1878. w myśl uchwał Wysockiego Sejmu z dnia 17. Października 1871 i 30. Września 1878.

Poz. 2. Od kapitałów hipotekowanych na dobrach i realnościach, prelininuje się, zgodnie z Wydziałem, rzeczywisty dochód, jaki pojedyncze kapitały przynoszą, w kwocie 1.291 zł.

Poz. 3. Dochody z fundacyi, prelininuje się zgodnie z Wydziałem, jak na 1881. rok 1.504 zł., razem w rubryce I. 2.705 zł.

Rubryka II. „Dochody z realności i dóbr“.

Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem:

Poz. 4. Czynnysz dzierżawny z dóbr Tropiszów 4.500 zł.

Poz. 5. Czynnysz dzierżawny z dóbr Prądnik Czerwony 3.805 zł.

Poz. 6. Czynnysz dzierżawny z folwarku Przegonia Duchowna 50. zł.

Poz. 7. a) i b) Dochód z ogrodu szpitalnego 1.200 zł.

Poz. 8. Czynnysz dzierżawny z propinacyi w Krowdrzy 1.306 zł., razem w rubryce II. 10.861 zł.

Rubryka III. „Zwroty kosztów leczenia“.

Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem:

Poz. 9. Z funduszu krajowego galicyjskiego 113.000 zł.

Poz. 10. Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących 11.300 zł. razem w rubryce III. 124.300 zł.

Rubryka IV. „Dochody rozmaite“.

Poz. 11. Komisya prelininuje zgodnie z Wydziałem w kwocie 65 zł. Ogółem zatem prelininuje Komisya w dziale dochodów, zgodnie z Wydziałem, sumę 137.931 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z rubrykami od I.—IV. dochodów w kwocie 137.931 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki te więc zostały przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Zestawienie:

Z zestawienia więc powyższych wydatków i dochodów, okazuje się, iż Komisya budżetowa prelininuje:

wydatki w kwocie 142.840 zł., o 13.444 zł. mniej niżeli Wydział,

dochody w kwocie 137.931 zł., zgodnie z Wydziałem. Zatem niedobór wynosi 4.909 zł., czyli o 13.444 zł. mniej, od niedoboru w kwocie 18.353 zł. przez Wydział preliminowanego.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1882. i pokryje wskazany niedobór w kwocie 4.909 zł. z funduszu krajowego“.

JW. Marszałek. Rozprawa nad tym wnioskiem otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji budżetowej przez p. sprawozdawcę odczytany, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek komisji budżetowej jest więc przyjęty.

Przychodzimy do lit. 9. budżetu p. t. Fundusz policji krajowej. Sprawozdawca p. Goldmann ma głos.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Fundusz policji krajowej.

Wydział krajowy preliminuje w tym funduszu w dziale wydatków 417 zł. jak na r. 1881 w dziale dochodów zaś 6.306 zł. o 434 zł. mniej, niż na r. 1881. Zmniejszenie to dochodów ma swoje uzasadnienie w zmniejszonych dochodach z odsetków; — zamiast preliminowanych na rok 1881— 6.718 zł. preliminuje Wydział krajowy na r. 1882. tylko 6.284 zł. a to z powodu niższej stopy procentowej i spłaty w r. 1882. raty 8.000 zł. za sprzedaną realność św. Maryi Magdaleny, od których rat c. k. Rząd płaci 6%, a za gotówkę z tej raty zakupione być mają listy zastawne 5%.

Z tych tedy powodów Komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu policji krajowej 6.306 zł., wydatki funduszu policji krajowej 417 zł., nadwyżka dochodów 5.889 zł., która wpłynie na dochód funduszu krajowego, rubr. IV.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Są przyjęte.

Następuje Rubryka XIII. Referent p. Skałkowski ma głos. (Głosy: nie ma go w sali.) Kiedy p. Skałkowskiego w tej chwili w sali nie ma, przystąpimy do rubryki XIV. Sprawozdawca p. Goldmann ma głos.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Rubryka XIV.

Odsetki od pożyczek i umarżanie tychże.

Wydział krajowy preliminował w tej rubryce ogólną kwotę 100.357 zł. o 15.036 zł. więcej, niż na r. 1881. Wydział krajowy bowiem preliminuje:

W poz. 117. na umorzenie pożyczki (66.000 zł.) zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską 5.280 zł. jak na r. 1881.

W poz. 118. na umorzenie pożyczki (40.400 zł.) zaciągniętej z Kasy oszczędności na budowę domu administracyjnego w Kulparkowie 2.826 zł. jak na rok 1881.

W poz. 119. na umorzenie pożyczki (273.583 zł. zaciągniętej z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na budowę kulparkowską, wedle przedłożonego przez Wydział krajowy planu umorzenia 19.641 zł.

W poz. 120. na umorzenie pożyczki (10.000 zł.) zaciągniętej na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 17. Lipca 1880., przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo 680 zł. o 120 zł. mniej niż na r. 1881., wedle planu umorzenia.

W poz. 121. raty umorzenia pożyczki (600.000 zł.) zaciągniętej na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. Lipca 1880., w Banku dla krajów koronnych 51.930 zł. o 11.930 zł. więcej niż na r. 1881. preliminowano, a to wedle umówionego planu amortyzacyjnego; — nakoniec preliminuje Wydział krajowy:

W poz. 122. na odsetki od pożyczek na udotowanie kasy krajowej 20.000 zł. jak na r. 1881.

Komisya budżetowa przyjmuje kwoty preliminowane w poz. 117., 118., 120., 121. i 122. zgodnie z Wydziałem krajowym; zaś do poz. 119. pozwala sobie następującą uczynić uwagę:

Uchwałą z dnia 21. Lipca 1880. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na tegorocznej sesji sejmowej przedłożył projekt spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczki z r. 1873., kwoty wypożyczonej na budowę zakładu w Kulparkowie wraz z odsetkami, która z końcem roku 1881. wynosić będzie 273.583 zł. Wydział krajowy wywiązując się z poleconego mu zadania, przedłożył Wysokiemu Sejmowi na dniu 1. Października odnośne sprawozdanie wraz z projektem spłacenia tej pożyczki. Według tego projektu miał fundusz krajowy płacić funduszowi pożyczki z r. 1873. przez lat 31 rocznie kwotę 19.641 zł. i na podstawie tego planu wstawił też

Wydział krajowy taką sumę w poz. 119. tej rubryki.

Komisya budżetowa, w załatwieniu przekazanego jej przez Wysoki Sejm sprawozdania Wydziału krajowego o umorzeniu tej pożyczki, przedstawiła Wysokiemu Sejmowi umotywowany wniosek, aby polecić Wydziałowi krajowemu, by na tej jeszcze sesyi wypracował i Wysokiemu Sejmowi przedłożył projekt zaciągnięcia pożyczki celem spłacenia 6% obligacyj pożyczki z r. 1873.

Gdy Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. Października wniosek ten przyjął, komisya budżetowa sądziła, że tem samem odpadł plan umorzenia pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczki z roku 1873. na budowę kulparkowską, w skutek czego wykreśliła kwotę 19.641 zł. preliminarowaną przez Wydział krajowy w poz. 119. na umorzenia tej pożyczki.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na odsetki od pożyczek i umarżanie tychże wstawia się do rubryki XIV. wydatków funduszu krajowego kwotę 80.716 zł.

Oprócz tego podaję tu do wiadomości Wysockiej Izby, że Izba uchwałą z dnia 21. Października b. r. przyzwoliła na pierwszą ratę umorzenia pożyczki 5.000 zł. dla zboru izrealickiego w Krakowie w kwocie 400 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskami komisji co do rubryki XIV. funduszu krajowego, zechce rękę podnieść. (Większość). Wnioski te są więc przyjęte. (P. Skałkowski wchodzi do sali).

Wróćmy teraz do rubryki XIII. Budowy wodne. Referent p. Skałkowski ma głos.

Sprawozdawca p. Skałkowski (czyta):

Rubryka XIII.

Budowy wodne.

W rubryce tej wstawia Wydział krajowy w poz. 114. jako trzecią ratę uchwalonej przez Wysoki Sejm sumy 50.000 zł. na regulację Sanu kwotę 7.143 zł. w tem przypuszczeniu, iż dwie pierwsze raty w łącznej kwocie 14.286 zł. w budżecie na rok 1881. uchwalone, w pierwszym kwartale 1882. zrealizowane zostaną.

Obecnie jednak — według zasiągniętej przez komisję budżetową informacji — nie ma już nadziei, aby c. k. Rząd tę sumę 14.286 zł. podjął w pierwszym kwartale 1882., gdyż projekt tej

w r. 1877. postanowionej regulacji dotychczas jeszcze nie jest ułożony i ostatecznie zatwierdzony.

Nadto, jak Wysokiemu Sejmowi ze sprawozdania z czynności Wydziału krajowego wiadomo, przedstawił Wydział krajowy c. k. Rządowi potrzebę przeprowadzenia dodatkowych studyów hidrotechnicznych, a c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych słuszność tego zapatrywania w zasadzie już uznało.

Komisya budżetowa wstawia więc w tej pozycji kwotę 7.143 zł., jako pierwszą ratę, a ze względu, iż sprawa tej regulacji od tylu lat pertraktuje się bez ostatecznej decyzji, a kilkakrotnie uchwalane przez Wysoki Sejm na ten cel kwoty nie zostały użyte — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do przedsięwzięcia studyów hidrotechnicznych na przestrzeni pomiędzy Sieniawą a ujściem Sanu i do stanowczego ułożenia i zatwierdzenia planów regulacji Sanu między Przemysłem a Składem Solnym, tak, aby roboty regulacyjne w r. 1882. rozpoczęte być mogły;

2. w budżecie na r. 1882. wstawia się w poz. 114. na regulację Sanu z dotacyi 50.000 zł. pierwszą ratę w kwocie 7.143 zł.

Zarazem wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze właściwej wyjednał wstawienie w budżecie państwowym odpowiedniej kwoty do dyspozycji c. k. Namiestnictwa — na subwencyonowanie spółek wodnych w naszym kraju.

W pozycji 115. wnosi komisya zgodnie z Wydziałem krajowym — na utrzymanie stacyi meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru 800 zł.

W poz. 116. a) wnosi Komisya, zgodnie z Wydziałem krajowym dla spółki wodnej w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi dembicko-nadbrzeziańskiej — drugą połowę uchwalonej w r. 1880. subwencji 8.000 zł., a zatem kwotę 4.000 zł.

Zważywszy zaś, że dotychczasowy system subwencyonowania spółek wodnych z funduszy krajowych — przez zamieszczanie w budżecie pewnych kwot tylko dla spółek uchwałą sejmową wskazanych, o tyle okazał się niepraktycznym, że w razie, gdy te spółki zawiązane być nie mogły, fundusz na ich subwencyonowanie przeznaczony pozostawał nieużyty, inne zaś wprost do Wydziału

krajowego udające się strony o subwencję na regulacyjne roboty nie mogły otrzymać zasiłku, ponieważ na ten cel żadnej sumy w budżecie do dyspozycji Wydziału krajowego nie wstawiono; dalej ze względu, że wyznaczenie pewnego, choćby początkowo niewielkiego funduszu subwencyjnego do dyspozycji Wydziału zachęci interesowanych do zawiązywania spółek wodnych — Komisya budżetowa wnosi:

w pozycji 116. b) na subwencyonowanie spółek wodnych — do dyspozycji Wydziału krajowego 6.900 zł.

Do tego: udzielona spółce wodnej Jasielskiej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. Października r. b. subwencya 500 zł. i bezprocentowa pożyczka zwrotna w 10. latach 1.500 zł., razem 2.000 zł.

Spółka wodna dla regulacji rzeki Wisłok (uchwała sejmowa z 21. Października 1881 roku) 10.000 zł. Suma rubryki XIII. 29.943 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryki XIII. dopiero co odczytanej? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z odczytanymi dopiero co wnioskami komisji, zechce rękę podnieść (Większość). Wnioski komisji są więc przyjęte.

Następuje rubryka XV. Sprawozdawcami są pp. Skałkowski i Smarzewski. Sprawozdawca p. Skałkowski ma głos.

Sprawozdawca p. Skałkowski (czyta):
Rubryka XV.

W poz. 123. wnosi Komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, dla inżyniera górnika przy Wydziale krajowym, jak w roku poprzednim 1.800 zł.

W poz. 124. preliminarzu Wydział na biuro melioracyjne 5.300 zł. — a w poz. 126. na urządzenie kursu robót melioracyjnych 2.500 zł. zgodnie z budżetem zeszłorocznym. Ponieważ kwoty te były w latach poprzednich preliminarzowane i uchwalane według prawdopodobnej potrzeby, obecnie zaś — według informacji zasięgniętej przez Komisję — okazuje się, że kwota 5.300 zł. na biuro melioracyjne nie wystarcza, podczas gdy kwota 2.500 zł. na urządzenie kursu robót melioracyjnych nie bywa wyczerpaną, przeto Komisya budżetowa, zważywszy, że jest pożądane w interesie rozwinięcia działalności kraju w sprawach melioracji — pozostawić Wydziałowi krajowemu większą swobodę użycia przeznaczanych na ten

cel przez Wysoki Sejm funduszu — uważa za stosowne złączyć obywie powyższe pozycje w jedną dotację — i wnosi:

W poz. 124. łącznie z poz. 126. na biuro melioracyjne i urządzenie kursu robót melioracyjnych 7.800 zł.

W poz. 125. zaś wnosi Komisya, zgodnie z Wydziałem, na ekspozyturę biura melioracyjnego w Tarnowie 200 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji dopiero co odczytane, zechce rękę podnieść. (Większość). Wnioski te są więc przyjęte.

Do pozycji 127. jest sprawozdawcą p. Scipio. Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublanach na rok 1882.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu przydzielonego przez Wysoki Sejm komisji budżetowej przedłożenia Wydziału krajowego o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublanach na r. 1882., przedkłada komisya sprawozdanie swoje, jak następuje:

(Rubryka XV. Wydatków, poz. 127.)

(„ VIII. Dochodów).

A) Wyższa szkoła rolnicza.

Wydatki.

Rubryka I. Płace profesorów i docentów. Na r. 1881. uchwalono 15.320 zł., na r. 1882. preliminarzu Wydział krajowy 15.587 zł., czyli o 267 zł. więcej. Różnica ta uwypatnia się w wyszczególnieniu: Poz. 1. Profesor fachowy zarazem Dyrektor 2.360 zł. Poz. 2. Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł., razem 8.640 zł. Poz. 3. Dwóch adjunktów po 800 zł. 1.600 zł. Poz. 4. Docent fizyki 800 zł. Poz. 5. Docent weterynaryi 480 zł. Poz. 6. Docent leśnictwa 80 zł. Poz. 7. Docent ustaw rolnych 120 zł. Poz. 8. Docent ogrodnictwa 67 zł. Poz. 9. Docent melioracji 240 zł. Poz. 10. Dwóch asystentów 1.200 zł. Razem rubryka I. 15.587 zł.

Zwinięte więc zostają posady docentów: języków polskiego i niemieckiego, historii i geografii — z powodu zmiany planu nauk; zwinięta również płaca docenta zoologii, dla powierzenia tego przedmiotu jednemu z asystentów.

Dodano natomiast płacę docenta fizyki i płacę dwóch asystentów, odpowiednio do nowego planu nauk i dla konieczności asystowania uczniom przy ćwiczeniach we wszystkich laboratoryach.

Przy poz. wreszcie 6., 7., 8, wstawiono kwoty o $\frac{2}{3}$ niższe niż na r. 1881., albowiem przedmioty te wykładane dopiero będą we Wrześniu 1882. roku.

W rubryce I. zatem powiększono wszystkie pozycje razem o 2.000 zł., zmniejszono o 1.733 zł., czyli powiększono o 267 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad rubryką I. otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka I. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Scipio (czyta):

Rubryka II. Inne płace. Poz. 11. Lekarz zakładowy 400 zł. Poz. 12. Kapelan 300 zł. Poz. 13. Kasyer, zarazem pisarz dyrekcyi 480 zł. Razem rubryka II. 1.180 zł.

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy o 100 zł. więcej na płacę lekarza z powodu większej liczby uczniów w obydwóch szkołach i liczniejszych niż lat ubiegłych jego wizyt. Płacę pisarza Dyrekcyi przeniesiono tu z rubryki III. i nazwano tegoż kasyerem, dla uczynienia zadość życzeniom Kuratorji.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubryki II.? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II w kwocie 1.180 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka ta jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubryka III. Zasługi Prócz pozycyi płacy pisarza, bez zmiany. Poz. 14. Sługa szkolny 240 zł. Poz. 15. Stróż domowy 210 zł. Poz. 16. Usługa dla uczniów w laboratoryach (dwóch po 240 zł.) 480 zł. Poz. 17. Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego 180 zł. Razem rubr. III. 1.110 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w III. rubryce kwotę 1.110 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka III. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. IV. Koszta administracyjne, preliminuje Wydział krajowy w zwyczajnych wydatkach niezmiennie, w nadzwyczajnych zaś o 350 zł. mniej niż na r. 1881. Wydział krajowy preliminuje 50 zł. na chodniki między budynkami, 250 zł. na sprzęty do muzeów i sal doświadczalnych, oraz 450 zł. na zakupno nowego wózka i odmianę koni;

nie żąda zaś nadzwyczajnego wydatku na utrzymanie budynku 800 zł.

A zatem w rubryce tej:

Poz. 18. Zarząd i potrzeby kancelaryjne 340 zł.

Poz. 19. Opał 600 zł.

Poz. 20. Oświetlenie 145 zł.

Poz. 21. Utrzymanie budynków 400 zł.

Poz. 22. Utrzymanie dziedzińca zwycz. 50 zł.

nadzw. 50 zł., razem 100 zł.

Poz. 23. Ubezpieczenie budynków 300 zł.

Poz. 24. Płaca kominiarza 65 zł.

Poz. 25. Sprzęty i ruchomości: zwycz. 120 zł., nadzw. 250 zł., razem 370 zł.

Poz. 26. Koszta przewozu prelegentów: zwycz. 1.000 zł., nadzw. 450 zł., razem 1.450 zł.

Poz. 27. Koszta lustracyi zakładu 100 zł.

Poz. 28. Koszta nabożeństwa 50 zł.

Poz. 29. Apteka i różne inne 100 zł.

Razem Rubr. IV. 4.020 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. w sumie 4.020 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka IV. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. V. Potrzeby naukowe. W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy na wydatki zwyczajne 5.415 zł. czyli o 250 zł. więcej, na nadzwyczajne 3.160 zł. czyli o 1.060 zł. więcej, razem 8.575 zł. czyli o 1.310 zł. więcej niż na r. 1881. a to:

Poz. 30. Eksperymenta przy wykładach 190 zł.

Poz. 31. Zbiory i muzea:

a) Utrzymanie zbioru rolniczego zwycz. 50 zł., nadzw. 160 zł., razem 210 zł.

b) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru hodowlanego zwycz. 160 zł. nadzw. 360 zł., razem 520 zł.

c) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru fizykalnego zwycz. 150 zł., nadzw. 500 zł., razem 650 zł.

d) Utrzymanie i założenie zbioru okazów chemicznych zwycz. 20 zł., nadzw. 100 zł., razem 120 zł.

e) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru botanicznego zwycz. 75 zł., nadzw. 50 zł., razem 125 zł.

f) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru zoologicznego zwycz. 150 zł., nadzw. 140 zł., razem 290 zł.

g) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru mechanicznego zwycz. 300 zł., nadzw. 500 zł., razem 800 zł.

h) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru mine-

ralogicznego, petrograficznego i geologicznego, zwycz. 20 zł., nadzw. 100 zł., razem 120 zł.

i) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru technologicznego zwycz. 60 zł., nadzw. 260 zł., razem 320 zł.

k)—r) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru okazów leśnych, weterynarskich, mierniczych, budownictwa, geografii fizykałnej i melioracyi zwycz. 85 zł.

Poz. 32. Laboratoria:

a) Laboratorium chemiczne zwycz. 600 zł., nadzw. 390 zł., razem 990 zł.

b) Laboratorium roślinno-fizyologiczne zwycz. 250 zł., nadzw. 150 zł., razem 400 zł.

c) Laboratorium zoologiczne zwycz. 200 zł., nadzw. 150 zł., razem 350 zł.

Poz. 33. Biblioteka i czytelnia zwycz. 500 zł., nadzw. 300 zł., razem 800 zł.

Poz. 34. Utrzymanie pola doświadczalnego zwycz. 250 zł.

Poz. 35. Wycieczki naukowe zwycz. 500 zł.

Poz. 36. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki 30 zł.

Poz. 37. Ogród:

a) Płaca ogrodnika 500 zł.

b) Utrzymanie ogrodu botanicznego 150 zł.

c) Utrzymanie sadów i szkółek 100 zł.

d) Ogród warzywny 50 zł.

e) Druk katalogu i rozesłanie 25 zł.

Poz. 38. Wynagrodzenie folwarku 1.000 zł.

Razem Rubr. V. 8.575 zł.

Przy pojedynczych pozycjach tej rubryki prelinuje Wydział krajowy zupełnie różne kwoty od przyjętych na r. 1881., odwołując się co do podwyższenia, na uchwałę Wysokiego Sejmu z r. 1880. o konieczności stopniowego zaopatrywania tej szkoły krajowej w niezbędne potrzeby naukowe, a to tem więcej, że gremium profesorów przedłożyło kosztorys tych potrzeb od r. 1880. na 32.470 zł., a już Wydział krajowy zniżył tę kwotę do niezbędnej i stopniowo pokrywać się mającej kwoty 18.500 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad rubryką V. otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje kwotę 8.575 zł. w rubryce V., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka V. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. VI. Podatki i opłaty.

Poz. 39. Podatek gruntowy i domowy 45 zł.

Poz. 40. Opłata od przeniesienia szkół na własność kraju (3cia rata) 227 zł.

Razem Rubr. VI. 272 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w rubryce VI. kwotę 272 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka VI. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. VII. Stacya kontroli nasion 150 zł.

Rubryka ta i pozycja po raz pierwszy wchodzi w preliminarz szkół dublańskich. — Wydział krajowy czyniąc zadość opinii i żądaniom Towarzystwa gospodarskiego, teraz dopiero zaprowadza niezbędną w kraju stacyę kontroli nasion, gdyż dotychczas przed ustanowieniem posady asystenta botaniki, było to niemożliwym.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VII. w kwocie 150 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka VII. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 5.500 zł.

Rubr. II. Poz. 2. Subwencya z funduszu kultury krajowej 4.400 zł.

Rubr. III. Opłaty od uczniów.

Poz. 3. Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł., 350 zł.

Poz. 4. Czesne a) od 50 uczniów po 50 zł., 2.500 zł.

b) od 20 uczniów po 25 zł., 500 zł.

Poz. 5. Opłata za ćwiczenia w laboratorium. a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł., 250 zł.

b) roślinno-fizyologicznem od 25 uczniów po 5 zł., 125 zł.

c) zoologicznem od 25 uczniów po 5 zł., 125 zł.

Poz. 6. Na bibliotekę od 70ciu uczniów po 2 zł., 140 zł.

Poz. 7. Na usługę od uczniów 480 zł., razem Rub. III. 4.470 zł.

Rubr. IV. Poz. 8. Dochód z pasieki 230 zł.

Rubr. V. Poz. 9. Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu 250 zł.

W dziale dochodów prelinuje Wydział krajowy ogółem 100 zł. mniej niż na r. 1881. — a to, w Rubr. II. mniej o 600 zł., ponieważ dochody funduszu kultury krajowej zmniejszyły się — w Rubr. zaś III. o 500 zł. więcej przez wstawienie poz. 5.

tytułem opłat od uczniów za ćwiczenia w laboratorjach, zgodnie z wnioskami dyrekcji i kuratorji, a tak jak podobne opłaty we wszystkich tego rodzaju zakładach bywają pobierane.

Suma dochodów szkoły wyższej 14.850 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad cyfrą dochodów szkoły Dublańskiej otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje dochody w sumie 14.850 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Są więc przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (zaczyna czytać): B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

P. Merunowicz. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Merunowicz ma głos.

P. Merunowicz. Zdaje mi się, że loicznie odpowie nazwie Wyższej szkoły rolniczej i charakterowi, jaki obecnie ten zakład naukowy posiada od czasu, jak przestał być własnością Towarzystwa gospodarczego, jeżeliby Wysoki Sejm raczył uchwalić, aby nazwa: „Szkoła parobków i dozorców gospodarskich“ została usunięta, a na jej miejsce przyjęta nazwa: „Niższa szkoła rolnicza“, tamta jest wyższą szkołą rolniczą, a ta niższą.

JW. Marszałek. Jestto wniosek samodzielny, trudno go w tej chwili traktować, zawiera on bowiem na pozór obojętną zmianę, która jest jednak rzeczą kardynalną, a wniosku jako dodatek traktować nie mogę.

P. Merunowicz. Więcej cofam mój wniosek.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Wydatki.

Rub. I. Płace nauczycieli, preliminuje Wydział krajowy bez zmiany tak jak uchwalono na rok 1881., a to:

Poz. 1. nauczyciel fachowy 920 zł.

Poz. 2. nauczyciel pomocniczy 600 zł.

Poz. 3. docent weterynaryi 150 zł.

Poz. 4. katecheta 200 zł.

Poz. 5. dwóch dozorców robót ręcznych po 240 zł., 480 zł.

Suma Rubr. I. 2.350 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. wydatków w sumie 2.350 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka I. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. II. Koszta administracyjne — jak na r. 1881. bez zmiany:

Poz. 6. Zarząd a) remuneracya dyrektora 200 zł., b) potrzeby kancelaryjne 100 zł.

Poz. 7. Opał i oświetlenie 240 zł.

Poz. 8. Utrzymanie budynku, ubezpieczenie i t. d. 300 zł. Suma Rubr. II. 840 zł.

JW. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. w sumie 840 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubr. III. Utrzymanie uczniów. Koszta stołowania uczniów ulec musiały zmianie; zamiast po 120 zł. preliminuje Wydział krajowy po 144 zł. od jednego, na podstawie umowy zawartej z dostarczycielem żywności, który niżej podjąć się nie chciał. Rubryka ta zatem podwyższa się o 672 zł. i obejmie:

Poz. 9. Stołowanie 28. uczniów po 144 zł. 4.032 zł.

Poz. 10. Odzież i pranie dla 28 uczniów po 60 zł., 1.680 zł.

Suma Rubr. III. 5.712 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę III. w sumie 5.712 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka III. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubryka IV. Potrzeby naukowe, bez zmiany jak na rok 1881.

Poz. 11. zaprzęgi do demonstracyi 140 zł., poz. 12. przybory do pisania i nauki uczniów 120 zł., poz. 13. przykupno zwierząt do sekcji 30 zł., poz. 14. przykupno modeli machin i narzędzi 200 zł., razem rubryka IV. 490 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. w sumie 490 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka IV. jest więc przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Dochody.

Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 1500 zł.

Rubryka II. Opłaty i datki. Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów 270 zł. Poz. 3. Datki Rad powiatowych i Towarzystw gospodarskich 950 zł. Razem 1.220 zł.

Rubryka III. poz. 4. Zarobek 28miu uczniów po 18 zł. 504 zł.

Dział dochodów preliminuje Wydział krajowy o 420 zł. więcej. niż na rok 1881., różnicę tę uzasadniając зниżeniem poz. 2. rubr. II. z 540 zł na 270 zł. w skutek wynikłości z r. 1881. oraz podwyższeniem poz. 3. tejże rubryki II. z 260 zł. na 950 zł. na podstawie przecięcia z lat 1878., 1879. i 1880., które uczyniło 921 zł. Komisya budżetowa zniża jednak preliminowany dochód za zarobek uczniów na 504 zł., gdyż uczniowie ci więcej się uczą niż pracują, niesłusznie więc ich mało produktywną robotą przelimirarz folwarku był obciążony.

Suma dochodów szkoły niższej 3.224 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje dochody we wszystkich tych przez p. sprawozdawcę odczytanych rubrykach, zechce rękę podnieść. (Większość.) Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Na podstawie powyższych szczegółowych zestawień i objaśnień, uznając takowe za uzasadnione, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy preliminarz wydatków i dochodów krajowych szkół rolniczych w Dublanach jak następuje:

Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach r. 1882.

A. Wyższa szkoła rolnicza.

Wydatki.

Rubr. I. Płace profesorów i docentów zwyczajne 15.587 zł.

Rubr. II. Inne płace zwyczajne 1.180 zł.

Rubr. III. Zaslugi zwyczajne 1.110 zł.

Rubr. IV. Koszta administracyjne zwyczajne 3.270 zł., nadzwyczajne 750 zł., razem 4.020 zł.

Rubr. V. Potrzeby naukowe zwyczajne 5.415 zł., nadzwyczajne 3.160 zł., razem 8.575 zł.

Rubr. VI. Podatki i opłaty zwyczajne 45 zł., nadzwyczajne 227 zł., razem 272 zł.

Rubr. VII. Stacya kontroli nasion nadzwyczajne 150 zł. Razem wydatki zwyczajne 26.607 zł., nadzwyczajne 4.287 zł. Ogółem 30.894 zł.

Dochody.

Rubr. I. Subwencya z c. k. Skarbu państwa 5.500 zł.

Rubr. II. Subwencya z funduszu kultury krajowej 4.400 zł.

Rubr. III. Opłaty od uczniów 4.470 zł.

Rubr. IV. Dochód z pasieki 230 zł.

Rubr. V. Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu 250 zł. Razem dochody 14.850 zł.

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich.

Wydatki.

Rubr. I. Płace nauczycieli 2 350 zł.

Rubr. II. Zarząd 840 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów 5.712 zł.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe 490 zł. Razem wydatki 9.392 zł.

Dochody.

Rubr. I. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 1.500 zł.

Rubr. II. Opłaty i datki 1.220 zł.

Rubr. III. Zarobek uczniów 28 po 18 zł. 504 zł. Razem dochody 3.224 zł.

Sumaryusz.

Wydatki.

A. Wyższej szkoły rolniczej zwyczajne 26.607 zł., nadzwyczajne 4.287 zł.

B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich 9.392 zł. Razem wydatki 40.286 zł.

Dochody.

A. Wyższej szkoły rolniczej 14.850 zł.

B. Szkoły parobków i dozorców gospodarskich 3.224 zł. Razem dochody 18.074 zł.

Niedobór do pokrycia 22.212 zł.

JW. Marszałek. Cyfry te sumaryczne raczy Wysoka Izba przyjąć do wiadomości. Przychodzimy do sprawozdania komisji budżetowej o preliminarzu folwarku w Dublanach na rok 1882. Sprawozdawca p. Scipio ma głos.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu folwarku w Dublanach na rok 1882.

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz folwarku w Dublanach na rok 1882. przedstawia wynik korzystniejszy od uchwalonego na rok 1881. o zł. 430, gdyż niedobór już nie 850 zł., lecz 420 miałby wynosić.

Komisya budżetowa jednak przekonawszy się, że pozycya wydatków na najem robotnika jest za wysoko preliminowana, że w kwocie 2.500 zł. figuruje zł. 1.008 za usługi oddawane folwarkowi przez uczniów szkoły niższej, a ci więcej się uczą niż pracując, nie zarabiają tyle. — Komisya budżetowa zniża ten wydatek na połowę, wstawiając

w rubrykę I. poz. 2. wydatków nie 2.500 zł. jak żąda Wydział krajowy, lecz tylko 1.996 zł., czyli o 504 zł. mniej. Preliminarz zatem folwarku na rok 1882. nie niedobór, lecz nadwyżkę przedstawia w kwocie 84 zł. — korzystniejszym jest więc od ostatniego o 934 zł.

W szczegółowym rozbiórce preliminarzy z tych dwóch lat uzasadniają się różnice: w wydatkach przy poz. 1., 2., 3. i 7. o 754 zł. mniej — zaś przy poz. 5., 6., 8., 9., 14. i 15. o 410 zł. więcej; czyli wydatki mniejsze o 344 zł.; dochody przy poz. 2., 3., 5. i 8. o 590 zł. więcej — czyli j. w. rezultat korzystniejszy o 934 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Dublanach na rok 1882.:

Folwark w Dublanach.

Wydatki.

Rubr. I. Na gospodarstwo. Płace i zasługi 1.200 zł., najem robotnika 1.996 zł., zakupno nasienia 100 zł., zakupno nawozów dopełniających 200 zł., zakupno karmy, owsa, grysu i makuchów 1.200 zł., zastąpienie zużytych koni i uprzęży 350 zł., utrzymanie budynków 150 zł., utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie 250 zł., utrzymanie rowów i drenowanie zwyczaj. 50 zł., nadzw. 400 zł. razem 450 zł., zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy 400 zł., kuchnia folwarczna 150 zł., koszta kancelaryjne 25 zł., światło i smarowidło 35 zł., kultura lasu 50 zł. Razem rubryka I. zw. 6.156 zł., nadzw. 400 zł., razem 6.556 zł.

Rubryka II. Torfiarnia 100 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad rubryką I. i II. otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje w rubryce I. sumę 6.556 zł., a w II. sumę 100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Obie rubryki są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Rubryka III. Podatki i opłaty. Podatek gruntowy i domowy (po strąceniu części za szkoły) 675 zł., podatek dochodowy z młyna i propinacyi 45 zł., należność od przeniesienia własności (2-ga rata) nadzw. 215 zł. Razem rubryka III. zwyczaj. 720 zł., nadzw. 215 zł., razem 935 zł.

Rubryka IV. Spłata kapitałów i odsetków dłużnych. Kapitał i odsetki Towarzystwu kredytowemu 825 zł., renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu 1.600 zł., razem 2.425 zł.

Rubryka V. Rozmaite nieprzewidziane 100 zł.
Suma wydatków 10.116 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki od III. do V., zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Dochody.

Rubryka I. Z gospodarstwa. a) ze sprzedaży ziemiopłodów 3.500 zł., b) za owies i siano dla szkół 500 zł., razem 4.000 zł., z wynajętych łąk i pastwisk 800 zł., a) krowiarnia: nabiał 2.800 zł., przychówek 460 zł., opasy 340 zł., razem 3.600 zł., b) nierogaczyna 100 zł., c) owce 40 zł., d) ryczałt od szkół rolniczych 1.000 zł., z lasu 50 zł. Razem rubryka I. 9.590 zł.

Rubryka II. Z torfiarni 200 zł.

Rubryka III. Dochody z propinacyi i młyna. Z propinacyi 340 zł., z młyna 20 zł. Razem rubryka III. 360 zł.

Rubryka IV. Rozmaite nieprzewidziane 50 zł.
Suma dochodów 10.200 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje Rubryki I. do IV. dochodów, zechce rękę podnieść. (Większość.) Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Summarysz.

Rubryka I. do V. poz. 1. do 21. Dochody 10.200 zł.

Rubryka I. do IV. poz. 1. do 8. Rozchody 10.116 zł. Nadwyżka 84 zł.

JW. Marszałek. Cyfry te podają się do wiadomości Izby. Następuje z kolei sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882. krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882. krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Przez Wydział krajowy wniesione, przez Komisję kultury przedłożone i przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. b. m. Komisji budżetowej do zbadania i ocenienia przydzielone preliminarze szkoły i folwarku w Czernichowie na rok 1882., uznaje też komisya za uzasadnione i wnosi uchwa-

lenie tak wydatków jak dochodów w poszczególnych rubrykach i pozycjach.

(Rubryka XV. wydatków poz. 129).

(„ IX. dochodów).

W preliminarzu funduszu krajowego Lit. B. na r. 1882., rubryki wyż podane obejmują w wydatkach 20.506 zł., a w dochodach 12.423 zł., które to jednak cyfry później, osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego do l. 16.138 inaczey już Wysokiemu Sejmowi podane i objaśnione zostały.

Komisya budżetowa, otrzymawszy polecenie Wysokiego Sejmu ocenienia tych preliminarzy przed samem ukończeniu prac swoich i nie mogąc badaniem na miejscu w Czernichowie opóźniać zamknięcia budżetu na rok 1882., opierać tylko może wnioski swoje na sprawozdaniu Wydziału krajowego, na zdaniu Kuratora tej szkoły i na opinii Komisji kultury, której wnioski tak co do etatu osób i płac jak i co do innych wydatków, Wysoki Sejm już uchwałą swoją sankcyonował. Komisya budżetowa, wnosząc przyjęcie wydatków 23.591 zł. i dochodów 13.175 zł. — czyli do pokrycia niedobór 10.416 zł. — konstatuje, że przyjęcie Czernichowa na rzecz kraju nieznacznie dotąd fundusz krajowy obciąża po nad udzielaną dotychczas subwencją i że w nadwyżce tej mieszczą się spłaty kapitałów dłużnych w kwocie 2.834 zł. wartość folwarku zwiększających, oraz wydatki nadzwyczajne 1.490 zł. inwentarz szkolny uposażające. Z tej ostatniej jednak kwoty pozostać należy, zdaniem Komisji, 1.140 zł. do rozporządzalności Wydziału krajowego aż do chwili, w której Kuratorya na podstawie wniosków już etatowych w Czernichowie nauczycieli obliczenie potrzeb środków naukowych oprze i wydatek ten nadzwyczajny usprawiedliwi.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Następujący preliminarz wydatków i dochodów folwarku oraz szkoły rolniczej krajowej w Czernichowie.

2. Kwota 1.140 zł. w rubryce V. wydatków na szkołę pozostaje do rozporządzalności Wydziału krajowego aż do chwili, w której potrzeba tego wydatku zostanie usprawiedliwioną przez Kuratorję.

Folwark Czernichów. Wydatki.

Rubr. I. Wydatki na gospodarstwo, zwyczajne 3.716 zł., nadzwycz. 1.050 zł., razem 4 766 zł.

Rubr. II. Wydatek na piec wapienny 200 zł.

Rubr. III. Wydatek na cegielnię 450 zł.

Rubr. IV. Wydatków na promy nie było żadnych.

Rubr. V. Utrzymanie brzegów Wisły 60 zł.

Rubr. VI. Podatki i opłaty, zwycz. 605 zł., nadzwyczajne 183 zł., razem 788 zł.

Rubr. VII. Spłata kapitałów i odsetek dłużnych, zwycz. 1.906 zł., nadzwycz. 745 zł., razem 2.651 zł.

Rubr. VIII. Rozmaite nieprzewidziane, 100 zł.
Suma wydatków zwycz. 7.037 zł., nadzw. 1.978 zł.
Razem 9.015 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad wydatkami folwarku Czernichowskiego otwarta. Żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wydatki w wysokości 9.015 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Dochody.

Rubr. I. Dochody z gospodarstwa 4.705 zł.

Rubr. II. „ z rybołówstwa 140 zł.

Rubr. III. „ z pieca wapien. 1.800 zł.

Rubr. IV. „ z cegielni, zwyczajne 250 zł., nadzwyczajne 1.200 zł., razem 1.450 zł.

Rubr. V. Dochody z propinacyi i promu 1.900 zł.

Rubr. VI. Łądowe i olborne 350 zł.

Rubr. VII. Rozmaite nieprzewidziane 25 zł.
Suma dochodów zwyczajnych 9.170 zł., nadzwyczajnych 1.200 zł. Razem 10.370 zł. — Nadwyżka w dochodach 1.355 zł.

JW. Marszałek: Rozprawa nad dochodami folwarku Czernichowskiego otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje dochody w sumie 10.370 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki.

Rubr. I. Utrzymanie nauczycieli 9.035 zł.

Rubr. II. Inne płace, tudzież zasługi 1.010 zł.

Rubr. III. Koszta administracyjne, zwyczajne 3.056 zł., nadzwyczajne 300 zł., razem 3.356 zł.

Rubr. IV. Utrzymanie uczniów, zwyczajne 7.470 zł., nadzwyczajne 50 zł., razem 7.520 zł.

Rubr. V. Potrzeby naukowe, zwycz. 1.530 zł. nadzw. 1.140 zł., razem 2.670 zł.

Suma wydatków zwycz. 22.101 zł., nadzwyczajnych 1.490 zł. Razem 23.591 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad wydatkami szkoły czernichowskiej otwarta. Czy żąda kto głosu. (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wydatki w sumie 23.591 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Dochody.

Rubr. I. Subwencya c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.

Rubr. II. Opłaty od uczniów 6.720 zł.

Rubr. III. Nadwyżka w dochodach folwarku 1.355 zł.

Rubr. IV. Dochód z gospodarstwa i spiżarni 100 zł. — Suma dochodów 13.175 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad dochodami otwarta. Czy żąda kto głosu. (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje cyfrę dochodów 13.175 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Summarysz.

Wydatki 32.606 zł. Dochody 22.190 zł. Niedobór do pokrycia 10.416 zł.

JW. Marszałek. Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882. krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. Sprawozdawca p. Scipio ma głos.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882. krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1882 obejmuje w rubryce wydatków XV. poz. 130, i w rubryce dochodów VII., na szkołę gospodarstwa lasowego we Lwowie — bez zmiany te same potrzeby i te same sperandy, jakie uchwalone zostały na rok 1881.

Komisya budżetowa uznając preliminarz ten za usprawiedliwiony, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy: Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie:

I. Płace nauczycieli. a) Profesor fachowy, zrazem dyrektor 2,560 zł., b) drugi profesor fachowy 1.740 zł., c) dwóch adjunktów po 800 zł. razem 1.600 zł., d) docent matematyki i fizyki 800 zł., e) docent łowiectwa 100 zł., f) docent rysunków 400 zł., g) docent chemii 300 zł., h) docent inżynierii leśnej 300 zł., i) docent stylistyki 300 zł., k) docent ekonomii i administracji 200 zł. Razem 8.300 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad rubryką I. „Płace nauczycieli“ otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żądał rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I., zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

II. Zaslugi. a) Dozorca 300 zł., b) pomocnik dozorczy 180 zł., razem 480 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. w sumie 480 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

III. Koszta administracyjne. a) Asekuracya budynków 45 zł., b) opał i oświetlenie 300 zł., c) potrzeby kancelaryjne 200 zł., d) pomniejsze administracyjne 195 zł., razem 740 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tę rubrykę, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

IV. Potrzeby naukowe. a) Środki naukowe 720 zł., b) wycieczki naukowe 600 zł., c) utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce 200 zł., razem 1.520 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa nad rubryką IV. otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV., zechce rękę podnieść. — (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

V. Spłata pożyczki. Kasie oszczędności 15. i 16. rata w kapitale 207 zł. 82 ct., w odsetkach 461 zł. 68 ct., razem 670 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę V., zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Razem wydatki zwyczajne 11.710 zł.

Do tejże rubryki XV. wydatków do poz. 131. zamieścić należy jako trzecią i ostatnią część kwoty 20.000 zł. przeznaczonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. Lipca 1880. na rozszerzenie szkoły, wydatek nadzwyczajny 7.000 zł.

Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie: Od c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł., wpisowe 50 zł., czesne 340 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje te dochody, zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Razem dochody 5.390 zł. — Do pokrycia 6.320 zł.

JW. Marszałek. Wróćmy teraz do rubryki XV.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Tym sposobem zostały przyjęte z rubr. XV. poz. 127, 128, 129, 130 i 131. (czyta):

W poz. 132. Muzeum przemysłowe we Lwowie 2.000 zł., w poz. 133. Muzeum przemysłowe w Krakowie 2.000 zł., w poz. 134. Komisya fizyograficzna w Krakowie 3.000 zł., w poz. 135. Taż sama na badania geologiczno górnicze 500 zł., w poz. 136. Towarzystwo rolnicze w Krakowie 3.000 zł., w poz. 137. Towarzystwo rolnicze we Lwowie 3.000 zł., w poz. 137 b) Uchwalona na dniu 15. paźdz. przez Wys. Sejm subwencya dla komitetu wystawy rolniczej w Przemyśle 1.000 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje pozycye od 132 do 137 b), zechce rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

W poz. 138. Towarzystwo ogrod.-sadownicze we Lwowie 700 zł.

P. Gross. Proszę o głos do poz. 138.

JW. Marszałek. P. Gross ma głos do poz. 138.

P. Gross. Komisya kultury krajowej przedstawiła W. Sejmowi sprawozdanie odnoszące się do pewnych subwencji dla szkół sadowniczo-ogrodniczych, mianowicie w Tarnowie i Lwowie. Sprawozdania te były Wysokiej Izbie rozdzielone, stały nawet na porządku dziennym, jednak w natłoku spraw były z porządku dziennego usunięte. — Zapytuję się zatem JW. Pana Marszałka, czy wolno mi będzie te sprawozdania, które się ostatecznie wstawieniem pewnych cyfr do budżetu kończą, przedstawić tu jako wnioski do zmian preliminarza?

JW. Marszałek. Sprawozdania te przyjdą na porządek dzienny, azatem tylko tę rubrykę zostawiam w zawieszeniu, albowiem może zaraz jeszcze dziś będą na porządku dziennym. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Jabyłm śmiał wnieść prośbę do laski marszałkowskiej, żeby tej pozycyi nie zostawiać w zawieszeniu, bo to w ostatecznem zestawieniu budżetu pewne trudności sprawia, jeżeli pozycye są pozostawione w zawieszeniu. Mnie się zdaje, że nie tylko ten jeden wniosek, o którym szanowny p. Gross wspomniał, ale że wiele jeszcze innych wniosków, o których wiemy, że przez komisję przedstawione zostały, będą załatwione może jeszcze dzisiaj, i w budżecie swój wyraz znaleźć będą musiały. Daleko łatwiej będzie i dla Wysokiej Izby ta jaśniejsza procedura, jeżeli pewna cyfra na podstawie uchwał, które może Wysoki Sejm powźmie, do budżetu będzie wstawiona później, a nie koniecznie przy tej pozycyi, która teraz jest przedmiotem rozpraw. Prosiłbym dla tego, żeby tej pozycyi nie zostawiać w zamieszeniu, a jeżeli Wysoki Sejm potem wniosek komisji uchwali, to potem te, jak i inne cyfry wydatków na końcu na podstawie uchwały wpisze się do preliminarza.

JW. Marszałek. Kto jest zatem za wstawieniem tej pozycyi 138. z kwotą 700 zł., do budżetu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

W poz. 139. Towarzystwo Tatrzańskie 400 zł.; w poz. 140. Towarzystwo rybackie w Krakowie 600 zł.;

w poz. 141. Na badanie głębszych pokładów ziemi 10.000 zł.;

w poz. 142. Na badanie geologiczne kraju 3.000 zł.;

w poz. 143. Na szkoły rękodzielnicze i na popieranie przemysłu domowego 5.000 zł.;

w poz. 144. Na zalesienie wydmy piaszczystych: a) Nisko-Tarnobrzeg 1.500 zł., b) Jarosław-Łańcut, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28. Września r. b. przyzwolono, 400 zł., c) Przemyślany, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28. Września r. b. przyzwolono, 150 zł. — razem 2.050 zł.;

w poz. 145. Na szkołę sznycerstwa w Zakopanem: a) Towarzystwu Tatrzańskiemu 300 zł., b) Zarządowi tej szkoły 300 zł. — razem 600 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto jest za przyjęciem tych pozycyi 139. do 145. a) b), zechce rękę podnieść. (Większość.) Są przyjęte.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Stypendya:

W poz. 146. Dla jednego ucznia weterynaryi 200 zł. i na koszta podróży 60 zł. — razem 260 zł.;

w poz. 147. Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa 2.000 zł.;

w poz. 148. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach 1.000 zł.;

w poz. 149. Dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 2.400 zł.;

w poz. 150. Dla górników 400 zł.;

w poz. 150. b) Dla szkoły weterynaryi we Lwowie subwencya, na mocy układu z c. k. Rządem zawartego i uchwały Sejmowej z dnia 20. Maja 1875 roku 2.000 zł.

Suma rubryki XV. 168.428 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tytuł „stypendya“ w sumach dopiero co odczytanych, zechce rękę podnieść. (Większość.) Tytuł ten jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Podaję do wiadomości Wysokiej Izby, że na podstawie uchwał już w Wysokiej Izbie powziętych, wejdą do tej rubryki jeszcze dwie pozycye, mianowicie dla stowarzyszeń tkaczy 6.000 zł., a dla górników 2.000 zł., razem 8.000 zł.

JW. Marszałek. Przystępujemy do rozprawy nad rubryką XVI.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Rubryka XVI.

Rozmaite wydatki.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w poz. 151. Do rozporządzalności Wydziału krajowego 30.000 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tę pozycyę, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

w poz. 152. Dla księży unitów chełmskich 3.000 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tę pozycyę, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycya ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Dalej należy wstawić stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu, zapadłych na wniosek komisji petycyjnej:

dla B. Stęczyńskiego, wedle uchwały Sejmowej z dnia 28. Września i 13. Października r. b. 200 zł.;

dla syna ś. p. Stanisława Kissa, wedle uchwały Sejmowej z dnia 28. Września i 13. Października r. b. 50 zł.

W załatwieniu petycji przekazanych komisji budżetowej, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

l. 123. Zakładowi Matek miłosierdzia w Krakowie 200 zł.;

l. 216. Stowarzyszeniu pracy kobiet we Lwowie 200 zł.;

l. 371. Antoniemu Dziopińskiemu w Nowym Sączu 100 zł.;

l. 696. Ks. Janowi Krasowskiemu na ochronkę sierót w Stanisławawie 200 zł.;

l. 698. Zgromadzeniu Sióstr miłosierdzia św. Wincentego we Lwowie na pokrycie dachu 500 zł.;

l. 254. Galicyjskiemu Towarzystwu pszczelniczo-sadowniczem na koszta wystawy w Kołomyi 100 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarte. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje dopiero co odczytane pozycye, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pozycye te są więc przyjęte.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Co do petycji następujących o zasiłki pieniężne:

l. 219. Towarzystwa Dam dobroczynności we Lwowie;

l. 280. Feliksa Chaszczyńskiego we Lwowie;

l. 321. Ksawery Mroczkowskiej w Stanisławowie;

l. 560. Gwiazdy tarnowskiej;

l. 573. Towarzystwa wzajemnej pomocy samoistnych przemysłowców we Lwowie —

Komisya wnosi przejścia do porządku dziennego.

P. Spławiński. Proszę o głos co do petycji l. 560.

JW. Marszałek. P. Spławiński ma głos co do petycji l. 560.

P. Spławiński. Według statutu stowarzyszenia rękodzielników chrześcijańskich „Gwiazda

Tarnowska“ jest celem tegoż (czyta): „kształcenie się młodzieży przemysłowej przez założenie czytelnicy, w której utrzymywane będą czasopisma, założenie biblioteki, urządzenie w salach stowarzyszenia wykładów popularnych, produkcji muzycznych i deklamacyjnych, zgromadzania się w salach stowarzyszenia dla wspólnej rozrywki i gier towarzyskich, z których atoli wyłączone są gry hazardowe; — wzajemna pomoc dla członków tegoż przez zachęcenie do oszczędności, jedności i sumiennego wykonania obowiązków stanu swego, udzielanie zaliczek oprocentowanych zwrotnych, udzielania zapomóg, pokrycie kosztów pogrzebu i wspierania inwalidów, jako też wdów i sierót po członkach rzeczywistych stowarzyszenia“. — Nie chcę się dalej rozwodzić ani nadużywać bez powodu cierpliwości Wysokiej Izby, nadmienię tylko, że stowarzyszenie to zasługuje istotnie na poparcie, a życzyliby sobie należało, żeby takich stowarzyszeń w kraju naszym więcej było i żeby się po kraju naszym rozszerzały, ażeby stan rzemieślniczy, który po miastach znajduje się w opłakanym stanie, podnieść. Tym sposobem możnaby zachęcić i inne miasta do zakładania podobnych stowarzyszeń, a to ze względu na korzyści, jakie ztąd wypływać mogą. — Nie jestem zatem, żeby przejść nad tą petycją do porządku dziennego.

JW. Marszałek. Czy żąda kto jeszcze głosu? (Nikt.) Więc dyskusję zamykam. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Wysoka Izba mogła się przekonać z tylu sprawozdań komisji budżetowej, które były przedstawione, jak dalece komisja stara się uniknąć tego, żeby komuś nie robić krzywdy, ażeby przedsiębiorstwa, które są pożyteczne w kraju i które od kraju mają prawo domagać się wsparcia, nie zostały pozbawione tej pomocy, o którą proszą. Jeżeli kiedy zachodzi wątpliwość, czy udzielić wsparcia pewnemu towarzystwu, czy nie, to wówczas komisja zawsze wybiera drogę przekazania do Wydziału krajowego, po którym może się spodziewać, że prędzej znajdzie stosowną drogę do zbadania, niż to jest możliwe komisji budżetowej.

Ale są pewne petycje tego rodzaju, że komisja ma sobie za obowiązek przejścia nad nimi do porządku dziennego. Przekazanie tej właśnie petycji Wydziałowi krajowemu nie może komisja Wysokiemu Sejmowi doradzać, bo ta droga w tym razie nie prowadzi do żadnego dodatniego celu.

Jest nie możliwem, ażeby każdemu stowarzyszeniu, które się ledwie co zawiąże, już kraj w pomoc przychodził. Tutaj udaje się do nas stowarzyszenie rzemieślnicze, które się zawiązało w Tarnowie. Zdaje się, że w pierwszej linii ci mają obowiązek wesprzeć stowarzyszenia, którzy są najbliższymi tego stowarzyszenia, a zatem gmina, która zna potrzeby, stosunki i jest w miejscu. Ta więc powinna takiemu stowarzyszeniu pomóc. Wszelako według wiadomości, jakie doszły komisji, gmina tarnowska żadnego wsparcia nie daje. Dla czegoż stowarzyszenie z pominięciem tego szczebla do kraju się udaje? Mnie się zdaje, że tu trzeba mieć odwagę, choć to nieprzyjemnie, odmówić. Bo uwzględnienie takiej prośby wywołuje tylko nowe prośby, co doświadczenie stwierdza, a na końcu przychodzi odmówić tak wielu, że to staje się komisji nawet niemiłe. Dla tego wniosła komisja przejście do porządku dziennego.

P. Spławiński. Proszę o głos do sprostowania faktu.

JW. Marszałek. P. Spławiński ma głos.

P. Spławiński. Przedewszystkiem muszę nadmienić, że jak się pokazuje, to statutu tego stowarzyszenia może i czytał pan referent, a może i nie. Nie jest to stowarzyszenie ani tak zwykłe ani tak nowe. Istnieje ono już od lat dziesięciu, oprócz tego gmina bardzo wiele zrobiła dla tego towarzystwa, dała mu lokal, pomogła mu pożyczką do zakupienia domu, a raczej drewnianej chatki, gdzie się rzemieślnicy schodzą i uczą. I Kasa oszczędności lwowska pomaga mu ile możności. Nie jest to tego rodzaju towarzystwo, żeby mogło odstraszać, owszem potrzeba zachęcać rzemieślnika, żeby pomagał sam sobie i żeby pamiętał o sobie i sobie w pierwszym rządzie radził, a gdyby mu i cośkolwiek dopomódz, nicby nie zaszkodziło.

JW. Marszałek. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Nie można osądzić, o ile to przemówienie p. Spławińskiego było za petycją, a o ile za sprostowaniem faktu. Muszę jednak zwrócić uwagę, że komisja budżetowa stoi na tem stanowisku, iż życzy sobie, aby członkowie takich stowarzyszeń sami o sobie pamiętali i sami sobie radzili, i dla tego komisja radzi wstrzymać się z pomocą żadaną od kraju. Jeżeli tak jest, o czem mowca mówił, to szkoda, że nie powiedział tego w komisji budżetowej, której był członkiem, że towarzystwo to ma swój majątek, że ma budynek, co jest jednym argu-

mentem więcej, żeby utrzymać wniosek komisji i dla tego pozostaje przy wniosku przejścia do porządku dziennego,

JW. Marszałek. Przystępujemy do głosowania nad petycją Gwiazdy Tarnowskiej. Komisja budżetowa wnosi, aby przejść nad tą petycją do porządku dziennego. P. Spławiński wnosi, ażeby ją odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia. Wniosek przejścia do porządku dziennego ma pierwszeństwo, więc podam go pod głosowanie. Kto jest za tem, ażeby przejść nad petycją Gwiazdy Tarnowskiej do porządku dziennego, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty. Kto się zgadza z wnioskiem komisji budżetowej, ażeby nad petycjami pod l. 219. Towarzystwa dam dobroczynności we Lwowie, pod l. 280. Feliksa Chaszczynskiego we Lwowie, pod l. 321. Ksawery Mroczkowskiej w Stanisławowie, pod l. 573. Towarzystwa wzajemnej pomocy samoistnych przemysłowców we Lwowie przejść do porządku dziennego, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przejście do porządku dziennego przyjęte.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Co do petycji:

l. 733. Emilii Szulakiewiczówny, dyrektorki zakładu fröblowskiego we Lwowie i

l. 60. Bronisławy Jamińskiej, dyrektorki zakładu fröblowskiego w Stanisławowie —

Komisja wnosi przekazanie Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza co do tych petycji z wnioskiem komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Petycje:

l. 727. Towarzystwa Tatrzańskiego została załatwiona budżetem;

l. 59. M. Filipeckiej, wdowy po konduktorze, pensja corocznie 166 zł. 66 ct., które następnie w rubryce X. zamieścić należy.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza co do tych petycji z wnioskiem komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

Petycja l. 504. E. Świerczewski, asystent rachunkowy, dodatek osobisty do płacy, rocznie od dnia nominacji po 145 zł. 66 ct.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji, raczy rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

L. 168. Petycję dyrektora szkoły lasowej we Lwowie, H. Strzeleckiego, o udzielenie dodatku osobistego. Komisja budżetowa wnosi odstąpić Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Haller. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Haller ma głos.

P. Haller. Ośmielam się prosić p. sprawozdawcę o wyjaśnienie, czy w tej petycji jest postawione żądanie jakiejś pewnej kwoty, czy też tylko jest ogólnikowa prośba o jakiś dodatek, ponieważ uchwalone zostało wybudowania mieszkania dla dyrektora szkoły lasowej, a zatem nie wiem, czy teraz uchwalony dodatek będzie na czasie, bo tym sposobem daneby były dwa dodatki. Dla tego będę głosował przeciw tej pozycji.

JW. Marszałek. Czy p. Haller już skończył, bo formalnie nie z jego przemówienia nie słyszałem, i co właściwie ma na celu?

P. Haller. Oświadczam, iż będę głosował przeciw tej pozycji, a żadnego wniosku nie stawiam.

P. Gross. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Gross ma głos.

P. Gross. Jeżeli p. Haller tylko oświadczył, iż będzie głosował przeciw tej pozycji, to nie mam nic do powiedzenia jak tylko to, że wniosek Komisji nie przesądza jeszcze decyzji Wydziału krajowego, a powtóre, że zapatrywanie p. Hallera jest mylne, bo mówi on o jakimś pomieszkaniu, do którego nawet pierwszy kamień fundamentu nie został jeszcze złożony. Już samo wyczekiwanie budowy tego domu potrzebuje pewnego czasu, a tymczasem może ta prośba być uwzględniona wedle zdania, jakie poweźmie Wydział krajowy, któremu tę sprawę zupełnie do woli przekazuje wniosek komisji.

P. Bartmański. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Bartmański ma głos.

P. Bartmański. Nie mogę się zgodzić z tem, co p. Gross powiedział, bo komisja wnosi przekazanie Wydziałowi krajowemu do uwzględ-

duienia. Jeżeli zatem Wydział krajowy zechce wykonać tak jak komisya wnosi, to będzie musiał prośbę uwzględnić. Ale wypadaloby raczej powiedzieć do „możliwego“ albo „ewentualnego“ uwzględnienia.

P. Wereszczyński. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Wereszczyński ma głos.

P. Wereszczyński. Dla wyjaśnienia sprawy o mieszkaniu dla dyrektora szkoły leśniczej, nadmienić muszę, że pomieszkanie dla dyrektora nie jest uchwalone, a Wydział krajowy tylko w sprawozdaniu, w którym zdaje sprawę o budowie szkoły lasowej wspomniał o tem pomieszkaniu, ponieważ ma nadzieję, że jeżeli z funduszu na budowę szkoły lasowej jakie oszczędności zostaną, wystąpi na drugi rok z wnioskiem wybudowania także pomieszkania dla dyrektora.

JW. Marszałek. Gdy nikt więcej głosu nie żąda, więc p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Smarzewski. P. Strzelecki jest od lat 7. dyrektorem szkoły leśnictwa we Lwowie. Wstąpiwszy do służby pobierał przez 5 lat dodatek osobisty po 200 zł. Po otrzymaniu pierwszego dodatku, utracił ten dodatek osobisty, a teraz uprasza o jego przywrócenie. Zdaje się, że nie potrzeba wiele mówić o osobistości, o którą tu chodzi, jest ona w kraju doskonale znana. Jest to pewnie wzorowy urzędnik krajowy i znana powaga na polu leśnictwa. Stracił zdrowie i siły na służbie krajowej i niezaprzeczenie zasłużył na takie uwzględnienie. To był powód, dla którego komisya budżetowa petycję jego w ten sposób załatwiła. Proszę nie obawiać się Panowie, że przez to nadzwyczajne ciężary na Was spadną, albo, że łaska będzie panu Strzeleckiemu zrobiona. Jeżeli on otrzyma ten dodatek, to z tego z czasem nawet zysk będzie, a spodziewam się, że otrzyma, i będzie to tylko słabą nagrodą wielkich jego zasług w zawodzie tem położonych, dlatego proszę, żebyście Panowie głosowali za wnioskiem komisji.

JW. Marszałek. Przystępujemy do głosowania. Komisya budżetowa wnosi, ażeby petycję p. Strzeleckiego odstąpić Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia. Następnie p. Bartmański wnosi, ażeby tę petycję odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia. Najpierw podam pod głosowanie wniosek komisji budżetowej, a gdy ten się utrzyma, wówczas podam pod głosowanie wniosek p. Bartmańskiego. Kto jest za wnioskiem

komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Kto jest za wnioskiem p. Bartmańskiego, aby przed wyrazem: „uwzględnienia“ dodać wyraz „możliwego“ — zechce rękę podnieść. (Mniejszość). Wniosek p. Bartmańskiego upadł.

Sprawozdawca p. Smarzewski (czyta):

L. 200. Petycję St. Tarnowskiego z Przemyśla, o subwencyę na kształcenie się za granicą w piwowarstwie, wnosi komisya budżetowa odsłać do Wydziału krajowego dla zbadania i załatwienia.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Smarzewski. Do tej rubryki wypadnie jeszcze wstawić pożyczkę bezprocentową na budowę koszar wojskowych w sumie 60.000 zł. uchwaloną na lat trzy dnia 21. Października 1881.

Doprowadziliśmy do końca uchwalenia preliminarza funduszów krajowych. Pozostaje mi tylko prosić JW. Pana Marszałka, aby na porządku dziennym jednego z następnych posiedzeń postawił jeszcze raz budżet krajowy, ponieważ uchwała finansowa będzie mogła wtedy dopiero być podaną pod uchwałę Wysokiej Izby, kiedy się zliczy sumy wszystkich rubryk i sporządzi sumaryusz wydatków i dochodów i kiedy Sejm załatwi wszystkie wnioski przez różne komisye przygotowane, które mogą jeszcze spowodować zmianę cyfry wydatków.

JW. Marszałek. Budżet został w ten sposób skończony o tyle, że jeszcze pozostaje sumaryusz i uchwała finansowa. Tymczasem przystąpimy do rozprawy nad funduszami samoistnymi, a następnie wezmę jeszcze na porządek dzienny sprawozdania o udzielenie prawa poboru opłat mytnicznych.

Referentem budżetu funduszów samoistnych jest p. Goldmann. Daję mu głos.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Lit. H. Fundusz domestykalny.

Wydział krajowy preliminarzuje w dziale wydatków: na wydawnictwo aktów grodzkich 1.200 zł., na rozmaite 5 zł., ogółem 1.205 zł. jak na r. 1881. W dziale dochodów zaś, na odsetki 4.212 zł., o 113 zł. więcej niż na r. 1881 z powodu zwiększonego funduszu zarodowego; — ze sprzedaży dzieła „Poczet szlachty“ 5 zł., ogółem 4.217 zł.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Dochody funduszu demestykalnego w kwocie 4.217 zł., wydatki 1.205 zł. Nadwyżka dochodów 3.012 zł., która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Upraszam tych Panów, którzy przyjmują dochody tej rubryki w sumie 4.217 zł., a wydatki w sumie 1.205 zł., aby zechcieli rękę podnieść. (Większość). Sumy te przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Lit. I. Fundusz kultury krajowej.

Wydział krajowy prelinował w dziale wydatków: zwroty kar 15 zł., rozmaite przeznaczone na zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach 4.400 zł. Wys. Sejm uchwałami z d. 16. Października 1871 i 18. Października 1878. przeznaczył jako zasiłek z tego funduszu dla szkoły dublańskiej kwotę 5.000 zł. Obecnie z powodu, że dochody tego funduszu się zmniejszyły, prelinował Wydział krajowy tylko tyle, na ile dochody wystarczają. W dziale dochodów prelinuje Wydział krajowy: odsetki od wypożyczonego przez fundusz krajowy kapitału 2.429 zł., kary 2.000 zł. o 1.000 zł. mniej, niż na r. 1881, a to z powodu, że kary polowe przekazane zostały na rzecz kas gminnych i że zaległe kary prawie wszystkie odpisywane lub na areшт zamieniane bywają. Komisya budżetowa uznając powyżej przytoczone przyczyny, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Dochody funduszu kultury krajowej w kwocie 4.429 zł., wydatki 4.415 zł. Nadwyżka dochodów 4 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Upraszam tych Panów, którzy przyjmują dochody tego funduszu w sumie 4.429 zł., a wydatki w sumie 4.415 zł., aby zechcieli rękę podnieść. (Większość). Sumy te przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann (czyta):

Lit. K. Fundusz stanowy sierociński.

Wydział krajowy prelinuje w dziale wydatków: na utrzymanie sierót 1687 zł., rozmaite 5 zł., razem 1.692 zł. jak na r. 1881. W dziale dochodów zaś: odsetki 1888 zł. o 21 zł. więcej niż na r. 1881. stosownie do stanu funduszu zarodowego.

Komisya budżetowa, zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego w kwocie 1.888 zł., wydatki 1.692 zł. Nadwyżka dochodów 196 zł., która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Upraszam tych Panów, którzy przyjmują dochody tego funduszu w sumie 1.888 zł., a wydatki w sumie 1.692 zł., aby zechcieli rękę podnieść. (Większość). Sumy te przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Lit. L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wydział krajowy prelinuje w dziale wydatków: rubr. I. płace 800 zł., rubr. II. 30% rabat od sprzedaży ksiąg 122 zł., rubr. III. koszta druku i oprawy dzieł 1 050 zł. o 100 zł. mniej, niż na r. 1881, rubr. IV. rozmaite 5 zł., ogółem 1.977 zł. W dziale dochodów: rubr. I. dotacya z funduszu demestykalnego 1.200 zł., rubr. II. sprzedaż aktów grodzkich 405 zł., rubr. III. odsetki 133 zł. o 30 zł. mniej, niż na r. 1881. i rubr. V. pozostałość spodziewana z r. 1881. — 250 zł. o 250 zł. mniej, niż na r. 1881. a to odpowiednio do wyniku budżetowego z r. 1881.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego w kwocie 1.988 zł. Wydatki 1.977 zł. Nadwyżka dochodów 11 zł.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Upraszam tych Panów, którzy przyjmują te dwie sumy, zechcą rękę podnieść. (Większość.) Sumy te przyjęte.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Lit. M. Fundusz szkoły weterynaryi.

Najwyższem postanowieniem Cesarzkim z d. 27. Grudnia 1880. zezwolono na utworzenie we Lwowie szkoły weterynaryi, kucia koni i szpitala dla zwierząt; a koszta urządzenia i utrzymania tego zakładu przyjęto na fundusz państwowy.

Gdy w skutek tego Wydział krajowy stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z d. 20. maja 1875 i 17. Lipca 1880. oddał przeznaczoną na ten cel realność we Lwowie się znajdującą c. k. Rządowi, odpada preliminarz tego funduszu; wydatki zaś dotychczas przez ten fundusz ponoszone, przeniesione zostały do rubr. XV. wydatków funduszu krajowego.

JW. Marszałek. Tutaj nie ma żadnego wniosku, więc nie ma rozprawy nad tą Lit. M.

Sprawozdawca p. Goldmann. (Czyta:)

Lit. N. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

W dziale dochodów tego funduszu preliminował Wydział krajowy 71.602 zł. o 48.345 zł. mniej, niż na r. 1881, a mianowicie: w rubr. I. poz. 1. zwrot kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym 29.908 zł. o 41.828 zł. mniej, niż na r. 1881., a to wedle planu umorzenia udzielonych powiatom pożyczek; — w poz. 2. zwrot kapitału pożyczonego funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych 3.226 zł, a to na podstawie planu umorzenia wypracowanego przez Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 21. Lipca 1880 r., w rubr. II. odsetki poz. 3. od kapitału wypożyczonego Wydziałom powiatowym 1.173 zł. o 4.063 zł. mniej, niż na r. 1881. wedle planu umorzenia; — poz. 4. odsetki zwłoki od powiatów 1.430 zł. na podstawie trzechletniego przecięcia; — poz. 5. od kapitałów chwilowo lokowanych 17.750 zł. o 5.950 zł. mniej, niż na r. 1881. a na koniec w poz. 6. tej rubryki odsetki od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy zakładu kulparkowskiego 16.415 zł. według ułożonego przez Wydział krajowy planu umorzenia; — w rubr. III. rozmaite 1.700 zł.

W dziale wydatków preliminował Wydział krajowy kwotę 105.130 zł. o 150 zł. więcej, niż na rok 1881.

Komisya budżetowa uznając preliminowaną kwotę wydatków za uzasadnioną, wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym, wstawić w dziale wydatków tego funduszu kwotę 105.130 zł.

Co się zaś tyczy działu dochodów, Komisya budżetowa zwraca uwagę Wysokiego Sejmu na okoliczność przytoczoną już przez nas przy rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego: mianowicie, że Komisya budżetowa w załatwieniu przekazanego jej sprawozdania Wydziału krajowego o umorzeniu kwoty pożyczonej z funduszu pożyczki z r. 1873, przedstawiła Wysokiemu Sejmowi wniosek, aby polecić Wydziałowi krajowemu, by celem spłacenia całej pożyczki z r. 1873. wypracował projekt nowej pożyczki. Gdy Wysoki Sejm uchwalał z d. 10. Października wniosek ten przyjął, Komisya budżetowa sądziła, że tem samem odpadł plan umorzenia pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. na budowę kulparkowską, w skutek czego wykreśliła w dziale dochodów funduszu pożyczki z r. 1873. w rubr. I. poz. 2. kwotę 3.226 zł. jako spłatę kapitału, a w rubr. II. poz. 6.

kwotę 16.415 zł., przeznaczoną na odsetki od dłuższej sumy.

(Wicemarszałek ks. Biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie).

Komisya budżetowa wnosi więc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z 1873 roku 105.130 zł. Dochody 51.961 zł. Nadwyżka wydatków 53.169 zł. Niedobór pokryty zostanie z pozostałości rachunków za rok 1881.

Wicemarszałek ks. Biskup Stupnicki. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Upraszam tych Panów, którzy przyjmują te sumy wydatków i dochodów, aby zecheieli rękę podnieść. (Większość). Sumy te przyjęte. Z porządku dziennego następują teraz sprawozdania Wydziału krajowego o koncesjach na pobór myt i kopytkowego. Sprawozdawca p. Badeni ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta:)

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego.

1. Radzie powiatowej w Drohobyczu przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej,
2. Radzie powiatowej w Świątynie przy drodze powiatowej z Załucza do Rożnowa.

Wysoki Sejmie!

1. Ustawą krajową z dnia 22. Lipca 1876. udzielone zostało prawo do poboru myta na drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej z taryfą przepisaną dla dróg krajowych klasy I.

Termin nadanej koncesyi już upłynął, Wydział powiatowy przeto na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 12. Września b. r. wniósł prośbę o odnowienie prawa mytniczego z podwyższoną taryfą klasy II., na dalszych lat pięć.

Za przedłużeniem pomienionej koncesyi pod dotychczasowymi warunkami przemawiają następujące względy.

Omycona droga, przy ożywionym ruchu handlowym z produktami wywożonymi z Borysławia, oddaje ważne usługi dla tamtejszego powiatu.

Coroczne utrzymanie tejże drogi w dobrym stanie połączone jest ze znacznymi kosztami, które wykazuje Wydział powiatowy w czasie od r. 1876. do 1880. w łącznej sumie 20.301 zł. 25 ct. Dochód zaś z myta w tym czasie uzyskany, wynosił 17.113 zł. 64 ct. Z porównania okazujący się niedobór w kwocie 3.187 zł. 61 ct. znalazł pokrycie z zaoszczędzonego funduszu z lat poprzednich.

Natomiast projektowane podwyższenie do-tychczasowej taryfy, dla omyconej drogi na prze-strzeni nie przechodzącej 7 1/2 kilometrów, na za-sadach obowiązujących przy drogach krajowych z klasy I. na II. jako niezgodne z wymogami ustawy krajowej z dnia 25. grudnia 1871. (dz. ust. kr. z 1871. Nr. 18.) nie może być dozwolone.

2. Wysoki Sejm uchwałą z dnia 23. Lipca r. z. przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwie-nia, petycę Wydziału powiatowego w Świątynie, o omycenie drogi powiatowej z Załucza do Ro-żnowa.

Powyższa petycja nadeszła w ostatnim dniu zeszłorocznych obrad sejmowych, nie mogła więc być wniesioną na porządek dzienny. — Obecnie Wydział powiatowy ponawia swoją prośbę.

Rekonstrukcja pomienionej drogi została usku-tecznioną na przestrzeni 20 kilometrów.

Koszta rekonstrukcyi wyniosły kw. 12.545 zł., w której się mieszczą: subwencya z funduszu kra-jowego 4.000 zł. i prestacye drogowe, oszacowane na 4.673 zł.

Utrzymanie drogi w roku 1880. podano na kwotę 3.607 zł., a dochód z myta przy zastoso-waniu taryfy kl. II. przynieść może rocznie 2.400 zł.

Wydział powiatowy podnosi ważność tej ko-munikacyi dla miejscowości sąsiednich, wykazuje przytem 14. mostów i przepustów na drodze utrzy-mywanych.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą
Uchwałę

o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Drohobyczu przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej.

2. Radzie powiatowej w Świątynie przy dro-dze powiatowej z Załucza do Rożnowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Kra-kowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Radom powiatowym w Drohobyczu i Świątynie, nadaje się na lat pięć od wejścia w wy-konanie tej uchwały, prawo do poboru opłat my-tnicznych, pod warunkiem utrzymywania przedmio-tów omyconych w dobrym stanie kosztem odnośnych funduszków powiatowych:

1. Radzie powiatowej w Drohobyczu prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej, według następują-cego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w za-przęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego jako to: od koni, wo-łów, bujaków, krów, byków, mułów i osłów, tudzież od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tego ro-dzaju 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny 1/2 (pół) ct.;

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytnicznej.

2. Radzie powiatowej w Świątynie prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej z Załucza do Rożnowa wiodącej, według następu-jącej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w za-przęgu 4. (cztery) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II. Przy poborze myta mają być zacho-wane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty my-tnicznej lub o znizeniu tejże.

Art. III. Od opłaty myta drogowego przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej, wolni są mieszkańcy gmin Mraźnicy i Schodnicy, ile razy przewożą własne produkta lub jadą próżno do miasta; jeżeli jednak wiozą olej skalny, wosk ziemny lub naczynia służące do ich wydobywania, czy przechowania natenczas ponoszą opłatę mytniczną.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegó-łowej.

Głós y. Prosimy o głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Kto jest za tem, aby głosować nad tą uchwałą en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przy-jęto. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęta.

P. Józef Jasiński. Wnoszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania tej ustawy.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Jest wniosek o przystąpienie do trzeciego czytania

bez czytania tej uchwały. Kto się z tem wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przymuje tę uchwałę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. B a d e n i (Czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej Brzeskiej prawo do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy Brzeski, na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 25. Czerwca 1881., prosi o udzielenie prawa na pobór myta drogowego i mostowego przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska.

Za prośbą tą przemawiają następujące względy:

Budowa pomienionej drogi w roku bieżącym ukończoną została na przestrzeni 8 kilometrów i 286 metrów.

Na przestrzeni tej znajduje się 30 mostów i przepustów, z których trzy mosty mają łącznej długości 41 metrów.

Koszta budowy wykazane są w kwocie 26.824 zł. 73 ct.

Koszta zaś połączone z utrzymaniem drogi obliczone na 1.759 zł. 34 ct.

Tak wybudowana droga jak i mosty mają prawo do omycenia, z zastosowaniem taryfy klasy I., obowiązującej przy drogach krajowych.

Dochód z myta przyczyni się do utrzymania w dobrym stanie przedmiotu omyconego, stanowiącego ważny środek komunikacyjny dla powiatu Brzeskiego i Nowosądeckiego.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej Brzeskiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Jurków - Wytrzyńska.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Brzesku, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta drogowego i mostowego przy drodze powiatowej Jurków - Wytrzyńska, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta drogowego i mostowego na jednej stacyi przy drodze powiatowej Jurków - Wytrzyńska, pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, drogowego 2 (dwa) ct., mostowego 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, drogowego 1 (jeden) ct., mostowego 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, drogowego 1/2 (pół) ct., mostowego 1/2 (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Wice - marszałek ks. Biskup S t u p n i c k i. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef J a s i ń s k i. Wnoszę o głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice - marszałek ks. Biskup S t u p n i c k i. Kto jest za tem, ażeby głosować nad tą uchwałą en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

Sprawozdawca p. hr. B a d e n i. Wnoszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania uchwały tej.

Wice-marszałek ks. Biskup S t u p n i c k i. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. B a d e n i (Czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Przemyślu prawa do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy Przemyśki, na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 18. Marca 1881., wniósł prośbę o wyjednanie w drodze ustawodawstwa krajowego prawa do poboru myta od mostu wybudowanego na rzece Wiarze, z zastosowaniem obowiązującej przy drogach krajowych taryfy klasy I.

Powyższą prośbę uzasadniają następujące względy:

Pomieniony most, w myśl §. 5. ustawy drogowej, przez Radę powiatową uznany za powiatowy, ma 100 metrów długości.

Koszta budowy podane są na kwotę 5.606 zł. 55 ct.

Koszta zaś rocznego utrzymania obliczone na 560 zł. 60 ct. mogą znaleźć pokrycie w spodziewanym dochodzie z opłaty myta, wedle projektowanej taryfy.

Zbudowany most ściśle podług planu i kosztorysu, do utrzymania stałej komunikacji na drodze Przemysko-Samborskiej, niezbędnie jest potrzebny.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej w Przemyśle prawa do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Radzie powiatowej w Przemyśle nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II. Myto pobieranem być ma podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Proszę o głosowanie nad uchwałą en bloc.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Badeni. Proszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania tej uchwały.

Wice-marszałek ks. Biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (Czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

- 1) obszarowi dworskiemu w Monasterzu i Czerwonej woli od mostu na rzece Lubaczówce;
- 2) gminie Babina od mostu na rzece Strwiążu;
- 3) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach od mostu na rzece Bar czyli Zbiór;
- 4) obszarowi dworskiemu w Manastercu od mostu na rzece Dniestrze.

Wysoki Sejmie!

1) Przy drodze gminnej prowadzącej z Jarosławia do Królestwa polskiego, zbudowany został most na rzece Lubaczówce, 80 m. długości mający, we wsi Monasterzu.

Koszta budowy wynoszące kwotę 4.952 zł. pokryte zostały prestacyami obszaru dworskiego i gmin Monasterzec i Czerwona wola, przy pomocy subwencji z funduszu krajowego w kwocie 2.000 zł. i funduszu powiatowego 300 zł.

Dalsze utrzymanie pomienionego mostu w dobrym stanie, obliczono na kwotę 460 zł. rocznie. Gminy interesowane, jako przeciążone już wydatkami drogowymi, oświadczyły protokolarnie, że do utrzymania mostu przyczyniać się nie mogą, natomiast obszar dworski, obowiązek ten przyjął na siebie, prosi jednak o udzielenie mu koncesyi mytniczej.

Wedle taryfy zaprowadzonej, równającej się klasie II. przy drogach krajowych obowiązującej, dochód mytniczy przynieść może około 300 zł. rocznie.

Gminy Monasterz i Czerwona wola z Czercami, wolne być mają w zupełności od opłaty myta.

Wydział powiatowy, uznając ważność tej komunikacji, przemawia za prośbą obszaru dworskiego.

2) Gmina Babina, powiatu Samborskiego, na mocy ustawy krajowej z dnia 5. Listopada 1876, uzyskała koncesję na pobór myta od mo-

stu na rzece Strwiążu, przy drodze gminnej prowadzącej z Sambora do Sądowej Wiszni.

Pomieniona gmina, przed terminem koncesyi gasnącej w roku 1882, wniosła prośbę o odnowienie posiadanego prawa, pod dotychczasowymi warunkami, na dalszych lat pięć.

Wydział powiatowy, w zastępstwie Rady powiatowej uchwałą z dnia 10. Września b. r. oświadczył się za przychyleniem do wniesionej prośby na podstawie sprawdzonych okoliczności przy dochodzeniu komisijnem — a mianowicie:

że omycony most przeszło 35 metrów długi służy dla dogodności miejscowej i okolicznych gmin;

że most ten już znacznie zniszczony, wymaga nieodzownie w krótkim czasie odbudowania, że koszta odbudowania, wedle szczegółowego kosztorysu obliczone na kwotę 2.571 zł. 69 ct. dadzą się w części pokryć z funduszu w ciągu trwania ostatniej koncesyi zaoszczędzonego w kwocie 1.600 zł.;

a zresztą zabezpieczone być mogą z dalszych dochodów myta, prelininowanych rocznie na około 200 zł., z których wypadnie opędzić także koszta zwyczajnej konserwacji, wynoszące w roku w przecięciu 50 zł.;

że gmina Babina starając się sama o utrzymanie przedmiotu omyconego w dobrym stanie, należąca do rzędu gmin uboższych, dość często nawiedzona bywa wylewem rzeki Strwiąż wyrządzającym znaczne szkody.

3) Na mocy uchwały Sejmu krajowego sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z dnia 6. Sierpnia 1876, gmina i obszar dworski w Rychcicach powiatu Drohobyckiego, pobierają wspólnie myto od mostu wybudowanego na rzece Bar czyli Zbiór.

Przed upływem koncesyi gasnącej w roku bieżącym, strony interesowane wniosły prośbę o odnowienie posiadanego prawa, pod dotychczasowymi warunkami na dalszych lat pięć.

Przedmiot omycony stanowi wybudowany most na rzece Bar 22 metrów długi i oraz 12 mniejszych mostów, łącznej długości 68 metrów.

Budowa rzeczonych mostów kosztowała 1.736 zł. 39 ct.,

koszta utrzymania tychże mostów w czasie od roku 1876 do końca 1880 wykazane są w kwocie 2.321 zł. 26 ct.

Uzyskany zaś w tym czasie dochód z myta przyniósł razem 2.200 złr.

Z porównania okazuje się zwiększony wydatek o 121 zł. 26 ct.

Rada powiatowa uchwałą z dnia 12. Września b. r. uznała potrzebę przedłużenia pomienionej koncesyi, bacząc na to, że przedmiot omycony znajdujący się przy drodze gminnej w najbliższem połączeniu między Drohobyczem a Lwowem, utrzymywany bywa przez gminę i obszar dworski w Rychcicach w dobrym stanie ze znaczniejszym nakładem, przechodzącym siły pre-stujących.

4) Obszar dworski w Manastercu, powiatu Rudeńskiego, za pośrednictwem Wydziału powiatowego, wniósł prośbę o udzielenie mu prawa do poboru myta od mostu na rzece Dniestrze.

Wedle protokołu dochodzenia, przez Wydział powiatowy przeprowadzonego, obszar dworski własnym kosztem wybudował pomieniony most długości 27 $\frac{1}{2}$ metrów, a gminy, w obrębie których most położony, zgodziły się na omycenie tegoż na wyłączną korzyść obszaru dworskiego.

Koszta budowy — według zasad technicznych wykonanej — wykazane są w kwocie 2.157 zł. 38 ct. a koszta zwyczajnego utrzymania prelininowane corocznie na 100 zł.

Wydział powiatowy przemawiając za uwzględnieniem wniesionej prośby, podnosi tę okoliczność, że wystawioay most na trakcie drogi gminnej z Komarna do Drohobycza wiodącej stanie się dobrodziejstwem dla całej okolicy naddniestrzańskiej, i że z tego powodu interesowany obszar zasługuje na pobór myta od mostu, którego nie tylko sam wybudował, ale i w przyszłości utrzymywać będzie w dobrym stanie wraz z czterema innymi mostami w obrębie gminy Monasterca położonymi.

Projektowana wszakże przez obszar dworski taryfa jest za wysoka i niezgodna z obowiązującymi przepisami. Zdaniem Wydziału krajowego, zgodnie z wymogami wskazanymi w dekreście kancelaryi nadwornej z dnia 7. maja 1842 l. 12.255, może być udzieloną taryfa przepisana dla myt prywatnych klasy I.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

1) Obszarowi dworskiemu w Manasterzu i Czerwonej woli od mostu na rzece Lubaczówce.

- 2) Gminie Babina od mostu na rzece Strwiążu.
- 3) Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach od mostu na rzece Bar czyli Zbiór.
- 4) Obszarowi dworskiemu w Manastercu od mostu na rzece Dniestrze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I. Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu w Monasterzu i Czerwonej woli, powiatu Jarosławskiego, od mostu na rzece Lubaczówce, według następującej taryfy:

- 1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 3 (trzy) ct.,
- 2) od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia ro-gatego, osła, muła 3 (trzy) ct.,
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.,
  - c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.
- 2) Gminie Babina, powiatu Samborskiego, od mostu na rzece Strwiążu;
- 3) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach, powiatu Drohobyckiego, od mostu na rzece Bar czyli Zbiór.

4) Obszarowi dworskiemu w Manastercu, po-wiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze.

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 2. 3. i 4. wyszczególnionych) pobierać należy opłatę według następującego wymiaru:

- 1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 (jeden) ct.;
- 2) od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia ro-gatego, osła, muła 1 (jeden) ct.,
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.,
  - c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. II. Przy poborze myta mają być za-chowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o niżeniu tejże.

Art. III. Mieszkańcy gmin Monasterza i Czer-wonej woli wolni są od opłaty myta mostowego dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Wice-marszałek ks. b. Stupnicki. Roz-prawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa ogólna zam-knięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekr. p. Józef Jasiński. Wnoszę o głoso-wanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-marszałek ks. b. Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęta.

Spraw. p. hr. Badeni. Proszę o przystą-pienie do trzeciego czytania bez czytania tej uchwały.

Wice-marszałek ks. b. Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu zechce rękę podnieść. (Wię-ksość). Uchwała przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru myta przewozowego dla obszaru dworskiego w Ha-nowcach na rzece Dniestrze i dla obszaru dwor-skiego w Mętkowie na Wiśle.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową z dnia 22. Lipca 1876, obszar dworski w Hanowcach, powiatu Rohatyńskiego, otrzymał prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Dniestrze na lat pięć.

Przed upływem nadanej koncesyi, wniósł in-teresowany obszar dworski próbę o odnowienie po-siadanego prawa na dalszy przeciąg pięćcioletni pod dotychczasowymi warunkami. Szerokość rzeki przy najwyższym wzroście wody wynosi 250 me-trów.

Budowa przewozu kosztowała 400 zł.

Utrzymywanie przyrządów przewozowych, w ciągu trwania koncesyi, wynosiło rocznie kwotę 62 zł.

Wykazany dochód z myta na 80 zł. nie daje dostatecznego zasobu na zabezpieczenie kosztów, jakie wypadnie poineść na odbudowanie przed-miotu omyconego.

Pomieniony przewóz jest dobrodziejstwem dla miejscowej i okolicznych gmin.

Mieszkańcy gminy Hanowce są zupełnie uwol-nieni od opłaty mytniczej.

Wniesiona prośba zasługuje przeto na uwzglę-dnienie.

Obszar dworski w Mętkowie, powiatu Chrza-nowskiego, za pośrednictwem Wydziału powiato-wego wniósł prośbę o udzielenie mu prawa do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle.

Z komisijnego dochodzenia, przez Wydział powiatowy przeprowadzonego, okazuje się: że sze-

rokość rzeki wynosi 180 metrów; że koszta rocznego utrzymania nowo sporządzonych w roku bieżącym przyrządów przewozowych, wraz z wydatkiem na przewoźników wynoszą 280 zł., że koszta te tylko w części mogą być zabezpieczone z dochodu rocznego z przewozu obliczonego na 145 zł.

Wydział powiatowy w zastępstwie Rady powiatowej, uchwałą z dnia 16. Września 1881, oświadczył się za uwzględnieniem wniesionej prośby, podnosząc tę okoliczność, że wzmiankowany przewóz na Wiśle dla utrzymania stałej komunikacji na trakcie z Chrzanowa do Zatora, Oświecima i Wadowic, niezbędnie jest potrzebny.

Na tej podstawie może być nadana koncesya mytnicza obszarowi dworskiemu w Mętkowie z zastosowaniem taryfy klasy IIgiej przepisanej dla myt prywatnych.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do poboru myta przewozowego dla obszaru dworskiego w Hanowcach na rzece Dniestrze i dla obszaru dworskiego w Mętkowie na rzece Wiśle.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I. Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Obszarowi dworskiemu w Hanowcach, powiatu Rohatyńskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Dniestrze w Hanowcach, według następującej taryfy:

1) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.

2) od każdej osoby z taczkami lub wózkiem ct. (dwa) ct.

3) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

4) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 2 (dwa) ct.

Wyjątek stanowią bydła ssące przy matkach od których się myta nie opłaca;

5. od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, jakoteż od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju n. p. od prosiąt, jagniąt, kozłat 1 (jeden) ct.

2. Obszarowi dworskiemu w Mętkowie, powiatu Chrzanowskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle pod Mętkowem, według następującego wymiaru:

a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzęzonego 3 (trzy) ct.

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, buhaja i trzylatki 3 (trzy) ct.

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. II. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

Art. III. Mieszkańcy gminy Hanowce, posiadający grunta po obydwóch stronach rzeki Dniestrza, wolni są od opłaty myta przewozowego, tamtejszemu obszarowi dworskiemu przysługującego.

Wice-Marszałek ks. Biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Proszę o głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-Marszałek ks. Biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Baden i. Proszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania tej uchwały.

Wice-Marszałek ks. B. Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość). Uchwała przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Baden i (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielenie gminom miast Brzeżan i Brodów, koncesyi na dalszy pobór myta kopytkowego.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu niniejszem przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi prośby gmin miast Brzeżan i Brodów o udzielenie im prawa do dalszego poboru dochodu z myta kopytkowego. Do oceny wniesionej sprawy służą następujące szczegóły.

A) Gmina miasta Brzeżan, na mocy ustawy krajowej z dnia 7. Lutego 1879, korzystając z nadanej jej koncesyi kopytkowej — która upływa z dniem 17. Marca 1882 — dopełnia dostatecznie warunków, przez wysoki Sejm zastrzeżony.

Wydział krajowy przekonał się dowodnie, że wykazane przez gminę za rok 1879 i 1880 roboty około dróg, ulic i placów miejskich a przez oddziały techniczny Wydziału krajowego sprawdzone, tak pod względem ich wykonania jakoteż pod względem odpowiedniego użycia dochodów z kopytkowego i prestacyi drogowych, są zadowalniające.

Co stwierdzają następujące daty.

Na cele konserwacyi dróg miejskich, na budowę chodników i utrzymanie placów publicznych wydała gmina w r. 1879, kwotę 5.576 zł. 59 ct. w r. 1880 kwotę 4.550 zł. 09 ct. Dochód z poboru kopytkowego wynosił w r. 1879 — 3.426 zł. 52½ ct. w r. 1880 — 4.262 zł. 50 ct.

Niedobór ztąd powstały pokryto w części z prestacyi w myśl §. 12. i 16. ustawy drogowej na mieszkańców miasta nałożonych, w części z innych funduszów miejskich.

Między motywami przedstawionymi w prośbie gminy zasługują przedewszystkiem na uwagę: że w budżecie gminnym na r. 1881 prelininowano na cele komunikacyjne miasta kwotę 6.322 zł. 90 ct. podczas gdy dochód z kopytkowego wynosi tylko 4.262 zł. 50 ct., że w ciągu trwania koncesyi ulepszone znacznie środki komunikacyjne w obrębie miasta, pozostałe zaś w tym względzie do wykonania roboty, jak rekonstrukcyja bruku w rynku z użyciem kamienia kostkowego, uzupełnienie budowy chodników przy ulicy Adamowskiej, Rohatyńskiej i Lwowskiej i zbudowanie nowego chodnika przy ulicy Zbożowej, brukowanie placów targowych i oraz częścią budowa, częścią konserwacya dróg miejskich są to roboty znaczniejsze, wymagające dłuższego czasu i wielkiego nakładu przechodzącego miarę zwykłych obowiązków z mocy ustawy drogowej na gminie ciężących; że gmina w innych działach gospodarstwa swego poniosła niemałe ofiary z niedoborem wykazany w kwocie 1.685 zł. 65 ct., że prelininowane dalsze potrzeby drogowe miasta, mające na celu ulepszenie i utrzy-

manie środków komunikacyjnych, które w położeniu gminy nie dadzą się zabezpieczyć z zwyczajnych funduszów miejskich, wymagają nieodzownie prócz zasobów prestacyi ustawą drogową przepisanych, jeszcze nadzwyczajnego zasiłku, którego przysporzony być może z dochodu kopytkowego na dalszy peryod koncesyi.

Wprawdzie Rada powiatowa w Brzeżanach, uchwałą z dnia 14. Września b. r. odmówiła poparcia wniesionej prośbie, nie podniosła jednak żadnego zarzutu i niczem nie uzasadniła odmownego zapatrywania.

Wydział krajowy w obec zapadłych już w bieżącej sesyi uchwał Wysokiego Sejmu nadających prawo do poboru myta kopytkowego innym gminom miejskim — oraz w obec okoliczności powyżej przywiedzionych przemawiających za przychylnem załatwieniem sprawy, nie widzi dostatecznego powodu do odsądzenia gminy Brzeżańskiej od dochodu z opłaty kopytkowego.

B) Gmina miasta Brodów uzyskała jeszcze dawniej, na mocy ustawy krajowej z dnia 10. Sierpnia 1876 koncesyę do pobierania dochodu z myta kopytkowego, które gaśnie z końcem roku 1881.

W dotychczas obowiązującej koncesyi nie były zamieszczone warunki, które później za uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1878 znajdowały zasadnicze zastosowanie przy każdorazowym uregulowaniu koncesyi kopytkowych w innych gminach.

Są to warunki:

1) Dochód z poboru myta kopytkowego powinien być obracany całkowicie na utrzymanie w dobrym stanie ulic, dróg i placów miejskich.

2) Dochód ten powinien ułatwić miastu wypełnienie ciężącego na niem tak z mocy ustawy gminnej, jak i z mocy ustawy drogowej, obowiązku utrzymywania w dobrym stanie dróg, ulic i placów miejskich — ale miasto pobierające kopytkowe, nie może ograniczać się li tylko do użycia na ten cel dochodu z poboru kopytkowego, przeciwnie winno ono oprócz tego poboru używać na utrzymanie w dobrym stanie dróg, ulic i placów miejskich, także prestacyi drogowych.

3) Kontrola nad wypełnianiem przez miasto powyższych warunków, służyć musi Wydziałowi powiatowemu a względnie Wydziałowi krajowemu.

4) W razie uporczywego niedopełnienia tych obowiązków, zastrzeżone być muszą Władzom nadzorującym skuteczne środki przymusowe.

Uzasadnienie udzielenia gminie miasta Brodów prawa do poboru dochodu z kopytkowego, stosownie do przyjętej normy w dalszym peryodzie trzechletnim, na warunkach co dopiero przytoczonych, opiera się na następujących danych.

Dochód z opłaty kopytkowego przeznaczony na cele komunikacyjne miasta — na podstawie przedłożonego kontraktu dzierżawy, zapewniony był w ostatnim roku koncesyi na kwotę 8.126 zł.

Koszta utrzymania chodników, ulic i dróg miejskich, wedle wykazu kasowego gminy, wynoszące przeciętnie w roku kwotę 10.270 zł. 51 ct. pokryte zostały częścią z opłaty kopytkowego, częścią dochodami otrzymanymi z innych źródeł miejskich.

Dalsze potrzeby ulepszenia i utrzymania środków komunikacyjnych miasta, przez komisję Wydziału powiatowego sprawdzone i preliminarowane z wydatkiem w kwocie 30.141 zł. 36 ct., w pierwszym rządzie mogą być zabezpieczone z zasobów służących na mocy §. 11. ustawy drogowej; do czego zmierza uchwała Rady gminnej z 27. Września 1881, którą postanowiono zaprowadzić prestatycy na rzecz dróg, ulic i placów miejskich.

Gmina Brodzka, po zniesieniu wolnego okręgu cłowego znacznie uszczuplona w swoich dochodach, będąc przeciężona wydatkami w innych działach swego gospodarstwa i przewidując w roku 1881. niedobór w kwocie . . . . . 29.559 zł. 66 ct. nie jest w stanie na cel powyżej wskazany użyć zwyczajnych dochodów miasta i musi się oglądać za innym nadzwyczajnym zasiłkiem, spodziewanym jak dotąd z opłaty kopytkowego.

Rada powiatowa na posiedzeniu z dnia 8. b. m. uchwaliła jednogłośnie poprzeć powyższą prośbę z tem jednakże ograniczeniem, ażeby dotąd obowiązująca taryfa została zniżoną w pierwszej pozycji co do opłaty bydła pociągowego w zaprzęgu, od każdej sztuki z 8 ct. na 5 ct., w drugiej pozycji co do opłaty bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od każdej sztuki z 4 na 2 ct.

Zdaniem Wydziału krajowego należy przedłużyć gminie Brodzkiej koncesyę na pobór dochodu z myta kopytkowego na przeciąg lat trzech, czyniąc zarazem wykonywanie tego prawa zawisłem od ścisłego wypełnienia warunków zamieszczonych w projekcie do ustawy.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Ustawa

o udzieleniu gminom miast Brzeżan i Brodów prawa do dalszego poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I. Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminom miast Brzeżan i Brodów prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami.

Art. II. Gmina miasta Brzeżan pobierać ma myto kopytkowe na sześciu rogatkach miejskich, a mianowicie:

1. Na drodze ku Posuchowu za ostatniemi chałupami przedmieścia Adamówki;

2. na rządowym gościńcu wiodącym z Adamówki do Putotur za mostem pod Lipą, pod folwarkiem zwanym Marcelówką;

3. na gościńcu ku Rajowi, obok bramy żelaznej za cmentarzem;

4. na przedmieściu miasteczku przy drodze do Leśnik za ostatniemi chałupami przedmieścia;

5. na gościńcu rządowym wiodącym do Lwowa przy rogatce lwowskiej;

6. na drodze krajowej ku Złoczowu i Tarnopolowi przy rogatce Złoczowsko-Tarnopolskiej.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

1. od każdej sztuki bydła pociągowego 2 (dwa) centy;

2. od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) cent;

3. od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) centa.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które przy matkach idą, są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. III. Gmina miasta Brodów pobierać ma myto kopytkowe na siedmiu rogatkach, a mianowicie:

a) przy drodze wiodącej na ulicę Lesznio-wską;

b) przy drodze wiodącej na ulicę Lwowską;

c) przy drodze do wielkich folwarków obok starego okopiska;

d) przy drodze do wielkich folwarków obok Skarbowego Chmielnika;

e) na Jurydycy, w miejscu dawnego wału miejskiego;

f) na Podzamczu, naprzeciw skarbowego browaru;

g) przy drodze do dworca kolei żelaznej obok mostu na Suchowólcę.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 5 (pięć) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Konie, krowy, woły, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które są i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV. Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o znizeniu takowych.

Art. V. Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich, na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI. Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle i w dobrym stanie i używanie na ten cel prestaty mieszkańców miasta według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII. Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII. Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego roboty usku-

tecznione zostały i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX. Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego, służy Wydziałowi powiatowemu a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X. Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe, wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna Władza powiatowa wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI. Od zwierząt wyżej poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina pobierająca myto kopytkowe pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wice-Marszałek ks. B. Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński: Proszę o głosowanie nad tą ustawą en bloc.

Wice-Marszałek ks. B. Stupnicki: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty. Kto przejmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Badeni: Proszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania tej ustawy.

Wice-Marszałek ks. B. Stupnicki: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Wróbliku królewskim od mostu na rzece Nowej Murwawie, tudzież gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupczyńcach od mostu na rzece Strypie:

Wysoki Sejmie!

1. Na rzece Murwawie, przecinając drogę gminną wiodącą od Krosna ku Rymanowi i Sano-

kowi, wybudował obszar dworski w Wróbliku królewskim, za przyczynieniem się tamtejszej gminy most 45 metrów długości.

Koszta budowy mostu nie wliczając w to kosztów robocizny, wykazane są na kwotę 653 złr.,

Koszta zaś rocznego utrzymania obliczone na . . . . . 100 „

Rada gminna w Wróbliku królewskim, uchwałą z 15. maja b. r. zgodziła się na omycenie pomienionego mostu na rzecz tamecznego obszaru dworskiego z zastrzeżeniem zupełnego uwolnienia mieszkańców gminy od opłaty myta, a obszar dworski przyjął na siebie obowiązek utrzymywania omyczonego przedmiotu, własnym staraniem, w dobrym stanie, w razie uzyskania koncesyi mytniczej.

Na tej podstawie prosi rzeczony obszar dworski o udzieleniu mu prawa do pobierania myta od wybudowanego mostu na rzece Nowej Murwawie.

Rada powiatowa Krośnieńska — opierając się na protokólnym dochodzeniu w tej sprawie przeprowadzonym i uznając ważność wzmiankowanego mostu dla komunikacji publicznej — uchwałą z dnia 17. Września 1881 oświadczyła się za wniesioną prośbę.

Projektowaną przez obszar dworski taryfę, uznajemy za wysoką, natomiast zgodnie z postanowieniami dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 7. Maja 1842 l. 12255 może być przyznana taryfa przepisana dla myt prywatnych klasy II.

2. Gminy i obszary dworskie w Dynesowie i Kupczyńcach, powiatu Tarnopolskiego, za pośrednictwem Wydziału powiatowego, wniosły prośbę o udzielenie im wspólnego prawa do poboru myta od mostu, wspólnym kosztem wybudowanego na rzece Strypie według taryfy I. klasy, przepisanej dla dróg krajowych, na przeciąg lat pięć.

Wydział powiatowy przemawia za uwzględnieniem wniesionej prośby, z następujących powodów:

Pomieniony most pod kontrolą Wydziału powiatowego wybudowany, i w roku 1881 oddany do użytku publicznego, jest przeszło 39 metrów długi.

Koszta budowy wykazane są w kwocie . . . . . 3294 zł. 47 ct.

Koszta zaś rocznego utrzymania obliczone na . . . . . 216 „ 62½ „ prawdopodobnie znajdą pokrycie z myta, spodziewanego wedle projektowanej taryfy.

Droga, przez którą wybudowany most na Strypie przecina, stanowi ważną arterję ruchu komunikacyjnego między powiatem Brzeżańskim a Tarnopolskim.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Wróbliku królewskim od mostu na rzece Nowej Murwawie, tudzież gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupczyńcach od mostu na rzece Strypie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu w Wróbliku królewskim powiatu Krośnieńskiego, od mostu na rzece Nowej Murwawie, według następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzężonego 2 (dwa) ct.

2. od bydłat przepędzanych:

a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

2) Gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupczyńcach, powiatu Tarnopolskiego, od mostu na rzece Strypie, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ½ (pół) ct.

Art. II. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Art. III. Mieszkańcy gminy w Wróbliku królewskim wolni są od opłaty myta mostowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, ogólna rozprawa zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Baden i. Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Wice Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Baden i (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu gminie Szczercza powiatu Lwowskiego, prawa do dalszego pobierania myta mostowego.

Wysoki Sejmie!

Gmina Szczerczec powiatu Lwowskiego, na mocy ustawy krajowej z dnia 5. Listopada 1876, pobiera myto od dwóch mostów położonych przy drogach gminnych, prowadzących do Piasków i do Łan.

Przed terminem koncesyi, gasnącej z końcem bieżącego roku, pomieniona gmina za pośrednictwem Wydziału powiatowego, wniosła prośbę o odnowienie posiadanego prawa pod dotychczasowymi warunkami na dalszych lat pięć.

Protokolarne dochodzenie, przez Wydział powiatowy na miejscu przeprowadzone, przekonuje: że pierwszy z omyconych mostów, w dobrym stanie utrzymywany, ma 32 metrów długości, drugi zaś w roku 1881. zupełnie nowo przebudowany, jest 15.50 metrów długi;

że koszta połączone z utrzymaniem przez gminę środków komunikacyjnych, w ciągu trwania koncesyi wykazane na kwotę 3.025 zł. 64 ct.

w porównaniu z dochodem uzyskanym w tym czasie z myta w kwocie 1.413 zł. przechodzą siły prestujących;

że gmina ponosząca 94% dodatków do podatków bezpośrednich, uciec się musiała do pożyczki z zakładowego majątku w kwocie 725 zł. na pokrycie wydatków nowej drogi murowanej.

Wydział powiatowy przemawia za uwzględnieniem wniesionej prośby.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzielenie gminie Szczercza powiatu Lwowskiego, prawa do dalszego pobierania myta mostowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem postanawiam co następuje.

Art. I. Gminie Szczercza powiatu Lwowskiego, nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do dalszego pobierania myta od dwóch mostów położonych przy drogach gminnych prowadzących do Piasków i do Łan, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omycanych własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II. Opłatę myta pobierać należy jedną tylko, to jest licząc łącznie za obydwa mosty, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów i od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 1 (jeden) ct. Wyjątek stanowią bydła wszelkiego rodzaju ssące, przy matkach, które są wolne od opłaty myta.

Art. III. Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

Art. IV. Mieszkańcy gminy Szczercza, wolni są zupełnie od ponoszenia myta mostowego.

Wice-Marszałek ks biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, ogólna rozprawa zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta.

P. Dr. Małecki. Wnoszę o przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca hr. Baden i (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta mostowego dla obszaru dworskiego w Koniuszkach Siemianowskich.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową z dnia 12. Stycznia 1873, obszar dworski w Koniuszkach siemianowskich, powiatu Rudeńskiego, otrzymał prawo do poboru myta od dwóch mostów, własnym kosztem wybudowanych na dawnym korycie rzeki Dniestru przy drodze do Hordyni prowadzącej.

Pomieniony obszar dworski, z upływem terminu nadanej koncesyi, prosi o odnowienie posiadanej prawa, na dalszych lat pięć, pod dotychczasowymi warunkami.

Przedmiot omycenia stanowią dwa mosty, z których pierwszy ma długości do 25 metrów, a drugi około 21. metrów.

Prócz tego, utrzymuje obszar dworski na przestrzemi rzeczonoj drogi, trzy mniejsze mosty, w łącznej długości przenoszące 10 metrów.

Koszta utrzymania tychże mostów wykazane są w ubiegłym peryodzie z ośmiu lat na kwotę 621 zł., czyli w przecięciu rocznie na 77 zł.

Dochód zaś roczny uzyskany z myta w kwocie 40 zł. nie pokrywa kosztów utrzymania w dobrym stanie omyconych mostów, które przyczyniając się do najbliższego połączenia między Sądową Wisznią a Drohobyczem, ważne oddają usługi dla komunikacyi publicznej.

Wydział powiatowy na tej podstawie przemawia za uwzględnieniem wniesionej prośby.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta mostowego dla obszaru dworskiego w Koniuszkach Siemianowskich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiam, co następuje:

Art. I. Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach Siemianowskich powiatu Rudeńskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do dalszego poboru myta od dwóch mostów, na dawnym korycie rzeki Dniestru i na drodze do Hordyni położonych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych własnym kosztem, w dobrym stanie.

Art. II. Pobór myta odbywać się będzie przy rogatce mytniczej, w środkowym punkcie pomiędzy obydwojma mostami na drodze do Horodny wystawionej, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju dwa (2) ct.

Wyjątek stanowią bydłeta wszelkiego rodzaju ssące, za które nie opłaca się myta.

c) Od pięciorga świń lub cieląt dwa (2) ct.

d) od dziesięciu owiec dwa (2) ct.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta i o znizeniu takowej.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą *en bloc*.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę *en bloc*, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej w Gorlicach prawa do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych Ropawysowa i Biecz-Golanka.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy Gorlicki na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 30. Czerwca 1881. prosi o omycenie nowych dróg komunikacyjnych Ropawysowa i Biecz-Golanka, wybudowanych staraniem Reprezentacyi powiatowej.

Przedłożone protokoła komisyjne wraz z innymi aktami wykazują następujące szczegóły.

A. Pierwsza z pomienionych dróg Ropa-Wysowa, wybudowana na przestrzeni 14·13 kilometrów, prowadzi w całej długości z Ropy do Klimkówki.

Na tej drodze wybudowano 17 mostów, z których cztery największe łącznej długości 98 metrów posiadają warunki do omycenia.

Koszta budowy drogi i mostów wynoszą kwotę 24.493 zł. 24 $\frac{1}{2}$ ct., koszta zaś rocznego utrzymania preliminowane są w kwocie 3.271 zł. 12 ct.

Spodziewany dochód z myta wedle projektowanej taryfy w przybliżeniu rocznie od 300 do 400 zł. w części przyczynić się może do zabezpieczenia preliminowanych kosztów utrzymania.

B. Droga Biecz-Golanka, projektowana w łącznej długości 24 kilometrów, dotąd zupełnie została wykończoną na przestrzeni 17 kilometrów.

Na tej drodze znajduje się 19 mniejszych mostów, oraz 67 przepustów, nieposiadających warunków do omycenia.

Wykonana budowa kosztowała 11.802 zł. 20 ct., roczne zaś utrzymanie wynosić będzie do 2.810 zł.

Dochód roczny spodziewany z myta od 200 do 300 zł. służyć może na częściowe pokrycie podanych kosztów rocznego utrzymania.

Mieszkańcom gminy Rzepiennika Marciszewskiego, w razie nadania żądanej koncesyi, przysłużyć będzie uwolnienie od opłaty mytniczej.

Obie pomienione drogi, mające ważne znaczenie dla całego powiatu, do wybudowania których fundusz krajowy przyczynił się znaczniejszą subwencją, zdaniem Wydziału krajowego posiadają przepisane wymogi do omycenia na zasadach obowiązujących przy drogach krajowych, a mianowicie:

Droga Ropa-Wysowa z zastosowaniem taryfy klasy I. dla myta drogowego i klasy III. dla myta mostowego;

droga Biecz-Golanka z zastosowaniem taryfy klasy I. dla myta drogowego.

Natomiast nie może być udzieloną koncesya na pobór myta mostowego przy drodze Biecz-Golanka, bowiem wykazane mosty nie mają przepisanej długości, największy z nich dochodzi tylko 10 metrów.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzielenie Radzie powiatowej w Gorlicach prawa do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych Ropa-Wysowa i Biecz-Golanka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megu Królestwa Galicyi i Lodomoryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Radzie powiatowej w Gorlicach nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych Ropa-Wysowa i Biecz-Golanka pod warunkami utrzymania przedmiotów omyconych kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II. Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

A. Przy drodze Ropa-Wysowa:

1. Myto drogowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2. Myto mostowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 3 (trzy) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $1\frac{1}{2}$ (półtora) ct.

B. Przy drodze Biecz-Golanka myto drogowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub znizeniu tejże.

Art. IV. Mieszkańcy gminy Rzepiennika Marciszewskiego wolni są od opłaty myta drogowego przy drodze Biecz-Golanka ustanowionego.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Roz-

prawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu. (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Proszę o głosowanie nad tą uchwałą *en bloc*.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę *en bloc*, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała ta jest przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Badeni. Proszę o przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania tej uchwały.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek ten jest przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała ta w trzecim czytaniu przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej Brzozowskiej prawa do dalszego pobierania myta przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Brzozowie na mocy ustawy krajowej z dnia 8. Grudnia 1877. uzyskała koncensę na dalszy pięcioletni pobór myta przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej. A że nadana koncesya upływa w miesiącu Marcu 1882, przeto Rada powiatowa na posiedzeniu z dnia 10. b. m. uchwaliła prosić o wyjednanie u Wysokiego Sejmu odnowienia posiadanego prawa pod dotychczasowymi warunkami.

Przestrzeń omyconej drogi, prowadzącej z Grabownicy przez Brzozów do Domaradza i łączącej się z drogą od Blizny do Jasienicy, wynosi 21 kilometrów i 202 metrów.

Koszta rocznego utrzymania pomienionej drogi, wedle budżetu z roku 1881., preliminowane są na kwotę 5290 zł. Dochód z myta wedle umowy dzierżawnej — wynosi kwotę 2.619 zł. 31 ct. Przewidziany z tąd niedobór w kwocie 2.670 zł. 69 ct. postanowiła Rada powiatowa pokryć dodatkami do podatków, którymi tamtejszy powiat z tytułu innych wydatków jest przeciążony.

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej Brzozowskiej prawa

do dalszego pobierania myta przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Radzie powiatowej w Brzozowie, w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na dalsze lat pięć prawo do poboru myta na drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej pod warunkiem utrzymania tej drogi z należąciami do niej przedmiotami kosztem funduszu powiatowego.

Art. II. Pobór myta odbywać się będzie przy dwóch rogatkach a mianowicie: na przejeździe od Sanoka do Brzozowa po połączeniu się dróg z Grabownicy i z Haczowa i przy wyjeździe z Brzozowa do Domaradza, a to w ten sposób, że te dwie rogatki mają być co do opłaty myta uważane za jedną rogatkę.

Należytość mytnicza będzie przeto opłacana raz tylko przy wjeździe do Brzozowa, przy wyjeździe zaś nie pobiera się żadnej należytości.

Art. III. Opłata myta wynosić będzie:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego jako to: wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jako też od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju, 2 (dwa) ct.

Wyjątek stanowią bydłeta wszelkiego rodzaju ssące przy matkach, od których nie opłaca się myta.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jako to: od cieląt, kóz, nierogacizny, jako też od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju n. p. od prosiąt, jagniąt, kozłąt 1 (jeden) ct.

Art. IV. Wszystkie dla dróg krajowych istniejące przepisy co do uwolnienia od opłaty mytnicznej i zniżenia takowej, stosują się także do opłaty tego myta drogowego.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą *en bloc*.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę *en bloc*, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjęta.

P. Dr. Małeck i. Wnoszę o przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjętą w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta:)

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Rożnowie, od mostu na rzece Rybnicy.

Wysoki Sejmie!

Obszar dworski w Rożnowie, powiatu Śniatyńskiego, za pośrednictwem Wydziału powiatowego, wniósł prośbę o udzielenie mu prawa do pobierania myta od mostu na rzece Rybnicy, na przeciąg lat pięciu.

Wedle dochodzenia przez Wydział powiatowy przeprowadzonego, obszar dworski — od dawnych czasów utrzymujący z gminą w obrębie Rożnowa 22 mostów, dla ułatwienia komunikacji, wybudował w r. 1880. własnym kosztem na wstępie wymieniony most 30 metrów długi, mający przepisane wymogi do omycenia.

Koszta budowy nowego mostu wykazane są w kwocie 773 zł. 70 ct. a koszta rocznego utrzymania obliczone na kwotę 103 zł. 90 ct.

Wydział powiatowy przemawiając za uwzględnieniem wniesionej prośby, podnosi tę okoliczność, że wybudowany most — stykający się z drogą powiatową wiodącą ze Załuczna do Rożnowa — jako ważny środek komunikacyjny służący nietylko do użytku miejscowej ludności, lecz także dla powiatu Śniatyńskiego i sąsiednich, z upływem żądanej koncesyi, na mocy deklaracji obszaru dworskiego — przejdzie na własność funduszu powiatowego.

Na podstawie wyżej przytoczonych okoliczności, pomieniony most może być omycony z taryfą klasy I. przepisaną dla dróg krajowych.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Rożnowie, od mostu na rzece Rybnicy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megu Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Obszarowi dworskiemu w Rożnowie, powiatu Śniatyńskiego, nadaje się na lat pięć od

wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Rybnicy pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyco^o go własnym kosztem, w dobrym stanie.

Art. II. Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o niżeniu tejże.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała jest przyjętą.

P. hr. Badeni. Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Wice Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Uchwała w trzecim czytaniu przyjęta.

Sprawozdawca p. hr. Badeni (czyta:)

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej Wielickiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Dobczycko-Szczyrzyckiej.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy Wielicki, w zastępstwie Rady powiatowej, prosi o omycenie nowej drogi powiatowej Dobczycko-Szczyrzyckiej, wybudowanej staraniem Reprezentacji powiatowej, podając na poparcie swej prośby następujące szczegóły.

Pomieniona droga projektowana w łącznej długości 14.5 kilometrów, dotąd zupełnie została wykończoną na przestrzeni 9 kilometrów i 75 metrów. Na przestrzeni tej, na rzece Krzyworzecze

jednocześnie wybudowano most mający przeszło 21 metrów długości.

Koszta dotychczasowej budowy wynoszą kwotę 19.000 zł. Do kosztów budowy przyczynił się fundusz krajowy subwencją w kwocie 3 000 zł. wprzód na ten cel na mocy uchwały Rady powiatowej, zaciągnięto pożyczkę w galicyjskiej kasie Oszczędności w kwocie 20.000 zł.

Koszta corocznego utrzymania wybudowanej już drogi wraz z mostem, wedle obliczenia technicznego — w przybliżeniu preliminowane na kwotę 2.000 zł., dadzą się w pierwszym rzędzie pokryć z dochodów mytniczych, jakie w razie otrzymania koncesyi, uzyskane być mogą prawie w tej samej wysokości.

Zważywszy, że wybudowana droga powiatowa Dobrzycko-Szczyrzycka wraz z mostem na Kryworzece posiada przepisane wymogi do omycenia na zasadach obowiązujących przy drogach krajowych z zastosowaniem taryfy klasy I., Wydział krajowy wnosi :

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę :

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej Wielickiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Dobrzycko-Szczyrzyckiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I. Radzie powiatowej w Wieliczce, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej Dobrezycko-Szczyrzyckiej wraz z mytem od mostu na rzece Krzyworzece, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych, kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II. Opłatę myta drogowo-mostowego pobierać należy przy jednej roгатce według następującego wymiaru :

1. Myto drogowe :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2. Myto mostowe :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Wnoszę głosowanie nad tą uchwałą en bloc.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość). Uchwała przyjęta.

P. Dr. Małecki. Wnoszę o przystąpieniu do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania.

Wice-Marszałek ks. biskup Stupnicki. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Uchwała jest przyjęta w trzecim czytaniu.

(JW. Marszałek obejmuje na nowo krzesło marszałkowskie).

JE. P. Paweł Popiel. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Paweł Popiel ma głos.

JE. P. Paweł Popiel. Na wezwanie znacznej liczby posłów mam zaszczyt uczynić następujący wniosek.

Kiedy lat temu trzy staliśmy nad martwym kamieniem, który miał być kamieniem węgielnym tego gmachu, z tęsknem o jego przyszłość sercem, nie spodziewaliśmy się w ten czas, abyśmy za trzy lata mieli w nim obradować. Co do mnie, który z tą sprawą bliżej byłem związany, nie myślałem zaprawdę abym w nim miał zasiadać. Tak to praca i gorliwość obywatelska doprowadziła dzieło do skutku, które bądź co bądź nie będzie pomnikiem ani lekkomyślności ani dumy naszej. Ta praca, której dołożono do tego gmachu, jeszcze się nie skończyła. Nie skończyły się też ani troski, ani bole tego, który głównie przyczynił się do doprowadzenia do skutku poleconego Mu przez Wysoki Sejm dzieła. Dla tego w przekonaniu, że

kraj przez organ swego Sejmu uznaje te zasługi, że pragnie temu uznaniu dać wyraz, mam zaszczyt prosić Was, a rozumiem, że w Waszej myśli działam — abyście powstali razem na cześć p. Pietruskiego, którego gorliwem i tak pięknym skutkiem uwieńczonem zajęciem się (brawo, liczne oklaski) ten gmach stanął, ku wygodzie Sejmu a na zaszczyt kraju.

P. Pietruski. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Pietruski ma głos.

P. Pietruski. Wysoka Izba raczy wybaczyć, że w tej tak uroczystej chwili nie jestem w stanie wyrazić Wam wszystkim, czem serce moje jest przejęte. Ten nadzwyczajny zaszczyt który mię dzisiaj spotyka, t. j. uznanie reprezentacji kraju a tem samem i całego kraju za moje skromne, bardzo skromne zasługi w tem dziele jest największą nagrodą jaką może dać ogół w tym kraju. Dla tego Panowie jestem przejęty wdzięcznością i szczęściem w tej chwili i dziękuję jak najgoręcej za ten objaw Waszego uznania. Ale Panowie byłbym zrozumiiałym, byłbym niewdzięcznym, jeślibym to uznanie Wasze tak zaszczytne, tę najwyższą nagrodę obywatelską mógł wziąć tylko do siebie, do własnej osoby. W tej chwili przesuwają się przez moją pamięć te wszystkie osoby, które w tem dziele ważny wzięły udział. I tak pozwólcie mi Panowie, abym o nich wspomniał, abym w obliczu Waszem, którzy mnie tak wysokiem uznaniem zaszczytiliście, podzielił się ze wszystkimi w obec Was i całego kraju. Najpierw muszę wspomnieć o tym mężu, który pierwszy powziął ideę budowy tego gmachu, tego przybytku Reprezentacji krajowej, a nim jest były marszałek Leon ks. Sapieha. Z jego to głowy wyszła ta myśl a była jedną z tych wielu myśli, które on wydał dla dobra kraju. Powtóre pozwólcie mi panowie, abym z tego miejsca podziękował także i podzielił się z byłym Marszałkiem Ludwikiem hr. Wodzickim i teraźniejszym Marszałkiem, którzy wspierali mnie najrzetelniej i najszczerzej w mojej pracy, którzy dodawali mi otuchy w chwilach, kiedy zdawało mi się, że tego dzieła nie doprowadzę do skutku. Niech mi wolno będzie Waszem uznaniem podzielić się z moimi kolegami w Wydziale krajowym, którzy również szczerą przyjaźnią jak zaufaniem dodawali mi otuchy i pomagali. Niech mi wolno będzie złożyć hołd artyście (brawo) z którego talentu wyszedł ten plan, który z niezmordowaną pracą przeprowadził to dzieło — mężowi, który nie dla chęci zysku, bo go

nie ma, ale głównie ideą powodowany — aby brać udział w tem wielkiem dziele — wziął się szczerze i serdecznie do pracy i przeprowadził ją tak, że na Wasze uznanie dzieło to zasługuje. (Brawo). Niech mi wolno będzie wspomnieć o tych pracownikach, którzy po biurach szczerze i życzliwie ze mną pracowali, by część rachunkowa i techniczna zawsze rzetelnie była załatwiana. Przyznają Panowie! że przykre mi czasem przychodziły w tej pracy chwili; zdawało mi się czasem, że upadnę, a trwoga ogarniała moje serce tak, że nie wiedziałem, czy doprowadzę to dzieło do skutku i czy zasłużę na Waszą aprobatę i na Wasze uznanie. Wszystkie te ciernie, które ścieliły mi się na tej drodze, dziś przez Wasze wotum zmieniły się w kwiaty, które dla mnie w tej chwili, sploły się we wieniec najżywszej radości.

Dziękuję jeszcze raz najserdeczniej i proszę Panów i wszystkich, aby w tem uznaniu nie widzieli tylko dla mnie odszczególnienie, ale chcieli także je rozciągnąć na tych wszystkich, którzy pracowali około tego dzieła tak, aby wszyscy którzy w sprawach publicznych podejmują czynności, wiedzieli, że kto rzetelnie i szczerze pracuje dla dobra ogółu, dostaje uznanie nie tylko zasłużone ale po nad zasług swoich miarę. (Przeciągłe oklaski i brawa).

JW. Marszałek. Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu Sejmowego. Sprawozdawcą jest poseł B. Kowalski, i ma głos.

Sprawozdawca p. B. Kowalski (czyta całe sprawozdanie komisji prawniczej z aleg. 121).

Ob. A1.
121.

JW. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. B. Kowalski (Czyta):

Wysoki Sejm zechce jako końcowe ustępy uchwalić: a mianowicie do §. 60. regulaminu dla Sejmu krajowego:

„Jeżeli Reprezentant rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą“.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z wnioskiem komisji zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca p. B. Kowalski (Czyta):
Zaś do §. 62. tegoż regulaminu:

„Jeżeli Członek Wydziału krajowego po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą“.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z wnioskiem komisji zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Dalszym przedmiotem porządku dziennego jest sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie petycji Dyrekcyi szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie o stałą subwencyę dla tej szkoły. Sprawozdawca poseł Gross ma głos.

Ob. Al. 122. Sprawozdawca p. Gross (Zaczyna czytać.)
Sprawozdanie komisji kultury krajowej z alleg. 122.

P. Małecki. Czynie wniosek, aby uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JW. Marszałek. Jest wniosek, aby uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. Gross (Czyta):

1) Wysoki Sejm raczy udzielić szkole sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie w trzech po sobie następujących latach, to jest w roku 1882. 1883. i 1884. rocznej subwencyi w kwocie 300 zł.

2) Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzielaniu subwencyi na cele rolniczo-gospodarskie, raczył uwzględnić szkołę sadowniczo-ogrodniczą w Tarnowie i przyznawał jej corocznie subwencyę równą kwocie przez Wysoki Sejm uchwalonej.

JW. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. ks. Krasicki. Proszu o hołos.

JW. Marszałek. P. ks. Krasicki ma głos.

P. ks. Krasicki. Chotiaj trudno meni prychodyt howoryty, to odnak z powodu, szczo meni jeszcze trudniejsze promolczyty tam, hde meni sowist' nakazuje zabyraty hołos, pozwolu sobi niskolko sliw promowity. W alinei perszoj wnesenja komisji czytajemo jako motyw, szczo szkodu sadowniczo-ohorodnyczu w Tarnowi, treba dla toho subwencyonowaty, bo uže w perszom roci nahromadyło sia tam tylko uczennykiw, szczo funduszy miseewy do pokrytia wydatkiw starczyty ne mohut. Može buty moi hospodynowe, szczo ne

ruszyłbym toho motywa komisji kultury krajowej, no zo wzhladu, szczo uważaju i može buty, szczo i hospodynowe podilyte sia z tym osmotrom ricy — dije sia u nas czasto w kraju, szczo kilko ludej zwiáže sia czasto w obszczestwo i toje obszczestwo prychodyt potom prosyty o pomicz krajewu. Umiju ocinyty inicjatywu koždyho diła poleznoho, i tych ludej, kotoryi w nym inicjatywu wziały, odnak radyłbym im poczysłyty sia so sredstwamy i do nych zastosowaty objem swoho dijstwa.

Na toj motyw skazałbym: jesły znałyšte wysokost' fonda to buło do toho zawedenia prymowaty uczennykiw do toj wysokosty jak toj foud wystarczał, bo tyi uczennyki ne wtysnuły sia do toj szkoły mihbym skazały wiknom, tylko ich prymowaly, a jesły ne buło fondiow do ich uderżania, to ne treba buło ich prymowaty. Toj motyw do moho pereświdczenia ne promawlaje.

W alinei druhoj, sprawozdania komisji czytajem, — a dla jasnosty nawedu polskij tekst — (Czyta): „a w dalszem następstwie do uwolnienia nas od znacznych wydatków z ciągłego importu warzyw i owoców z zagranicy wynikających“.

Nasampered pozwolu sobi postawyty wopros poeztenuomu referentowoy komisji, jakii to osoby pid słowom „nas“ rozumije? Jesły rozumije człeniw komisji, to nemiszaju sia do toho, w czużyi sprawy ne wchodzu, ale jesły rozumije pid tym słowom osoby Wysokoho Sojma, to pokorno upraszaju komisiju, aby prynajmniej mene od toho słowa „nas“ izwołyła wykluczyty. Tu muszu zajawyty, że samorodna jaryna, jaka tu sia rodyt, ciłkom mene zadowolaje. Jesły kto maje uže tak rozdelikaczeno pidnebinie szczo samorodna jaryna dla neho ne wystarczyt i dla toho musyt import jaryn i owoczej oplaczuwaty, to nechaj sia ne użalaje na wydatki i nechaj ne maje pretensyi, aby kraj pryczynył sia do jakoho zdelikaczenoho pidnebinia. To moi hospodynowe ne tolko ne promawlaje za wneseniem komisji, ale tu takoho argumentu stawyty ne možna i ne sumniwaju sia, szczo jak do teper w innych parlamentach z toho roda argumentom nikto sia ne wstriczajet, tak i w buduszcznosty sia ne wstrityt. Prychodzu teper do druhoho ustapu rezolucyi. Szczo prawytelstwo widpowist' na taku rezolucyu, jesły Wys. Sojm ju riszyt, to mene ne obchodyt, odnak rezolucya taja uže zapowidaje, szczo toje obszczestwo, taja szkoła bude w buduszcznosty prychod-

dyty do nas o subwencji. Jesly stylizacya tej rezolucyi ne mistyt w sobi prejudykat, szczo Wys. Sojm musyt dawaty tomu obszczestwu szczo roku subwencyu, to proszu perezcytaty stylizacyju a perekonajete sia, szczo w poslidnych slowach jest prejudykat tym bolsze, szczo majemo wzhlad, ze szkoła taja bude szczo roku prychodyty o subwencyju. Jesly jest takij nasz wzhlad, to bym sobi zelał, aby dawaty subwencyju ne tolko dla szkoły sadownyczo - ohorodnyczoj w Tarnowi, ale takoz i dla szkıl takich w innych mistciach. Buty moze, szczo jeslybym pryniał toj argument komisiji, to szkoła taka mohła by suszczestwo waty ne tylko w Tarnowi, ale i koło Zaliszczyk. Z toho otze argumentu dumaju, wypadalo by nam postawity wniesienie, aby perejty nad wniesieniem komisiji do porjadku dnewnoho.

Odnak chocz buty sprawedywym i ne powoduju sia nijakimy utopiamy, ani strastiamy, tylko krytykoju. W druhoj alinei czytajem, szczo szkoła taja moze sia pryczyntyty ne tolko dla wyzszej warstwy, ale takoz moze usowerszyty szkoły narodny. Toj motyw w połni podilaju i w ślidstwie toho, szczo uważaju toj motyw za ważnyj, stawljaju misto druhoj alinei ślidujuszczeje wniesienie: Wysokij Sojm izwołył udilyty szkoli sadownyczo - ohorodnyczoj w Tarnowi, odnorazowu zapomohu 300 zł.

JW. Marszałek. Proszę podać ten wniosek na piśmie. Czy żąda kto głosu?

P. Jan hr. Stadnicki. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. hr. Stadnicki ma głos.

P. hr. Jan Stadnicki. Odparcie argumentów szanownego mowcy przedemną zostawiam p. Sprawozdawcy, ale ponieważ szkoła sadowniczo-ogrodnicza w Tarnowie jest dziełem Towarzystwa rolniczego okręgowego, do którego mam zaszczyt należyć, a którego przewodniczący ks. Sanguszko tutaj się znajduje, sądzę, że pod tym względem wytłumaczyć powinienem myśl, która nami kierowała, kiedy pod opieką naszego Towarzystwa rolniczego zakładaliśmy tę szkołę.

Rzecz jest niezawodnie pewna, że rozdrobnienie małej własności w naszych stronach coraz bardziej postępuje i dochodzi do tej miary, i że są kawałki, należące do włościan lub do małomieszczan, którzy im nie na morgi, tylko na sążnie powierzchnię swoją rachują. Doszliśmy do tego, że małe kawałeczki ogrodu i zaledwie 2 zagony są posiadłością małomieszczanina lub chłopca.

W takich stosunkach, które się w tym kierunku coraz więcej wzmagają, zdawało się nam w naszych stronach, że w skutek tego rozdrobnienia, musi ludność coraz bardziej i coraz chętniej oddawać się uprawie ogrodowej, że tam, gdzie na małym kawałku ziemi nie można utrzymać potrzebnego inwentarza, że tam przy obrobieciu kawałka ziemi rydel i nóż ogrodniczy musi zastąpić pług i bronę. Ponieważ właśnie w Tarnowie jest miejski ogród, który ma zdolnego ogrodnika, ponieważ przy tym miejskim ogrodzie można było założyć tę szkołę, skorzystaliśmy z tych lokalnych stosunków, ażeby dojść do szkoły, która według nas ma przyszłość przed sobą.

Nie będę się spierał o kwestyę smaku i podniebienia. Co komu smakuje jest rzeczą indywidualną, ale to pewna, że chociażbyśmy naszą szkołą ten skutek odnieśli, by szkoła wydała corocznie po kilku uczniów, a z pewnością nie będą to moje dzieci tylko włościan, które się tam uczyć będą, a jeśliby ci uczniowie wracali na wieś, toby mógł być ten skutek, że drzewa owocowe nie byłyby uważane jako wygodny materyał do paliwa, że wracając z jarmarku nie brałyby chłop drzew owocowych za kij do podparcia, tylko że się rozwinęłoby większe poszanowanie drzew owocowych i ogrodowych, jak jest obecnie. Fakt jest, że okólniki Starostwa i Wydziału powiatowego do szanowania drzew owocowych nie miały pożądanego skutku i mimo, że ciągle nawołujemy do obsadzenia dróg drzewami owocowymi, to mała bardzo ilość tych drzew się utrzymuje niezłamanych. Myśleliśmy więc, że gdyby pewna ilość uczninów wiejskich lub małomiejskich nabyła to poszanowanie cudzej własności i ogrodnictwa, które w innych krajach i prowincjach monarchii jest ustalonym w ten sposób doszłoby także u nas do większej produkcji owoców, które nie zaprzeczenie pewne bogactwa stanowią. Z tego powodu, ponieważ to jest sprawa, w mem mniemaniu i ze względów przezemnie naszkicowanych, jest krajowa a nie lokalna, ponieważ skutek takiej szkoły objawi się w daleko szerszych niż miejscowych kołach, proszę, byście panowie raczyli przyjąć wnioski komisiji.

P. Spławiński. Proszę o głos.

Głosy. Prosimy o zamknięcie dyskusji.

JW. Marszałek. Jest wniosek o zamknięcie dyskusji. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Dyskusya zamknięta. P. Spławiński ma głos.

P. Spławiński. Zdziwiłem się bardzo, jak usłyszałem, że p. ks. Krasicki przemawiał przeciw subwencji dla tej szkoły. Sądziłem, że ci panowie zawsze stają w obronie wychowania i praw ludu i właśnie teraz zgodzą się z tem, kiedy ta szkoła obliczona jest na to, aby lud prosty, wiejski w praktycznym kierunku naprowadzić, dać mu praktyczny zawód i zarobek, aby podnieść małe, drobne gospodarstwo miejskie, jak słusznie p. Stadnicki nadmienił, nareszcie, aby temu, co posiada mały ogród, dać możliwość, aby się stał zamożniejszym, bo wiemy, że na przykład koło Krakowa, jest dość gospodarstw, które są zamożne. Doświadczyłem jednak w tej chwili, że p. ks. Krasicki, który powiedział, że zawsze broni tego ludu, występuje przeciw tej szkole, i nie mogę nie wyrazić mego najwyższego zdziwienia z tego powodu. Proszę, aby Wysoki Sejm raczył przyjąć wniosek komisji.

JW. Marszałek. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Gross. Bardzo wdzięczny jestem p. ks. Krasickiemu, że po kilku sofistycznych wywodach, skierowanych więcej przeciwko sprawozdawcy, niż przeciwko rzeczy, przyszedł do tego przekonania, które wszyscy podzielamy, to jest, że o potrzebie tych szkół sadowniczo-ogrodniczych i o potrzebie subwencyonowania tej szkoły, która według jego zdania, tak niepewną miała egzystencję. W sofistykę księdza posła wdawać się nie będę, bo mnie się zdaje że pierwszy zarzut, iż jest dziesięciu uczniów i nie trzeba było innych przyjmować usunięty jest tem, że p. ks. Krasicki ostatecznie wniósł o udzielenie subwencji 300 zł., i tem samem pierwszy powód usunął, bo przemawiał za udzieleniem pomocy, chociaż mówił, że jej dać nie powinniśmy. Drugi argument skierowany był przeciw temu biednemu słowu „nas“, które to słowo p. ks. Krasicki całkiem fałszywie tłumaczy, bo „nas“ nie odnosi się specjalnie ani do komisya, ani do Sejmu, ale do wszystkich w kraju zamieszkałych ludzi.

Jest rzeczą pewną, że gdyby ten import owoców zagranicznych był usunięty, to niezawodnie przyniosłoby to korzyść dla całego kraju, a zatem i dla nas, którzy tu żyjemy. Nie chodzi tu o to, aby smaczniejsze owoce przywożono, ale to jest rzeczą konieczną, aby owoce przywozić takie, których tu nie ma, i to jest złe w tym względzie, że my konkurencji nie możemy wytrzymać z zagranicą, która nam te same owoce taniej przywozi,

jak je uzyskać można w kraju, gdzie nie mamy ogrodów, a więc nie mamy żadnych ogrodników!

Tylko przez wykształcenie takich ludzi jesteśmy w stanie produkcję sadowniczo-ogrodniczą podnieść do tego stopnia, że wolni będziemy od wszelkiego importu z zagranicy.

P. ks. Krasicki powiada, żeby z większą chęcią za udzieleniem pomocy przemawiał, gdyby te szkoły były wszędzie rozrzucone po kraju, a nie tylko w Tarnowie. Dziwię się, że p. ks. Krasicki nie wie, że dwa takie zakłady istnieją we Lwowie. Istnieje dalej przeszliczny zakład w Brzeżanach, subwencyonowany od Towarzystwa agronomicznego roczną kwotą 800 zł. Nareszcie wspomnę, że zakłady takie powstają w Kołomyi, Stanisławowie i mogą p. ks. Krasickiemu, jeżeli będzie ciekaw wykazać, że kilkadziesiąt szkół ludowych tej części kraju rok rocznie pewną subwencyę otrzymują nie tylko w pieniądzech, ale przez rozdzielanie szczepów, rozdzielanie książeczek czyli broszurek naukowych w tym względzie. Więc mnie się zdaje, wszystko się dzieje w tej mierze i śmiem powiedzieć, że więcej się dzieje dla tej części Galicyi, jak dla tamtej zachodniej, bo nie wiem, czy ta szkoła nie będzie pierwszym zakładem, który się tam tworzy.

Jeżeli się szkoły tworzą, to każdy pojmie, że jednorazowa pomoc nie wystarczy do ich ugruntowania i rozwoju, i to spowodowało komisję, aby wniosła do Wysokiego Sejmu tę propozycję, aby przez trzy lata po sobie następujące, subwencya 300 zł. mogła być udzielana.

Wzięliśmy to stadyum trzyletnie z tego powodu, że spodziewaliśmy się, iż ta szkoła potem własnymi siłami rozwijać się będzie mogła.

Co się tyczy drugiego wniosku, to ten wypływa z tego, że Rząd rocznie na cele rolniczo-gospodarskie, a specjalnie nawet i na cele sadowniczo-ogrodnicze w budżecie państwowym pewne sumy umieszcza. Otóż my zwracamy tylko uwagę Wysokiego Rządu, aby przy rozdziale tych przez Radę państwa rok rocznie uchwalanych subwencyj, z tych kwot także udzielił pewną skromną kwotę dla tej szkoły w Tarnowie, a pewnie skromną, bo żądamy tylko, żeby tyle dał, ile kraj na to chce dać. Więc dla tego drugi wniosek brzmi (czyta):

„Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzieleniu subwencji na cele rolniczo-gospodarskie raczył uwzględnić szkołę ogrodniczo-sadowniczą w Tarnowie i przyznawał jej rocznie subwencyę równą kwocie przez Wysoki Sejm uchwalonej.“

JW. Marszałek. Przystępujemy do głosowania. Do pierwszego punktu wniosku komisji, która wnosi subwencję w kwocie 300 zł. w trzech po sobie następujących latach, jest wniosek p. ks. Krasickiego, który proponuje także subwencję w kwocie 300 zł., ale tylko na rok jeden.

Ponieważ wniosek komisji więcej obejmuje, więc podam go naprzód pod głosowanie (czyta):

1) Wysoki Sejm raczy udzielić szkole sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie w trzech po sobie następujących latach, to jest w roku 1882, 1883 i 1884 rocznej subwencji w kwocie 300 zł.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty, a tem samem upadł wniosek p. ks. Krasickiego. (Czyta):

2) Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzielaniu subwencji na cele rolniczo-gospodarskie, raczył uwzględnić szkołę sadowniczo-ogrodniczą w Tarnowie i przeznaczyć jej corocznie subwencję równą kwocie przez Wysoki Sejm uchwalonej.

Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt.) Rozprawa zamknięta. Kto się z tym ustępem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Następującym przedmiotem porządku dziennego jest sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia stypendyów dla uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie. Sprawozdawca p. Gross ma głos.

Głosy. Proszę uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JW. Marszałek. Proszę odczytać tylko konkluzję.

Sprawozdawca p. Gross (czyta):

Komisja kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży uczęszczającej do szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie dwa stałe stypendya po 100 zł. i przyjmie kwotę 200 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych począwszy od r. 1882.

JW. Marszałek. Rozprawa otwarta.

P. Merunowicz. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Merunowicz ma głos.

P. Merunowicz. Przy rozprawie nad poprzednim przedmiotem porządku dziennego, szan. sprawozdawca stwierdził, że mamy w kraju więcej szkół ogrodnictwa i sadownictwa. Nie jestem przeciwny wnioskowi komisji, ale właśnie dla tego pragnąłbym odjąć mu tę cechę, jaką komisja może

nie miała zamiaru mu nadać. W tej formie jak on jest postawiony, ma tylko pewne szczególne odznaczenie dla szkoły utrzymywanej przez towarzystwo sadownicze we Lwowie.

We Lwowie jest jeszcze drugi zakład, utrzymywany przy uniwersytecie, ma być taka szkoła w Tarnowie, w Brzeżanach i Stanisławowie.

Wniosek mój zdąży do tego, aby utrzymać treść wniosku komisji a rozszerzyć go na wszystkie istniejące podobne zakłady (czyta):

„Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży pobierającej w publicznych szkołach naukę ogrodnictwa i sadownictwa cztery stałe stypendya po 100 zł. i przyjmie kwotę 400 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych począwszy od r. 1882.

JW. Marszałek. Kto popiera wniosek p. Merunowicza, zechce rękę podnieść. (Dostateczna liczba). Jest poparty. Nikt więcej głosu nie żąda? (Nikt). Rozprawa zamknięta. P. Sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Gross. Zupełną słuszość przyznaję p. Merunowiczowi, że dwie takie szkoły tutaj istnieją, wszelako jedna jest połączona z ogrodem botanicznym i nauką botaniki przy uniwersytecie, a druga założona i utrzymywana ze źródeł prywatnych i z zapomóg, jakie otrzymuje. Pierwsza ma swoje stypendya a to cztery rządowe po 600 zł., a trzy z miasta po 175 zł., podczas kiedy ta szkoła ogrodniczo-sadownicza w ogrodzie miejskim dotychczas żadnych stypendyów nie ma.

Jednak pomimo tego ta szkoła ma dziś 6. uczniów utrzymujących się własnym kosztem. Szkoła ta teraz dekretem Rady szkolnej krajowej uprawnioną została jako szkoła publiczna do wydawania świadectw.

Z tego powodu dla zrównoważenia obu tych szkół, komisja uważała za stosowne, aby tylko tę drugą szkołę zapomódz takimi środkami, aby umożliwić chociaż pewnej części młodzieży utrzymanie, która dotąd sama na siebie łożyć musiała. Te szkoły różnią się od siebie i tem, że szkoła przy wszechnicy zajmuje się przeważnie ogrodnictwem sztucznym, hodowlą kwiatów i co bardziej uznać trzeba z powodu swego kierownika, także i to bardzo korzystnie, pszczelnictwem. (Kierownik szkoły jest zarazem prezesem towarzystwa pszczelniczego), z drugiej strony zaś szkoła w ogrodzie miejskim więcej się zajmuje warzywem i sadownictwem. Można więc powiedzieć, że te szkoły wzajemnie się uzupełniają.

Nie miałbym nic przeciw wnioskowi p. Merunowicza, bo podwyższa jeszcze chęci komisji, aby zamiast 2 stypendyów, cztery udzielić coby mi bardzo dogadzało, ale w takim razie trzeba powiedzieć, kto te stypendya będzie nadawał.

Powiada wniosek, że mają być cztery stypendya dla uczniów do takich szkół uczęszczających, a nie powiada w jaki sposób podział ten ma nastąpić i od kogo to będzie zależało. Dla tego muszę pozostać przy wniosku pierwotnym, żeby wobec tego, iż tamta szkoła ma 7 stypendyów, te dwa stypendya przeznaczyć specjalnie dla szkoły ogrodniczo-sadowniczej, która się mieści w ogrodzie miejskim.

P. Merunowicz. Proszę o głos dla sprostowania faktu.

JW. Marszałek. P. Merunowicz ma głos.

P. Merunowicz. Chciałem właściwie zabrać głos dla wyjaśnienia, że wniosek mój jest niczem innem jak prostym wnioskiem komisji, bo we wniosku komisyjnym także nie powiedziano, kto ma rozdawać te stypendya, a przecież rozumiało się, że Wydział krajowy ma je rozdawać.

JW. Marszałek. Zwróć uwagę szanownego posła, że to nie było sprostowanie faktu. Do wniosku komisji jest poprawka p. Merunowicza, aby utworzyć cztery stypendya, nie wymieniając dla jakiej szkoły. Ponieważ ten wniosek zawiera wyższą kwotę, przeto podam go naprzód pod głosowanie (czyta):

„Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży pobierającej w publicznych szkołach naukę ogrodnictwa i sadownictwa cztery stałe stypendya po 100 zł i przyjmie 400 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych poczynawszy od roku 1882“.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Mniejszość). Wniosek p. Merunowicza upadł. Podam pod głosowanie wniosek komisji (czyta):

„Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży uczęszczającej do szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie dwa stałe stypendya po 100 zł. i przyjmie kwotę 200 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych poczynawszy od r. 1882“.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Na tem skończymy posiedzenie.

P. Grocholski. Proszę o głos.

JW. Marszałek. P. Grocholski ma głos.

P. Grocholski. Prosiłbym p. Marszałka, aby był łaskaw postawić na porządku dziennym następnego posiedzenia sprawozdanie komisji o wniosku Wydziału krajowego względem uwolnienia korespondencji między Wydziałami powiatowymi a gminami od opłaty pocztowej i ażeby Wysoka Izba raczyła zezwolić, aby to sprawozdanie komisji nie było drukowane, lecz ustnie mogło być przedstawione Wysokiej Izbie.

JW. Marszałek. Jeżeli Wysoka Izba uchwali, aby pominąć drukowanie, to umieszczę to sprawozdanie na porządku dziennym następnego posiedzenia. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęte. Abyśmy mogli załatwić znaczną jeszcze liczbę sprawozdań komisyjnych, proszono mnie ze strony wielu posłów, aby im zostawić czas do zapoznania się z temi sprawozdaniami. Dziś przeto posiedzenia wieczornego nie będzie. Następnego posiedzenia jutro o godzinie 12. po nabożeństwie. Porządek dzienny następujący (czyta):

Porządek dzienny 28. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w niedzielę dnia 23. Października o godzinie 12. w południe.

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o projekcie Wydziału krajowego co do zaciągnięcia pożyczki w celu spłacenia pożyczki krajowej z r. 1873. i reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (bez drukowania). Sprawozdawca p. Chrzanowski.
2. Wybór jednego członka do krakowskiej podkomisji reklamacyjnej w miejsce posła hr. Jana Stadnickiego.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie stabilizacji urzędników i służ przy droga krajowych. Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.
4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie subwencji dla wyznaczonej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach. Sprawozdawca poseł Małecki.
5. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie ograniczenia wolności dzieleń gruntów. Sprawozdawca poseł Gorajski.
6. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany postanowień ustawy o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych. Sprawozdawca poseł Fruchtman.

7. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie uwolnienia korespondencji powiatowych od portoryów pocztowych (bez drukowania). Sprawozdawca p. Onyszkiewicz.
  8. Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem do ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich. Sprawozdawca poseł Czajkowski Jan.
  9. Sprawozdanie komisji konkurencyjnej w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencji kościelnej. Sprawozdawca poseł Golejewski.
  10. Sprawozdanie komisji administracyjnej o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Samborze. Sprawozdawca poseł Madeyski.
  11. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach. Sprawozdawca poseł Michałowski Józef.
  12. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie opieki nad krajowem rękodzielnictwem. Sprawozdawca p. Abrahamowicz.
  13. Sprawozdania o petycyach, które obciążają budżet.
  14. Budżet funduszu krajowego na rok 1882. Sprawozdawca poseł Smarzewski.
- Posiedzenie zamknięte.
- Koniec posiedzenia o godz. 3. min. 10 popołudniu.

